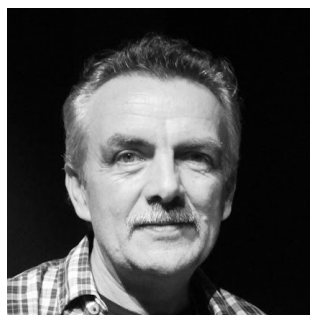

EDITORIAL

VIOREL
SURDOIU

DE SCIENTIA AD INTELLECTUM*

Înțelegerea pălește și trece în îndoială, atunci când nivelul de cultură - al unei comunități sau chiar al unei nații - este cu îndârjire lucrat spre scădere, iar instituțiile de cultură, care trebuie să fie izvorul de alimentare pentru setea celor doritori de cunoaștere, sunt acaparate și lăsate la îndemâna unor oameni care vor să arate că le știu pe toate, fără să se preocupe decât de promovarea propriei persoane.

În locul unde nu există spații de cultură active, ci doar ruine, comunitatea are același destin - diluarea spirituală și sufletească. Între cultură și incultură, în principiu, este o prăpastie, pe care nu o poți trece dintr-o săritură, pentru că cele două maluri se comportă ca polii magnetici - se resping, ba mai mult incultura devine agresivă atunci când, într-un dialog, nu deține argumente logice, etice, estetice, dar vrea cu orice preț să aibe dreptate!

Sintagma „Omul potrivit, la locul potrivit” nu mai funcționează decât prin transformarea cu titlu de căpetenie a prefixului NE: Necunoaștere, Neînțelegere, Nepotrivire, Nefiresc, Nefolositor, Necinstit... Și așa se naște întrebarea (retorică desigur): Cui folosește toată această îngrămădire dezordonată de „bune intenții” culturale care, în loc de simfonie, se transformă în amplă manea bîlciuitoare bine primită la orice fel de sărbătoare? Cel mai bun eseu despre o bibliotecă, ar fi acela în care s-ar regăsi câteva citate ale celor ce au contribuit cu darul lor spiritual la

îmbogățirea acestor temple sociale. Pentru că ei, autorii cărților, sunt cei care au purtat această credință în faptul împărtășirii luminii iscate din minte, inimă și literatură, din harul deslușirii către cei viitori a tainelor prin cuvinte. Fie că sunt cărți despre literatură, știință sau artă toate sunt cărămizi sacre ale edificării destinului uman.

Este imposibil să nu rezonezi emoțional la textele definitorii a ceea ce înseamnă bibliotecă (sau mai bine zis la cugetările lor pline de adevăr), bunăoară:

Jorge Luis Borges, (unul dintre cei mai importanți scriitori ai secolului al XX-lea) - „Eu mi-am imaginat întotdeauna Paradisul sub forma unei biblioteci, alte persoane consider că ar fi o grădină, alții și-l pot închipui ca un palat, eu l-am imaginat întotdeauna ca o bibliotecă și aici mă aflam eu...”;

Charles de Secondat, baron de Montesquieu, (una din cele mai complexe și importante figuri ale iluminismului francez) - „De câte ori te simți nefericit și ai nevoie de uitarea necazurilor; când ești rănit de viață, dorești un suprem balsam; când ești sătul de banalitatea și inegalitatea mediului, aspiri la societate; mai ales când vrei să te înduioșezi ori să râzi de nimicuri în tovărășia unui spirit plin de bunăvoință și de înțelegere, atunci nu-l căuta departe, căci nu-l vei găsi. N-ai decât să întinzi mâna spre bibliotecă și să chemi către tine acest talisman: Cartea.”;

Carl Sagan, (astronom și astrofizician, pionier al exobiologiei și fondator al

programului de căutare a inteligenței în Univers) – „Biblioteca ne conectează cu înțelegerea și cunoașterea extrase dureros din natură, de cele mai strălucite minți care au fost vreodată, cu cei mai buni profesori, strânse de pe întreaga planetă și din toată istoria noastră, pentru a ne instrui fără să obosească, și să ne inspire să ne aducem propria contribuție la cunoștințele colective ale speciei umane. Eu cred că, starea de sănătate a civilizației noastre, profunzimea conștientizării privind sprijinul acordat culturii noastre, și grija noastră pentru viitor, toate acestea pot fi testate prin cât de bine ne susținem bibliotecile.”;

Marguerite Yourcenar, (eseistă, poetă, profesor universitar, romancieră, traducătoare și scriitoare) - „Când întemeiezi bibliotecă, pregătești hambare publice, strângi rezerve menite să preîntâmpine o iarnă a spiritului.”

.....

Iar această iarnă mereu ne pândește, precum un virus distrugător, care urmărește slăbirea judecății de valoare întemeiată pe necesar, bine, frumos și adevăr – tocmai elementele ce au contribuit la evoluția și emanciparea umanității. Prin urmare, pentru a evita slăbirea forței minții și sufletului este util să urmărim îndemnul lui Albert Einstein: „Singurul lucru pe care trebuie să îl cunoști cu precizie este unde se află biblioteca.”

Prin urmare, cum nu se poate mai nimerit, pe lângă respectul neconținut pentru cel care a făcut posibilă inițierea bibliotecii din Târgu-Jiu, putem forța puțin nota către rolul bibliotecii în sine luând în considerare semnificația cuvântului „tell” (to tell - engleză, verb neregulat), cu înțeles clar de a spune, a povesti, a comunica – pentru a cunoaște, ceea ce constituie și motivul existenței unei bibliotecă, accesul la cunoaștere pentru a ajunge la înțelegere. Dar ce să pricepi când o bibliotecă, un centru de promovare și conservare a culturii tradiționale sau contemporane, un ansamblu folcloric și o școală populară se îngrămădesc către evenimente, proiecte, activități de aceeași factură și același conținut.

Și cum să pricepi că localul de unde vrei să împrumuți o carte este o bibliotecă sau o grădină de cartier, pentru că la intrare te întâmpină MARE LALEA ROȘIE din placaj vopsit - s-a schimbat cumva sigla instituției sau pe cine reprezintă acest placaj?

Pe toți Sfinții culturii românești...!

Am folosit în acest text câteva citate considerând că este bine venită aplicarea dictonului -

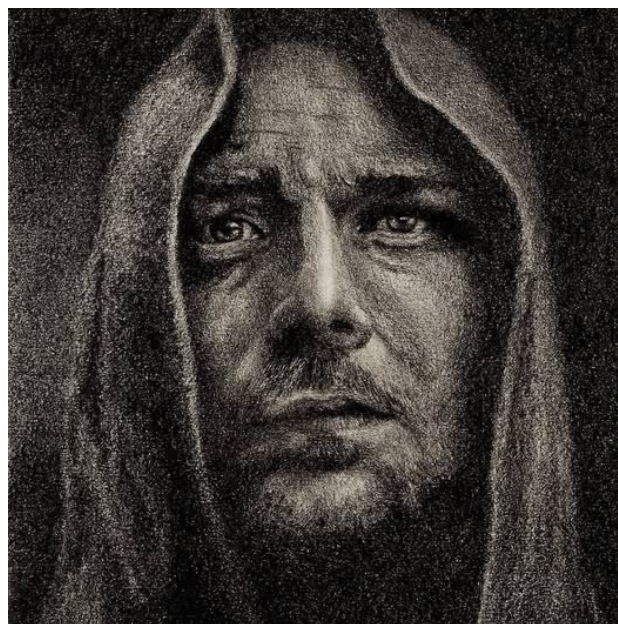
„**Repetitio est mater studiorum**”, pentru că defectele unei societăți, indiferent de epoci, au fost studiate, comparate și înțelese, iar omul în firea lui este tributarul unei constante de manifestare, este mereu binevenită repetarea celor hotărâte de spiritele luminate:

„Înlăuntrul nostru suntem la fel, cultura e singura care face diferența.” (Confucius)

„Munca unui om se poate plăti. Caracterul, cultura lui, nicicând.” (Mihai Eminescu)

„Un popor fără cultură e un popor ușor de manipulat.” (Immanuel Kant)

„Ca să-ți dai seama de nivelul culturii generale a unei nații, trebuie să vezi ce idoli are.” (Mihai Eminescu)

* De la cunoaștere către înțelegere (lat.)

MIRCEA
TUTUNARU

„PE FIRUL VIEȚII” VICTOR TROACĂ

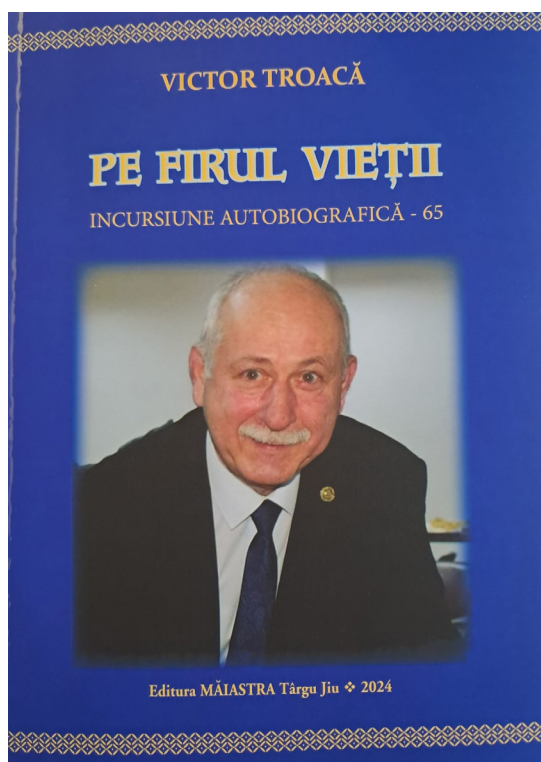
În agora literară a Gorjului a apărut o nouă carte a scriitorului Victor Troacă intitulată „Pe firul vieții – incursiune autobiografică – 65”. Acest volum autobiografic al universitarului Victor Troacă, în posesia căruia am intrat, fiindu-mi dăruit chiar de către autor, m-a impresionat prin acuratețea stilului și narațiunea evenimentelor ce s-au succedat până în prezent în viața autorului. Scriitura acestei cărți reflectă în mod direct și explicit, iar uneori indirect, acțiuni, evenimente ori realizări la care a participat în mod direct autorul sau la care a fost implicat de-a lungul anilor.

Așa cum însuși Victor Troacă ne mărturisește, această carte este dedicată familiei, părinților, bunicilor și neamului său, dar și cititorilor care, decizi să o răsfoiască, vor afla mai multe despre un personaj trecător pe acest fir al vieții.

Încă de la început autorul ne prezintă câteva repere biografice din viața sa de om născut și crescut în Plaiul Cloșani, pe Valea Motrișorului, că face parte din frumoasa și legendara Vale a Motrului, însă nu uită să ne prezinte și plaiul Culmei Cernei și Valea Cernei, o zonă mirifică de altfel ca și Valea Motrului, care îi trezesc acum, la vârsta senectuții, amintiri deosebit de plăcute.

Autorul nu uită să descrie cu elementele specifice unui scriitor frumusețile naturale ale zonei în care a trăit și ne arată că în toți anii copilăriei a fost educat și crescut în spiritul dragostei familiare, în spiritul muncii, aspecte care de fapt au reprezentat un fundament al întregului parcurs al vieții sale. El s-a implicat activ în proiectele școlare derulate de dascălii și profesorii săi, precum înființarea unui muzeu într-una din sălile școlii, a cules folclor de la părinți, familie, săteni, iar toate acestea i-au deschis mai târziu apetitul pentru cunoașterea istoriei locurilor, ce au fost consumate mai târziu în mai multe volume.

Desigur, omul și scriitorul Victor Troacă, astăzi conferențiar universitar doctor, a valorificat destul de bine toate acestea în activitatea sa scriitoricească. Scriitorul nu ezită să ne spună că provine dintr-o familie cu mulți copii și cu greutate și că de mic a trebuit să muncească pentru a-și ajuta familia.

În ceea ce privește școala, Victor Troacă a fost bursier la liceu dar și în Facultatea de Finanțe-Contabilitate din cadrul Academiei de Studii Economice București, și a participat la diverse conferințe științifice și proiecte de cercetare, astfel devenind un bun specialist.

A urmat doctoratul și diverse cursuri de formare și studii postuniversitare și și-a început activitatea profesională ca inspector economist la Banca de Investiții, sucursala județeană Gorj, unde a avut rezultate deosebite în întreaga sa carieră profesională, ajungând director al sucursalei Gorj a Băncii Române pentru Dezvoltare SA și totodată cadru didactic universitar, obținând gradul de conferențiar universitar la UCB Târgu Jiu unde a activat până în anul 2008, iar apoi la Universitatea Titu Maiorescu București, filiala Târgu Jiu.

În decursul timpului domnul Victor Troacă a publicat peste 30 de cărți de specialitate la edituri din țară și din străinătate, a publicat peste o sută de studii de cercetare științifică în renumite reviste și platforme integrate on-line din țară și din străinătate. Lecturând această carte putem observa legătura sa permanentă cu satul natal și cu oamenii locului, dar și petrecerea unei părți din timpul liber la casa sa din Motru Sec, alături de membrii comunității locale. Putem de asemenea constata atașamentul său puternic față de satul natal, de familie, de rudele sale și de săteni. Pasionat de istoria locurilor natale și încântat de diversele povești auzite în anii tinereții despre locurile natale și oamenii acestor locuri, Victor Troacă a început o lungă și anevoioasă cercetare și documentare realizând lucrarea intitulată „Motru Sec. Studiu istoric și etnografic” publicată în Editura Măiastra Târgu Jiu în anul 2007. Cercetările etnografice asupra zonei natale au avut ca rezultat apariția a două volume de versuri și culegeri de folclor, inclusiv poezii din creația proprie a autorului („La izvorul Motrului”, 2008, Editura Măiastra Târgu Jiu, și „Motrișor, cântec de dor”, 2010, Editura Măiastra Târgu Jiu).

Pasiunea pentru cercetarea etnografică a zonei și starea locuințelor temporare ale locuitorului din Piatra Cloșani-Cerna-Piatra lui Stan l-au determinat să publice o lucrare despre conacele motrișorenilor, atât în format tradițional cât și în format digital iar apoi să organizeze o expoziție de fotografie din colecția proprie despre aceste conace, intitulată „Conacele motrișorenilor. Gospodării

tradiționale de pe cursul superior al Motrului”.

În calitate de jurnalist și de scriitor precum și de președinte al Asociației Cercetătorilor și Autorilor de Carte Gorjeni „Al. Doru Șerban”, Victor Troacă își dedică o parte din timpul său prețios și limitat, împărțit între preocupările profesionale și cele didactice, familie și activitățile scriitoricești, organizarea și impulsivitatea activității asociației, precum și promovarea acesteia, dar și organizarea diverselor evenimente sub auspiciile ei și conduce revista „Spicon” în calitate de director. Mai precizăm că Victor Troacă și asociația, se ocupă de lansări de carte și diverse evenimente culturale sau de sărbătorirea autorilor de cărți, precum și de participarea la emisiuni ale posturilor de radio și televiziune etc.

Personalitate marcantă a scrisului, cu un număr impresionant de cărți (peste 80), cu o prodigioasă activitate, Victor Troacă se dovedește un fin cercetător în cunoașterea profundă a județului Gorj. Din cărțile sale cititorii pot cunoaște anumite destine ale unor personalități, experiențe de viață, trăiri, autorul dovedind că are talent, iar scriitura sa are claritate, precizie și stilul său cărturăresc atrage cititorii. O atenție deosebită este acordată în incursiunea hermeneutică ce a avut ca rezultat realizarea unor lucrări de valoare ce au fost publicate de-a lungul anilor în diferite volume. Domnul Victor Troacă este implicat în activitatea mai multor publicații din țară și din străinătate, este membru în mai multe asociații, fundații, societăți științifice și culturale. Cartea „Pe firul vieții – Incursiune autobiografică – 65” ne prezintă o personalitate culturală deosebită, un cercetător profund implicat în toate domeniile vieții sociale și culturale ale județului Gorj, lucru ce rezultă și din referințele unor autori și oameni de cultură despre activitatea profesională și scriitoricească a domnului Victor Troacă. Îl felicităm și îi dorim mult succes în întreaga sa activitate”.

Volumul autobiografic „Pe firul vieții”, lansat în toamna anului trecut, pe 30 octombrie 2024, la Muzeul Județean de Istorie „Al. Ștefulescu” Gorj, s-a constituit ca eveniment cu dublă însemnătate deoarece cu aceeași ocazie s-a întâmplat și sărbătorirea împlinirii a 65 de ani a autorului acestei cărți, domnul Victor Troacă, doctor în economie, contabilitate și analiză economică, Președinte al Asociației Cercetătorilor și Autorilor de Carte Gorjeni „Al. D. Șerban”.

SEMNAL
EDITORIALADINA
ANDRIȚOIU

FILOLOGUL DORIN N. URITESCU LA 80 DE ANI

De curând mi-a parvenit un impresionant volum aniversar, dedicat filologului Dorin N. Uritescu, membru onorific al Academiei Oamenilor de Știință din România. Lucrarea este realizată de un colectiv de autori, coordonați de Dan Lupescu și Grigore Radoslavescu.

Important de precizat este faptul că atât autorii – Cassian Maria Spiridon, Marius Chelaru, Nicolae Băciuț, Maria Stanciu -, cât

și coordonatorii, sunt oameni de litere, poeți, prozatori, publiciști, membri ai Uniunii Scriitorilor din România sau ai Uniunii Ziaristilor Profesioniști din România. Acest aspect ne garantează din start calitatea ridicată a volumului „Filologul DORIN N. URITESCU la 80 de ani”.

Cartea a apărut la Editura StudIS din Iași, fiind structurată pe paisprezece capitole, în care sunt prezentate date biografice, profesionale, interviuri, dar cu precădere, partea de contribuție științifică și teorie literară, descoperirile cercetătorului, cu aspect de unicat, recompensate prin numeroase diplome, distincții și premii, oferite de prestigioase instituții de învățământ și de presă.

Dorin N. Uritescu s-a născut la data de 18 februarie 1944, în satul Vinerea, aparținând de localitatea Cugir, județul Alba. După un parcurs școlar presărat cu câteva „întâmplări” nedorite, și-a definitivat educația, absolvind Facultatea de Limba și Literatura Română a Universității din București (1970) și Facultatea de Istorie-Filozofie a Universității „A.I. Cuza” de Iași (1979). Este profesor, doctor în filologie cu distincția „Magna cum laudae” al Universității din București (2005). Dorin N. Uritescu este membru al Societății de Științe Filologice din România, membru al Uniunii Scriitorilor din România, membru de onoare al Uniunii Ziaristilor Profesioniști din România și membru onorific al Academiei Oamenilor de Știință din România. Ca un fapt divers biografic, Dorin Uritescu este fratele mai mic al actorului Valentin Uritescu.

Pentru acribia cu care a inventariat opera lui Dorin N. Uritescu, ne permitem să îl cităm pe autorul prefeței, scriitorul și publicistul

Dan Lupescu: „Spirit enciclopedic vivand, Dorin N. Uritescu s-a dăruit, cu frenezie uimitoare – paralel cu activitatea didactică marcată de biruințe incredibile – activității de creație științifică, publicând peste 200 de studii în presa de specialitate și în cotidiene din întreaga țară, concomitent cu 60 de prezentări audio, la radio, în anii 1986 - 2005”. Prof. dr. Dorin N. Uritescu a debutat în anul 1986 cu lucrarea „Aspecte ortografice controversate”, publicată la Editura Științifică și Enciclopedică. În acest volum a fundamentat științific reconsiderarea omofoniilor în ortografia limbii române, introducând concepte noi, din perspectivă ortografică (pleonasmul ortografic, contradicția în adaos ortografică, pedantismul, hipercorectitudinea, contaminarea ș.a.). Au urmat numeroase lucrări de cercetare în domeniul lingvisticii, unde aduce contribuții de excepție „din perspectiva importanței epistemologice a ortografiei, a valorii ei stilistice”, cum apreciază criticul Marcel Iancu.

Fără a putea omite vreun titlu, datorită importanței și interesului suscitată în rândul lingviștilor, iată-le enumerate în continuare: „Cuvinte cu dificultate de scriere în limba română”, vol. I și II (1992), „Noutăți în ortografie” (1993), „De la chioșcuri la westernizare. Mic dicționar de termeni actuali” (1993). Li se adaugă monografiile și dicționarele: „Greșeli de exprimare”, vol. I și vol. II (1999 și 2000), „Pleonasmul în limba română” (2006), „Contradicția în adaos” (2006), „Degradarea unităților frazeologice în limba română actuală” (2006), „Dicționar

explicativ de pleonasmefective” (2006), „Dicționar explicativ de folosire improprie a termenilor” (2008), „Dinamica actuală a limbii române” (2008), „Dicționar de cuvinte și sensuri noi” (2009), „Contradicții în exprimare” (2009), „Antonomaza în limba română. Fascinația numelui” (2009).

Critica literară și teoria literaturii nu puteau lipsi din preocupările lui Dorin N. Uritescu, care a punctat și aici cu numeroase lucrări: „Fascinația numelui. Studiu al creației lexico-semantice și stilistice” (2009), „Pentru o lectură adevărată și o percepere corectă a temei” (cinci texte de analiză critică, 2014), „Portretul la criticii literari români” (2015), „Structura variată, natura expresivă și valoarea artistică a pamfletului” (2015), „Noutăți stilistice” (2015), „Ion Creangă, magician al cuvântului” (2023) ș.a.

Patru dintre volumele sale de cercetare fundamentală sunt citate și analizate de personalități marcante ale cercetării lingvistice de la noi, din care menționăm pe: Mioara Avram, Florin Marcu, Flora Șuteu, N. Mihăilescu, Gh. Bulgăr, George Pruteanu, Geo Dumitrescu ș.a. Multe alte lucrări sunt menționate în numeroase studii de specialitate.

În domeniul beletristicii, a publicat mai multe volume de poezie și proză: „Cântece de logodnă” (poezie, 2014), „Rugi și porunci” (2014), „Pe Rio Costa (Balade erotice)” (poezie, 2014), „Firimituri literare” (2019). Este dificil să restrângem, în câteva fraze, elementele de inedit, noutate absolută și de pionierat pe care filologul Dorin N. Uritescu le-a adus în peisajul lingvisticii românești. Și nici nu ar fi indicat, având în vedere că studenții, elevii sau cadrele didactice din domeniu ar fi bine să le parcurgă pentru a putea să aprofundeze, cu adevărat, frumusețea analizelor și curajul abordărilor acestui re-dutabil cercetător științific.

Dacă ar fi să amintim aici doar cei 120 de itemi profesionali elaborați de prof. dr. Uritescu pentru testarea candidaților înscriși la concursurile pentru ocuparea posturilor de inspector general și inspector general-adj. în anii 1997 și 1998, și ar fi de ajuns pentru mulți profesioniști din domeniul limbii și literaturii române. Dar, după cum am arătat mai sus, scriitorul și teoreticianul Dorin N. Uritescu a simțit nevoia să investigheze toate ungherele limbii române, din postura de cercetător, ca și de creator.

Și a făcut-o cu aplomb și cu rezultate spectaculoase.

Publicistul Grigore Radoslavescu îl definea, exhaustiv, în anul 2024, la împlinirea vârstei de 80 de ani și ținând cont de periplul său biografic și profesional prin întreaga țară, ca fiind „grănicer în Banatul de Severin – pasionat de literatură, prozator, poet, dascăl – inventator la Ruginoasa, «dușman al poporului» la Pașcani, filozof în Iașii Moldovei, lingvist la București, profesor, scriitor, critic, teoretician literar și ziarist profesionist la Iași”.

Coordonatorul volumului despre care facem vorbire, Dan Lupescu îl consideră pe Dorin N. Uritescu primul teoretician al figurilor de stil: arhaismul ortografic, echivocul ortografic și cel care introduce concepte noi cu privire la omofoniile din ortografia limbii române.

De asemenea, prof.univ.dr. Ileana Oancea subliniază faptul că autorul „Noutăților stilistice” din 2015 a realizat unica monografie a antonomazei din limba română. De altfel, aceasta îl definește pe Dorin N. Uritescu drept „o personalitate complexă, un analist sagace și un prețuitor al valențelor expresive ale limbajului”. Și aprecierile laudative ale unor astfel de analiști exigenți pot continua. Per total, volumul aniversar „Filologul DORIN N. URITESCU la 80 de ani” este o lucrare masivă, care încearcă să cuprindă o operă, de asemenea, impresionantă, realizată în peste cinci decenii de activitate. Tocmai pentru că au avut la dispoziție un material literar și științific atât de bogat, sunt de părere că autorii ar fi putut renunța la unele elemente mai puțin semnificative, chiar dacă fac parte și ele din biografia „eroului” cărții. Mă refer la capitolul IV al volumului – „Oglindirea aspectelor sociale, profesionale și școlare în adevăr, dovezi scrise...” - și multe altele, care încarcă inutil și sunt, categoric, mult mai puțin interesante și reprezentative pentru personalitatea științifică a filologului.

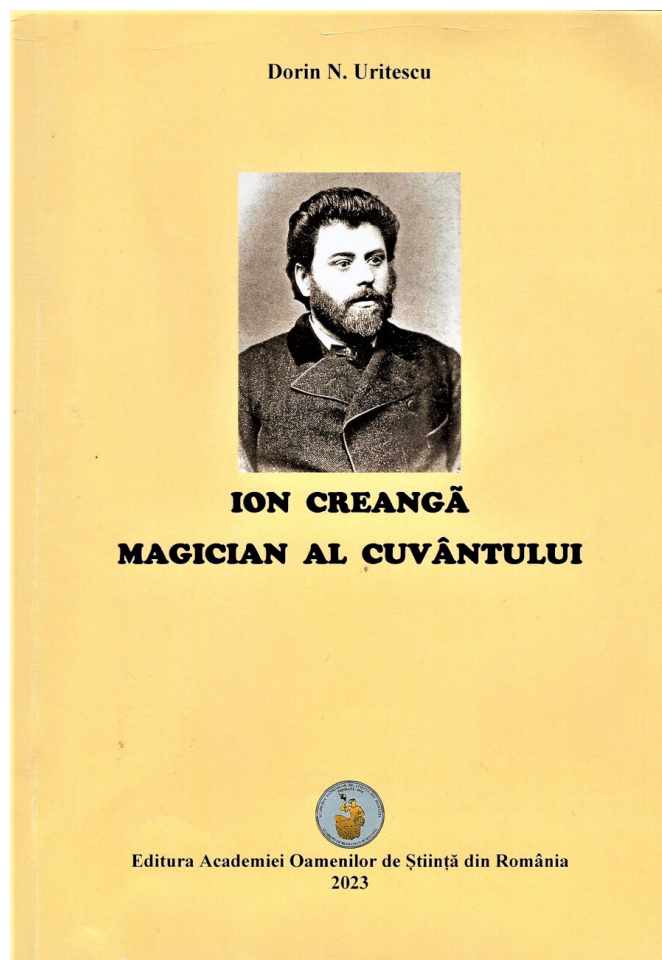
Sigur, biografia lui Dorin N. Uritescu cuprinde și aspecte personale, legate de familie, de prieteni, de activitatea de cadru didactic, dar și de activismul social, cum este participarea sa la Revoluția din decembrie 1989, chiar din primele ore ale mișcărilor revoluționare din București. Toate acestea întregesc profilul unui om cu o mare dorință de adevăr, posedând în egală măsură curaj civic și dorința de a se manifesta în diverse

domenii, cu aceeași pasiune și energie, uneori neînțelese de cei din jur.

În urmă cu doi ani, am avut plăcerea să scriu despre unele dintre cărțile profesorului Dorin Uritescu, satisfacția venind din șansa de a le parcurge și a descoperi uimitoare interpretări aduse unor texte literare școlare, prea bine cunoscute, dar prea puțin înțelese.

Am avut la dispoziție lucrarea „Pentru o lectură adevărată și o percepere corectă a temei” (cinci texte de analiză critică), „Ion Creangă, magician al cuvântului”, precum și volumele de creație „Pe Rio Costa (Balade erotice)” și „Firimituri literare”. Vă asigur că, pentru cei pasionați de studiul limbii și literaturii române, dar și de poezie, parcurgerea acestora constituie un timp petrecut cu folos. Unul dintre coordonatorii volumului aniversar, publicistul Grigore Radoslavescu, mi-a transmis un exemplar pe care încerc să îl fac cunoscut și altora, cu scopul de a trezi interesul față de opera științifică și literară a unuia dintre cei mai inovativi lingviști și filologi români ai zilelor noastre.

La mulți și creativi ani, domnului profesor Dorin N. Uritescu!

ESEU

ALEXANDRU
NICULESCUELEV AL
COLEGIULUI NAȚIONAL
„TUDOR VLADIMIRESCU”
TG-JIU

OMUL CA DUALITATE. DIHOTOMIE SAU UNITATE EXISTENȚIALĂ? DRUMUL PESTE ABIS

Omul, în toată complexitatea sa, a fost subiectul multor dezbateri filosofice de-a lungul timpului. Aristotel considera că omul este cea mai nobilă dintre ființe. În lucrarea sa „Politica,” afirmă: „După cum omul în perfecțiunea sa este cea mai nobilă dintre ființe, tot astfel, lipsit de lege și de dreptate, este cea mai rea din toate.” El subliniază că omul se naște cu inteligență și voință fermă, calități care ar trebui să fie folosite în scopuri nobile.

Aristotel consideră că omul este o ființă morală, capabilă de acțiuni în vederea binelui și că menirea statului este să asigure dreptatea. În același sens, Henri Bergson, în lucrarea sa „Eseu asupra datelor imediate ale conștiinței” împărtășește aceeași idee ca Aristotel. El consideră că inteligenta cu care se naște omul este consecința unui instinct și este arma care îl ajută să conviețuiască într-un stat văzut ca instituție naturală. Pe de altă parte, Jean-Jacques Rousseau susține existența unei societăți bazate pe contact social, care supune omul inegalității politice și diferențelor sociale. El crede că adevărata natură umană constă în starea primitivă a omului sălbatic, în alcatuirea originară a ființei umane.

Pornind de la afirmația „Omul e o sârmă întinsă între animal și Supraom, o coardă peste un abis.” a lui Friederich Nietzsche (Așa grăit-a Zarathustra), putem ajunge la ideea că ființa umană este o entitate dihotomică, dezbătută continuu între apolinic și dionisiac, între teluric și celest, între instinctualitate și rațiune pură, superioară.

În prezentarea complexă a naturii umane, Friedrich Nietzsche a oferit o imagine

profundă și captivantă, sugerând că omul este prins într-o perpetuă oscilație între animalitate și aspirațiile sale cele mai înalte. Această dualitate fundamentală a ființei umane a intrigat filosofii și gânditorii de-a lungul timpului și rămâne o temă centrală în reflecțiile noastre asupra sinelui și asupra lumii înconjurătoare.

În fiecare ființă umană, în fiecare suflet care străbate timpul, se desfășoară o luptă atemporală între instinctele primordiale ale animalului și aspirațiile sublime ale Supraomului. Această dualitate esențială a naturii umane este surprinsă magistral în citatul sugerat, care ne prezintă omul ca pe o „sârmă întinsă între animal și Supraom, o coardă peste un abis”.

Înțelegerea acestui paradox presupune explorarea naturii umane în toată complexitatea sa. La baza naturii umane se află animalitatea, acea forță primară care ne conectează la lumea naturală și la instinctele noastre de supraviețuire și de reproducere. Este acel substrat biologic care guvernează reacțiile noastre la stimuli externi și care ne determină să ne urmăm nevoile fiziologice de bază. Este partea noastră întunecată, adânc înrădăcinată în instincte și dorințe primitive. În timp ce unele aspecte ale acestei animalități pot fi considerate negative sau distructive în contextul societății umane moderne, ele sunt totuși esențiale pentru supraviețuirea noastră ca specie și pentru adaptarea noastră la medii variate și schimbătoare. Cu toate acestea, provocarea apare atunci când instinctele noastre primare ne împiedică să atingem potențialul nostru real.

Totuși, omul este mult mai mult decât simpla sumă a trăsăturilor sale animale.

În el se oglindesc aspirațiile către idealuri superioare, către transcendență și către o înțelegere mai profundă a universului și a propriei sale existențe.

Pe lângă animalitatea noastră, există și acea dimensiune a umanității pe care Nietzsche o numește *Supraom*. *Supraomul* reprezintă aspirațiile noastre cele mai nobile, căutarea noastră pentru excelență și pentru perfecțiune. Este acea parte din noi care aspiră să depășească condiția noastră umană și să atingă ceva mai mare, să se ridice deasupra meschinului și efemerului. Căutarea *Supraomului* este încapsulată în eforturile noastre de a ne perfecționa atât intelectual, cât și moral. Este acea sete de cunoaștere și înțelegere care ne împinge să explorăm lumea înconjurătoare și să căutăm sensul și scopul într-o existență aparent lipsită de sens. Este și dorința noastră de a crea și de a contribui la ceva durabil și semnificativ, fie că este vorba de artă, știință sau filosofie. În căutarea noastră de a deveni *Supraom*, căutăm să ne depășim limitele și să atingem o formă de nemurire prin opera noastră și prin influența pe care o avem asupra lumii.

Imaginea evocatoare a omului ca o sârmă întinsă între animal și *Supraom*, o coardă peste un abis, ne provoacă să reflectăm asupra luptei noastre interioare și a echilibrului fragil pe care îl căutăm în viață. Această coardă subțire pe care o traversăm este viața însăși, iar abisul care se află sub noi reprezintă necunoscutul și incertitudinea care însoțesc fiecare pas pe care îl facem. Esența umană este această luptă perpetuă între impulsurile noastre primare și aspirațiile noastre cele mai înalte. Este această oscilație constantă între animalitate și transcendere, între trăirea în prezent și aspirația către viitor. Atingerea unui echilibru între aceste două forțe aparent contradictorii este esențială pentru o existență autentică și împlinitoare. Această tensiune constantă între cele două poluri ale ființei sale îl determină pe om să navigheze prin labirintul existenței umane, să călătorească pe coarda subțire dintre instinct și rațiune, între animalitate și divinitate.

Dualitatea existentă creează un echilibru fragil. Omul trebuie să navigheze cu atenție între aceste două extreme, să-și echilibreze

nevoile materiale cu aspirațiile spirituale, să-și controleze impulsurile cu rațiunea și să-și găsească locul în universul vast și uneori tulbure al existenței, ca să nu cadă iremediabil, în abisul propriei neputințe și inferiorități.

După cum am menționat anterior, a fi *supraom* înseamnă a te ridica deasupra dorințelor superficiale pe care societatea te face să le consideri sfinte. Societatea modernă este adesea obsedată de dorințe superficiale, aducându-le în prim-plan ca fiind importante sau chiar indispensabile pentru fericire și succes. Aceste dorințe sunt adesea promovate și perpetuate de *mass-media* și de publicitate. Un bun exemplu este bogăția materială excesivă. Mulți oameni aspiră să aibă lucruri materiale în exces sau să-și construiască o imagine de bogăție și succes prin posesiuni materiale scumpe. Pentru a putea să te ridici deasupra acestor minți înguste trebuie să înțelegi o vorbă simplă a unui mare filosof: „Se bucură mai mult de averi cel ce le simte mai puțin lipsa”.

Seneca subliniază ideea că adevărata bucurie și satisfacție pot fi găsite în simpla apreciere a lucrurilor pe care le avem deja, chiar dacă acestea nu sunt bogății nemarginite. Indiferent de nivelul de bogăție materială pe care îl avem, capacitatea de a găsi fericire și împlinire în ceea ce avem în prezent poate fi o perspectivă foarte valoroasă în viață.

Oamenii simpli, care nu caută constant să-și umple viața cu mai multe lucruri materiale sau să concureze cu alții în ceea ce privește averea, pot trăi adesea o stare de mulțumire și împlinire mai mare. Aceasta se datorează faptului că ei înțeleg că fericirea nu este întotdeauna legată de posesiuni materiale și că adevărata bogăție poate fi găsită în lucruri precum relațiile interpersonale, sănătatea, pasiunile și realizările personale. Prin urmare, acest citat subliniază importanța cultivării unei atitudini de mulțumire și recunoștință față de ceea ce avem deja în viață, indiferent de cât de mult sau de puțin este. Capacitatea de a simți satisfacție din lucruri simple și de a trăi în prezent poate aduce o stare de fericire autentică și împlinire interioară, care nu poate fi cumpărată cu bani sau posesii materiale.

Un om, care încearcă să își sporească din răspuțeri averea, uită să o mai folosească,

ține socoteala cheltuielilor, întoarce filele calendarului și din stăpân se face slujitor.

Pentru cei mai mulți, averile agonisite înseamnă nu încetarea, ci înlocuirea chinurilor. Oamenii adesea nu înțeleg că nimic din ce am realizat pe acest pământ nu putem lua cu noi în lumea de dincolo. Pe acest subiect, filosoful Seneca a rostit alte cuvinte demne de apreciere: „O fi având cineva casă frumoasă, ogoare bogate și bani mulți, dar nimic din toate acestea nu sunt înăuntrul lui, ci în jurul lui. Prețuiește-l în ce nu i se poate lua și nu i se poate da, în ceea ce este însușirea de căpetenie a unui om.” Atunci când doi oameni au virtuți egale, neegalitatea în orice altă privință dispăre, căci toate celelalte nu sunt părți, ci adaosuri.

Omul își petrece fiecare zi în plăceri deșarte, ca și cum ar fi cea de pe urmă, temându-se de moarte, neștiind că moartea este și ce a fost înainte de viață și ce va veni după ea, opaițul nu este mai supărat după cea fost stins decât mai înainte de a fi aprins. Acea bucurie sufletească, de care se împărtășesc zeii și cei care tind să fie asemenea cu zeii e fără întrerupere, nu încetează niciodată. Ar înceta, doar dacă ar veni de undeva, dar, fiindcă nu-i darul nimănui, nu-i la bunul plac al nimănui, norocul nu-ți poate răpi ceea ce nu ți-a dat.

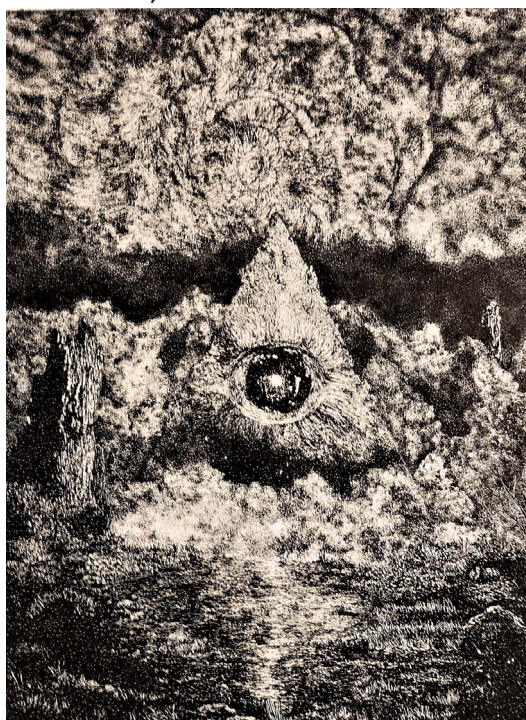
Deosebirea dintre un om a cărui înțelepciune este desăvârșită și altul care tinde spre înțelepciune este aceeași ca între omul sănătos și cel care iese dintr-o boală lungă și grea, pentru care o ușoară îmbunătățire trece drept însănătoșire, dacă nu se îngrijește, starea lui se înrăutățește pe dată și cade din nou în boală. Înțeleptul nu poate cădea din nou și nici să cadă vreodată. Sănătatea trupească este trecătoare. Chiar dacă doctorul ți-o restabilește, nu ți-o garantează. Sănătos este cel care este mulțumit de sine, încrezător în sine și convins că toate dorințele muritorilor, toate binefacerile făcute sau cerute nu au nici o importanță pentru fericirea vieții.

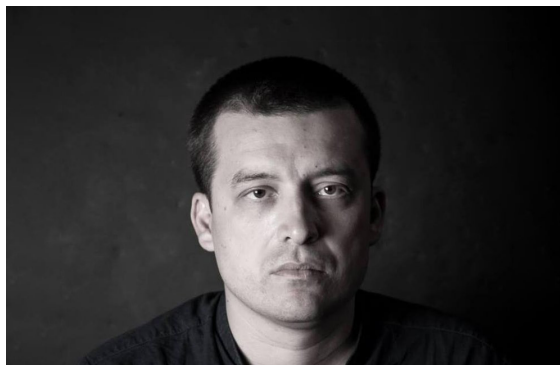
O viziune similară poate fi identificată și în lucrarea „Geneza metaforei și sensul culturii”, în care Lucian Blaga considera că omul este o existență întru mister și pentru revelare. În concepția lui Blaga, omul se caracterizează atât prin gândire cât și prin facultățile sale creatoare, acestea din urmă fiind mult mai importante.

În ciuda inteligenței/a gândirii omului, creația izvorăște în principal din inconștient (individual sau colectiv/al unei societăți din care individul face parte) care conferă o anumită „pecete stilistică”, adică anumite trăsături comune operelor din diferite domenii ale aceleiași culturi.

Produsele omului au un caracter metaforic revelatoriu, pecete stilistică și sunt apreciate după criteriile imanente lor. Pe de altă parte însă, conștiința animalică este legată de imediat/concret, în timp ce viața omului presupune o distanțare de imediat prin stilizare, și o situație în mister/necunoscut, astfel omul devenind singurul creator de cultură. Omul se deosebește și calitativ de animale prin existența sa „întru mister și pentru revelare”. Indiferent de interpretare, ideea de Supraom servește ca un far pentru oricine în căutarea sa de sens și de scop în viață. Este o constantă de orientare într-o lume în continuă schimbare și o amintire a potențialului său nelimitat de a depăși condiția sa umană. În final, afirmația „Omul e o sârmă întinsă între animal și Supraom, o coardă peste un abis” ne reamintește de complexitatea și fragilitatea condiției umane. Suntem ființe în perpetuă căutare, echilibriste pe sârma vieții, încercând să ne menținem echilibrul în fața abisului existențial.

Este această căutare continuă care ne definește și ne îndrumă în călătoria noastră către cunoaștere, înțelegere și transcendere. Începutul e în puterea noastră, însă sfârșitul este în voia sorții.

ARS
POETICA

ANDREI NOVAC

Poetul Andrei Novac s-a născut la 1 iulie 1983, în Târgu-Jiu. Licențiat în istorie al Universității de Vest din Timișoara, Facultatea de Litere, Istorie și Teologie, respectiv absolvent al masteratului de Relații Internaționale și Integrare Euro-Atlantică din cadrul Universității București, Facultatea de Istorie. Din 2013 este doctor în filologie al Universității de Vest din Timișoara. Autor a zece cărți de poezii și al volumului de istorie literară Valentin Tașcu, solitarul promoției '70, are o carieră literară de peste 20 de ani. Laureat al mai multor premii, printre care: Premiul "Mircea Ciobanu", acordat de Uniunea Scriitorilor din România; Premiul pentru Poezie al Revistei "Convorbiri literare", Iași, 2019; Premiul "Scriitorul lunii august 2019", acordat de Uniunea Scriitorilor din România; Premiul Special, acordat de Filiala Timișoara a Uniunii Scriitorilor din România 2019. Volumul "Regula timidității" a fost nominalizat la Premiul "Mihai Eminescu", acordat de Academia Română, 2018. Este lector universitar și manager cultural. Predă la Universitatea Creștină "Dimitrie Cantemir" din București și ține cursuri de managementul evenimentelor în cadrul Facultății de Litere a Universității București. Din 2009 a devenit membru al Uniunii Scriitorilor din România. În 2024 *a primit Premiul "Mihai Eminescu" al Academiei Române pentru volumul de poezie "Lumea mea/ carnea ta/ oasele noastre", Editura Litera. *În 2024 a publicat volumul de poezie "35. Povestea nespusă a unei Revoluții", Editura Vellant.

radiografie

orașul a rămas la fel,
 cinematografe prin care îmbătrânirea
 fuge îmbrăcată în pijamalele tale
 pe un coridor prin care un câine își hrănește temerile
 cu bucuriile simple care ne cresc în fiecare zi în pumni și în palme.
 întorci buzunarele tinereții mele pe dos,
 visăm și înțelegem totul cu tandrețe și cu răbdare,
 strigăm în gura mare adevărul și ne acoperim picioarele cu fum,
 înțelegem din semne că limitele nasc doar limite.

vreau să înțeleg știu
 totul înainte ca luciditatea mea
 să scoată tandrețea din apele cele mai tulburi,
 și să o urci în autobuzele supraetajate,
 împreună pleacăm să cucerim lumea.

lupta

toată lumea luptă pentru mize mărunte,
câinii murdăresc viața cu nostalgiile lor cotidiene,
mâinile noastre rămân încrucișate pentru rugăciune
în fiecare dintre diminețile în care porți haine transparente
noi ne ținem strâns în brațe și respirăm aerul marilor bulevarde.

revoluțiile încep și se termină repede în serile reci de iarnă.
nu ai voie să îți îngropi viața pentru nimic în lume
femeile sunt cele mai clare sensibilități,
care îți înfrumusețează trecerea.
ne însingurăm înainte să plouă
cearșafurile albe sunt întinse de seara pe sârmă la uscat
prin ele îți împingi degetele insistent
atingi boturile umede de teamă ale câinilor imaginari
care mușcă cu tărie din așteptarea noastră de acum.

rugăciune

trebuie să crezi în Dumnezeu,
eu merg pe jos în fiecare zi,
eu vorbesc tare de fiecare dată,
viața mea vibrează dimineață după dimineață,
are picioarele lungi ale femeilor frumoase,
pe lângă care trec în fiecare zi.

ploile care se scurgeau pe geamul trenurilor personale,
desenau o viață care s-a pierdut inevitabil,
eu o să ajung departe și tot ce este azi nu o să mai fie la fel.

poți să crezi ce vrei tu, cucerind orașele cele mai frumoase din lume.
societatea de azi își ascunde simțurile cu tandrețe și teamă în buzunarele
tale
nu am de ce să fac lucrurile altfel
sunt ca o inimă care bate într-un ritm alert,
putem să ne facem aripi din fiecare zi,
să batem din ele constant,
să fim siguri pe noi și fericiți,
străzile mici ale vieții noastre rămân la fel
nu ai voie să taci, trebuie să înveți să săruți
chiar dacă, în lumea asta, nimeni nu știe să iubească.

spațiu

către cine împarți viața?
nu poți să alegi nimic!
bisericele din lemn,
care sprijină pe umerii lor lumea
se întind prin amintirile tale.

ca o ceață,
ca o așteptare,

dureros de sigură,
ca aerul pe care îl respiri cu poftă,
înainte să se facă seară pentru toate.

de azi te recunoști din ce în ce mai greu în oglinzi,
îmbătrânirea este o stare de spirit
a societății în care trăiești.
nimic nu seamănă cu ce a fost,
sau cu ce o să vină.

fără să faci zgomot
îți dai seama că toată
lumea este cinică,
este liberă, dar totuși tensionată.

o să răsară soarele peste îmbătrânirea noastră până la urmă.

sfârșit

după fiecare ploaie lumina cade
ca o lamă de cuțit peste pielea ta întinsă la soare,
noi traversăm obstacolele care răsucesc viața ca pe un prosop ud,
stări ciudate de sete în plimbări interminabile prin București,
fugim brusc din cartierele în care moartea stă la masă cu noi
acesta este sensul firesc pe care bucuria îl dă sentimentelor noastre.

hai să ne ferim ochii de ploile care cad constant,
așezați pe treptele inegale ale unei clădiri vechi,
să construim lumea noastră ca pe un puzzle,
pe care copiii îl compun cu răbdare în fiecare seară
să ne întindem tălpile în mâinile celor care cred în viață.
spectacolele în care jucăm încep și se termină imediat.

durerile și arderile mele sunt tot mai profunde și mai obositoare,
ca un geam pe care copii desenează baloanele colorate care le împodobesc
visele,
vreau să credem în noi și în zilele în care tinerețea orașului devine nemuritoare.

ARS
POETICACRISTIAN
GEORGE
BREBENEL

Poetul s-a născut pe 10 Decembrie 1955, în Bumbesti Jiu (colonia Sadu), județul Gorj. Școala generală și liceul le face în Târgu Jiu unde a revenit după facultate avându-și domiciliul și în prezent activând ca arhitect. Studii de arhitectură la Cluj și București (absolvent Institutul de arhitectură și Urbanism Ion Mincu în 1980). Studii de Filosofie la București (absolvent 2007). Absolvent master "Reabilitarea ambiențelor și suprafețelor arhitecturale", iunie 2008, Universitatea „Politehnică” din Timișoara. Absolvent master „Urbanism”, iulie 2011, Universitatea Politehnică din Timișoara. Debut publicistic la Revista Ramuri, Craiova, 1985, cu eseu Perspective și gestul un raport psihologic. Membru al cenaclului Columna, cel mai prestigios cenaclu literar gorjan, din 1980 și președinte al acestuia pe perioada 1997 - 2014. Președinte al Fundației Culturale Columna din 1997. În perioada 1997 - 1999 a realizat săptămânal emisiunea culturală Conul de Umbră la televiziunile locale Antena 1 Târgu Jiu și TV Târgu Jiu. Imediat după terminarea facultății și începerea perioadei de stagiatură, în toamna anului 1980, devine membru fondator al Cenaclului Uniunii Artiștilor Plastici din Târgu Jiu (actualmente Filiala Gorj a Uniunii Artiștilor Plastici din România), cenaclu girat de criticul Ion Frunzzetti. Participă la expoziții de artă plastică cu lucrări de desen, grafică și pictură în Târgu Jiu, Craiova, Râmnicu Vâlcea, Deva, Slatina, Cluj Napoca, București etc. În 2005 se retrage din acest cenaclu. Membru al Ordinului Arhitecților din România de la înființare în 2003. Membru al Registrului Urbanștilor din România din 2013. Membru al Uniunii Scriitorilor din România din 2013. A conceput grafică de carte pentru mai multe titluri.

EXERSÂND STAREA DE NEFERICIRE

exersând starea de nefericire
e ca și când aş aluneca din turnul unei catedrale
spre smârcul placid al oraşului
peste care s-au aşezat norii,
e ca și când aş străpunge
cu sensibila mea epidermă
magnetismul ipocrit al rugilor
ce se silesc să urce spre cer,
gustul indiferent al celor adunați spre rugăciune,
mincinoasa mesă a celor dispuși să-și trăiască
clipele
înmuiate în durerea altora.

e ca și când nasc în fiecare zi un hoit mort,
un obiect tăios ce mă sfârtecă pe dinlăuntru,
trăind un chin insuportabil,
iar durerea se tencuiește în toate celulele mele
urmată de igrasia nefastă a lipsei de speranță,
e ca și când ceas de ceas sunt cuprins de o

14 duhoare

greu de suportat venind dintr-un spațiu
ce mă presează și la care nu am acces,

e ca și când ai înțelege ura unei femei,
sentimentul distructiv ce-i țâșnește
din ochii metalici,
gri, cimentati în haloul dulcilor reverii
din vremurile când oboseam același pat
și chinuiam aceeași pernă.

am nefericirea înscrisă în suflet,
fiecare din voi mă răstignește.
nu pot să văd, să simt decât mîzga rece
a sufletelor voastre
pe care încercați să o încălziți la rănile mele.
nu sunt lumina care vine din cer
căci vălul aspru și întunecat al lucrurilor mă
apasă.
aș vrea să vă dărui iubirea mea,
chiar stâlpul din inima mea,
dar simt că vă pierdeți în detaliile existenței
simple,
în ungherele perfide ale gândurilor simple,

lipsite de vlaga metafizică a esențelor.
 îngerul din mine a ațipit pe lespezile reci ale
 vieții.
 ce contează încă o femeie în plus sau în minus
 în hățișul straniu al sentimentelor noastre!
 ce lumină ne poate călăuzi cărările
 pe care se duc clipele nimicniciei?
 suntem lipsiți de esență.
 atâta tot.
 atât de banal
 încât ziua se clatină și asfințește.

TRECEREA PRIN CLEPSIDRĂ

I
 De ce trebuie să credem în respirație?
 cale regală cu mult nevăzut.
 Noi o simțim în adâncuri țâșnind în ropote,
 ploaie de viață.
 Cer fără frunze,
 norii au plecat lăsând gaj orizontul.
 Soarele-i furat de amiază.
 Tu dormi, trup de nisip vârat în clepsidră,
 organul de sticlă al vântului.
 Precum o dună, te împlinește în forme furtuna,
 și iată-te nepieritoare,
 zidită în timp.

II
 Tu stai și strivești rugăciuni,
 foame sălbatică de furtuni.
 Vântul să te spulbere toată,
 ești inocentă și desigur bogată.
 Trupul a dispărut în eter
 o dată cu briza furtunii prin sticla clepsidrei,
 și mâinile tale ridicate mă cer.
 Timpul este o cântărire a noastră,
 și trupul este o cântărire a noastră,
 amiaza flămândă de trupuri,
 un cimitir de lumină și cerul fără frunze.
 Iei lumină în palme,
 primăvara pieritoare o ridici spre ochi
 bogată precum o clipă de dăruire.

ZIDUL TĂCERII

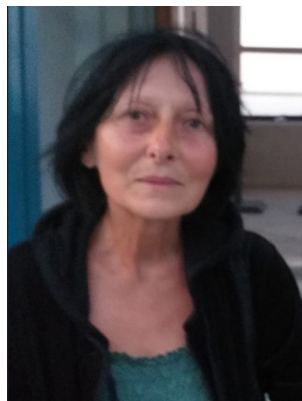
I
 Cineva, dincolo de zidul tăcerii, mă strigă.
 Acolo, cineva are nevoie de mine,
 de brațele mele și poate de inima mea.
 M-am îmbărbătat și pot să-i prind glasul
 cu arcanul aspru al ființei.

II
 S-au spulberat dorințele
 prin nișele zidului sufocat de mici scorpioni
 carnivori din galbena culoare a humei,

prin umbrele lăsate pe țesătura lui
 de melcii lunecoși și grăbiți ai unei vieți
 parazitare.
 Poate sunt chiar urmele mele
 cernute de stelele cerului plumburiu încremenit;
 iar eu stau pe scaunul
 cu spătar înalt ros de cari,
 înflorit cu boboci de paltin
 fisurați prin ploile ambițioase ce m-au udat.

III
 Cine mă strigă dincolo de zidul tăcerii?
 Ecouri prelungi mă-npresoară.
 Sunt doar propriu-mi trup și propria-mi voce
 în această serenismă singurătate.
 Da, alteță singurătate,
 luați loc împreună cu mine
 pe tronul din fața zidului
 și fiți sigură că nobilele lui cărămizi
 vor sufoca chiar înainte de a debuta,
 orice gând ce și-ar dori
 să se transforme în țipăt.
 Privește iedera aceasta
 ce totuși în tăcere, dar vizibil,
 se urcă pe zid,
 o forță nevăzută o mână
 pe suprafața aspră, golită de sens, a vieții.
 e prevăzută cu urechi de clorofilă
 sensibile la cenușul tern
 al timpului de lângă mine;
 nu poate fi numită nici ziuă, nici noapte.
 Poate e tot o voce
 pe care nu o pot cuprinde sunetele
 și rămâne în perimetrul privirii.

IV
 Dincolo de zidul tăcerii, mă strigă cineva!
 Da, doamnă regină tăcere,
 zidul dumneavoastră
 îmi sufocă posibilitatea regăsirii.
 Sunteți absurdă, serenismă doamnă,
 dacă credeți că mă veți împiedica
 în regăsirea mea de-a lungul și de-a latul
 acestui zid nenorocit în care
 eoul e singurul lucru ce a mai rămas
 din repetabilitatea clipelor mele.
 Îndurați zidurile! păreți a-mi spune lasciv cu
 tăcerea dumneavoastră.
 Da, dincolo de zidul tăcerii mă strig,
 cu adevărat am nevoie de mine.

MARIANA
AL-SALEH

CĂLĂTORIE DE NUNTĂ

Se trezise la cea dintâi geană de lumină și i-a trebuit o vreme să-și dea seama unde se află. Era singură în cameră, în patul acela de-o persoană, pierdută în cearșafurile albe. Și-a adus aminte că e la căminul de bătrâni. O adusesse cu o zi înainte. Cum putuse să-i facă asta? Fusesse ultimul bărbat pe care îl iubise. Investise în el. O să-i fie bine după ea. Și fără ea. Fusesse atât de tânăr.. Cu toate astea îl tentase și făcuse față cu brio celor câțiva ani petrecuți împreună. Până la sfârșit.

Acum motivase că are nevoie de îngrijire permanentă și o adusesse la clinica asta care costa o grămadă de bani. Tot un cămin de bătrâni, de care nu vrusese niciodată s-audă. Nu era ce-i trebuia ei. Dar nu-i ceruse nimeni părerea. Înainte s-o aducă aici vomase sânge. În încercarea de a se ridica din pat, căzuse. El era acasă și o auzise. Fusesse blând ca niciodată. O ridicase, o spălase pe față și-i dăduse să bea puțină apă. Apoi o dusesse la baie, îi scosese cămașa de noapte, o șezase pe scaunul pe care îl folosea de mai mult timp fiindcă obosea când făcea baie și o spălase cu dușul. O săpunise, o dăduse cu gelul acela revigorant, cu Hamamelis, care-i plăcea atât de mult, alunecându-și mâinile pe corpul ei bătrân, cu grăsimi și vergeturi. Chiar dacă se simțea foarte obosită, își ridicase capul să-i vadă fața. Nu se citea niciun pic de dezgust pe fața lui. Doar blândețe și milă. Nu-i plăcea asta, dar era norocoasă că

nu văzuse ură. Dezgust. Inevitabilul se produsese. Știa cum va fi când refuzase tratamentul. Oricum nu mai putea schimba nimic. Însă ar fi vrut să rămână acolo, în camera ei, printre lucrurile dragi. Să mai iasă câte puțin în balcon, la aer. Să vadă orașul. Mulțimea mașinilor și oamenii care trec unul pe lângă altul, de-atâtea ori lovindu-se unul de altul în graba de a ajunge undeva. Curtea grădiniței din apropiere, țipetele copiilor cuprinși de febra jocului, iar la final să-și odihnească privirile în frunzișul bogat al copacului care urcă pe lângă balconul ei.

Deveniseră deja trecut. Un trecut la care nu te mai poți întoarce. Oricât ai vrea. Ceva se va întâmpla cu toate lucrurile ei. Cu toate hainele de zi și de ocazie, cu toate perechile de încălțăminte, cu bijuteriile, cu cele câteva obiecte de artă colecționate de-a lungul anilor și cele câteva cărți. Îi pare rău că nu a pucat să-i dea Cristinei Istoria teatrului de păpuși, cartea pe care o primise împreună cu dedicația care reînvia vechea poveste de iubire din tinerețe. Fusesse incredibil de mândră și de fericită când o primise prin poștă, din celălalt capăt al țării.

Apoi fusesse invitată să participe la lansarea care se făcuse aici, în orașul ei. Fusesse ultima data când strălucise, în cea mai elegantă rochie neagră pe care o avea și cu bijuteriile cele mai fine. Primise trandafiri roșii și multe complimente. Se dusesse singură, cu un taxi. Ei nu ieșeau împreună decât la

cumpărături. Fusese o poveste de interior. Probabil vecinii din blocul unde se mutaseră împreună o credeau mama. Sau poate chiar bunica. Oricum el nu agreea scriitorii. Nici artiștii.

● invitase pe Cristina, dar din cauza distanței și a programului încărcat nu reușise să ajungă. Îi citise dedicația la telefon și se amuzaseră amândouă pe seama autorului familist care-și declara iubirea după mai bine de cincizeci de ani. Atunci îi spusese că vrea să-i rămână ei cartea.

O infirmieră intră cu micul dejun și îi întrerupe șirul gândurilor. Îi deschide fereastra, o întreabă dacă a dormit după calman-tul luat seara și pentru că nu-i răspunde, lasă tava pe etajeră. Îi spune că în câteva zile o să se acomodeze și o sfătuiește să apese butonul de la soneria de lângă pat dacă are nevoie de ajutor.

Rămâne din nou singură. Nu vrea să ceară ajutor și se străduiește să ajungă la baie pentru toaleta de dimineață. Pe geam o întâmpină o priveliște străină. Nu se atinge de mâncare. Bea câteva guri de ceai. E dulceag-acrișor. Probabil de fructe de pădure. Prefera de plante, dar nu i-a cerut nimeni părerea. Sosește asistenta să-i dea pastilele. Inițiază o conversație de rutină. Ar vrea să-i spună că nu e nevoie să fie drăguță cu ea, dar rămâne omul politicos care a fost toată viața. După ce pleacă, se strecoară sub cearșafuri și închide ochii. Încearcă să ignore noul spațiu.

● luntre înaintează printre stâncile colțuroase și picăturile roșii de ploaie lasă pete pe maioul alb al luntrașului. Măinile puternice strâng vâslele care se luptă cu valurile înspumate. Are pantalonii suflecați sub genunchi, tălpile lipite de lemnul bărcii și mușchii gambelor încordați în încheștarea de a-și ține echilibrul. La proră se disting două siluete sub o umbrelă mare, albastră.

Un porumbel alb lovește cu ciocul în pervaz. Luntrașul dispăre cu luntrea lui. Când s-a întors de la baie a rupt felia de pâine și a pus bucățelele pe pervaz. În balconul ei veneau câțiva gugușiuci pe care îi obișnuise să-i hrănească dimineața. Le pusese și un vas cu apă. Îi plăcea să-i privească și să-i asculte. Se întreba uneori ce-și spun pe limba lor. Poate porumbelul alb e un mesager.

S-a oprit din mâncat și se uită la ea. Zâmbește și închide ochii să păstreze imaginea asta frumoasă.

Șirul de vile mediteraneene cu un singur etaj, cu pereții albi și acoperișuri de țiglă roșie, cu balcoane largi și obloane din lemn roșu, deschise. Gardul scurt de zid, tot alb, cu table de țiglă roșie în capătul fiecărui stâlp, delimita un spațiu îngust de grădină în care niște plante pitice cu flori roșii încadrau aleea de marmură albă. Afară, pe spațiul dintre zid și trotuar, tufe de leandri și palmieri care urcă până la etajul II.

Pe sub arcada cu același acoperiș de țiglă roșie iese o femeie. Poartă o bluză galbenă și fustă cu dungi albastre, roșii și mov, care-i coboară până la o palmă deasupra de sandalele joase, din curele roșii. Are trăsături regulate și părul castaniu, ușor buclat. Se oprește pe trotuar. Pare nehotărâtă în privința direcției.

Deodată simte briza mării și miresmele florilor dizolvate în aerul sărat. Femeia aceea e ea, iar fusta pe care o poartă i-o cumpărase necunoscutul cu costum alb, împreună cu o brățară de argint, în seara trecută, din bazar. Le alesese cu răbdare, se asigurase că-i plac și i le dăruise. Iar ea se bucurase să le primească. Acolo, în camera de la etajul II, spre care privea acum printre frunzele palmierilor, trăise o noapte care ștersese toate lucrurile urâte de care fugise. Traversase un ocean ca să lase în urmă mizeria divorțului prin care trecuse. Se apropia de 50 de ani și era singură. Alesese locul acela la întâmplare, având o singură condiție. Să fie aproape de mare.

Restul venise de la sine. Bărbatul în costum alb, care fuma în holul vilei așezat pe un fotoliu de bambus... Se simțise atrasă de el din primul moment, când se îndreptase spre recepție. Conversația în franceză, ca-ntr-un doi turiști civilizați, cina împreună, plimbarea... Jocul propus de ea, pe care el îl acceptase imediat. Fără nume, fără explicații. Fără promisiuni. Apoi noaptea care urmase. O noapte a cărei frumusețe rămânea întregă. El pleca a doua zi devreme. Avea să se bucure singură de farmecul locului. Dar nu mai era femeia care venise. Dormise până târziu. Nu știa când plecase. Nici dacă era trist.

● trezește glasul infirmierei.

- N-ați mâncat nimic. E întreg prânzul!
Probabil n-ați mai simțit durerile dacă ați dormit toată ziua. Dar trebuie să mâncați ceva.

- Nu pot să mănânc. Lasă-mă! Trebuie să mă întorc.

- Unde?

- .....

E singură pe mal. Se așază pe una dintre pietrele înnegrite. Vede luntrea strecurându-se printre șirurile de stânci înalte.

Luntrașul abia reușește s-o stăpânească. Dar e tânăr și puternic în lupta cu valurile. Îi vede și pe cei doi de sub umbrelă și își amintește că i-a mai văzut. A mai fost în locul ăsta. Acum îi vede mai bine, chiar dacă începuse să se întunece afară. Amândoi sunt îmbrăcați în alb. I se pare cunoscută silueta bărbatului. Femeia de lângă el... O străbate un tremur. Femeia de lângă el e ea, în rochie albă. De sub umbrelă coboară marginea unui voal de dantelă. Acum știe cine e bărbatul în costum alb și se liniștește.

Nu mai plouă, însă valurile aruncă stropi roșii pe rochia ei. Costumul lui rămâne imaculat. O cuprinde spaima. El o ia de mână și-i spune că vor ajunge în curând pe celălalt mal.

Dincolo de râu se zărește o lumină intermitentă și silueta unui far.

ANNIVERSARIUM

160 VASILE BLENDEA

PICTOR
ȘI SCULPTOR
ROMÂN

S-a născut în satul Gureni, județul Gorj, la 15 noiembrie 1895.

A absolvit Academia de Belle-Arte din București, ca elev al lui Dimitrie Paciurea la sculptură și compoziție și a lui Frederic Storck la desen.

A beneficiat de o bursă de studii la Școala Română de la Fontenay-aux-Roses în 1928 și a participat la saloanele oficiale din București dar și la cele din Franța la „Salon des artistes français”. Cu girul Academiei Române, Nicolae Iorga l-a trimis pe Vasile Blendea în Austria, Germania și Elveția pentru a copia portrete de voievozi români aflate în muzee și colecții de artă din aceste țări. A realizat excelente copii reprezentându-i pe Vlad Țepeș și Ștefan cel Mare. Între anii 1930 și 1952 a fost profesor de desen la liceul „Ienăchiță Văcărescu” și la mai multe licee din Târgoviște. Ilustrează și o serie de volume de poezie tipărite în această perioadă la Târgoviște, precum Poeme cu livezi, de Iosif Dumitrescu-Pietrari, apărut la editura ziarului Ancheta în anul 1937, unde îi este reprodus portretul autorului.

Dovadă că nu a uitat Gorjul, Vasile Blendea s-a regăsit permanent în personajul istoric Tudor Vladimirescu, pe care l-a sculptat.

Eroul de la Vladimiri, la Vasile Blendea, este sugestiv, mai convingător și autentic, în grandoearea sa.

Două variante ale lucrării au devenit monumente publice, care înfrumusețează două localități: unul la Slatina și celălalt la Vladimiri, Gorj.

EXHIBITIO

Rdolf Arnheim:

„Culoarea generează o trăire în esență emoțională.”

Nicolas Poussin:

„Culorile în pictură sunt, de fapt, lingușiri menite să ademenească ochii, așa cum frumusețea versurilor în poezie este o ademenire pentru urechi”

SIMEZE CU ECOURI

“ELYSIUM,,

O percepție senzorială în lucrările lui Vasile Fuiorea”

Expoziția de pictură organizată de Institutul Cultural Român de la Viena (ICR) în data de 10 Aprilie, 2025, la Galeria Institutului, în prezența artistului vizual Vasile Fuiorea și a curatorului, istoric de artă Ana Maria Altmann.

ELYSIUM

Eine sinnliche
Wahrnehmung in
den Werken von
Vasile Fuiorea

Vernissage in Anwesenheit des Künstlers Vasile Fuiorea und der Kuratorin Ana-Maria Altmann

Donnerstag, 10. April 2025, 18:30 Uhr
Rumänisches Kulturinstitut, Argentinierstraße 39, 1040 Wien

RUMÄNISCHES
KULTURINSTITUT WIEN

Vasile Fuiorea, născut în Peștișani, Județul Gorj (11 Mai 1972) este artist plastic și cadru didactic universitar în Domeniul Arte Vizuale. A absolvit Liceul de Artă din Craiova și Facultatea de Arte Plastice și Decorative, Specializarea Pictură, din cadrul Universității de Vest din Timișoara.

A fost președinte al Filialei Târgu Jiu a Uniunii Artiștilor Plastici din România timp de trei mandate (2013-2024). În 2012, a obținut titlul de doctor în Arte Vizuale cu teza „Apa, aerul și pământul, teme frecvente ale picturii (între figurativ și abstract)”. 1998-2009 Profesor titular de pictură la Liceul de Arte „Constantin Brăiloiu” din Târgu Jiu. 2009-2019 Lector univ. dr. domeniul Arte Vizuale, în cadrul Universității „Constantin Brâncuși” din Târgu Jiu.

Din 2019 este Conferențiar la Universitatea din Craiova, Facultatea de Teologie Ortodoxă, Departamentul Arte Vizuale. Din 2025 Conf.univ.dr. habil, îndrumător de Doctorat în Domeniul Arte Vizuale.

„Ce poate fi mai impresionant decât să privești jocul de lumină și culoare din peisajele artistului Vasile Fuiorea, ilustrate într-un format concis. Un Cronos invizibil pare să vegheze asupra spectacolului senzorial, iar lumea

pare dintr-o dată perfectă. Fuiorea scoate la iveală o simfonie plină de culori în fața ochilor spectatorului. Accentul artistic este pus pe puterea, stabilitatea și interacțiunea celor patru elemente. Înmulțirea tonurilor de culoare, a mirosurilor și a texturilor de suprafață invită spectatorul să se imerseze în acest univers cu toate simțurile sale și să își proiecteze propriile experiențe. Suprafața imaginii devine o partitură de tonuri de culoare blânde, dar definite, care pot fi percepute ca reminiscențe ale grădinilor mitologice, ale grădinilor Hesperidelor sau ale Grădinii Edenului.

În centrul acestei expoziții nu se află dorul pentru mitologia îndepărtată, ci dorul pentru mediul apropiat care este pe cale de a fi pierdut.

Expoziția cuprinde picturi care explorează interacțiunea dintre cele patru elemente de bază: apă, aer, foc și pământ. Pe baza experiențelor senzoriale și a cercetărilor post-doctorale în domeniul artelor vizuale, artistul transpune pe pânză compoziții dinamice, sintetizate sub titlul „ELYSIUM”. Vasile Fuiorea explorează peisajul din perspectiva artei contemporane printr-o combinație de tehnici care pun accentul pe structuri, ritmuri și energii elementare. Suprafața picturală devine o partitură de tonuri de culoare suave, dar definite, care pot fi percepute ca un ecou al grădinilor mitologice. Artistul se inspiră și continuă seriile de expoziții anterioare precum „Spiritul Muntelui”, „Introspecții”, „Peisaj teluric”, „Reverii”, și „Structuri dinamice” și dezvoltă un univers vizual în care interacțiunea elementelor primordiale capătă valori spirituale și simbolice”.

Istoric de artă, curator **Ana-Maria Altmann**

Jurnalist cultural **Ingrid Weiss**,
 articol publicat în cotidianul online
Hermannstädter Zeitung

„MITOLOGIA DISPARIȚIEI”

.....
 Artistul născut la Peștișani, predă la
 Universitatea din Craiova, este doctor în
 Arte Vizuale, a oferit invitațiilor prezenți la
 vernisaj, o perspectivă asupra parcursului
 său artistic. „După un periplu lung în exer-
 cițiul înțelegerii spațiului în relație cu formele
 și culorile, în ultimii 15 ani pictura mea s-a
 deplasat către un anumit tip de peisagism
 abstract, care are ca substrat, pe de o parte,
 influența abstracției lirice și a expresionis-
 mului abstract european și american și pe de
 altă parte, o inserția a peisajului în cheia de
 citire a elementelor fundamentale: pământ
 aer, apă și foc.” V. Fuiorea

Această evoluție, continuă Fuiorea, l-a de-
 terminat să creeze lucrări care sunt deopotrivă
 conștiente și experimentale. În ultimele
 sale expoziții, a prezentat mai multe cicluri
 de lucrări în domeniul așa-numitei „picturii
 energie”, care urmăreau o abordare intro-
 spectivă sub titlul „Reflecții asupra sinelui”.
 În ultimele expoziții am expus mai multe se-
 rii de lucrări într-o sferă a „picturii energie”,
 având ca obiectiv o cercetare a sinelui artis-
 tului, a auto cunoașterii prin pictură.

Seria sa actuală de lucrări, care poate
 fi văzută acum la Viena, continuă această

tradiție. În centrul imaginilor prezentate se
 află teluricul - pământul - și interacțiunea sa
 cu celelalte elemente. „Aceste picturi sunt
 preponderent serii dedicate teluricului, sau
 interacțiunii acestuia cu celelalte elemente
 (apa, aerul, focul) pe care l-am experimen-
 tat ca stare și problematică elementară în
 locațiile montane din Runcu (Cheile Sohodol
 și Rânca din Gorj/România), seria fiind con-
 tinuată în atelier ulterior ca cercetare și ex-
 periment vizual.”

Picturile lui Fuiorea nu sunt simple repre-
 zentări ale naturii - ele sunt compoziții dense
 în care culoarea, structura și gestul formează
 o rețea energetică. Lucrările apar ca partituri
 vizuale ale elementelor, ca spații senzoriale în
 care se întâlnesc experiența naturii, intu-
 iția și teoria. Reacțiile publicului au arătat
 clar că această conexiune funcționează.
 Picturile de format mare, cu câmpurile lor de
 culori vibrante și texturile eruptive, au cap-
 tivat vizitatorii. Mulți au zăbovit mult timp în
 fața tablourilor, intrând în ritmul lor, simțind
 tensiunea dintre liniștea interioară și mișcar-
 ea exterioară. Expoziția creează o atmosferă
 în care pictura merge dincolo de aspectul pur
 vizual - ea nu vrea doar să fie văzută, ci și
 experimentată.

.....
<https://www.hermannstaedter.ro>

STUDIUM

OTILIA
GIURCĂ

Profesor Doctor

MIHAI EMINESCU. „Între Omul Mihai Eminescu și Poetul Mihai Eminescu”

.....
Dincolo de efervescenta creată de opera sa, în spatele geniului, s-a ascuns, cum altfel? Omul. Acela care a avut, ca noi toți, temeri, singurătăți, înfrângeri. Cum a fost, ne întrebăm astăzi, Omul Eminescu? Tulburător de frumos, cuceritor, cântăreț cu o voce de aur, un patriot pentru care „Trăiască nația!” era singurul salut. Avea o carismă extraordinară. „Și astăzi chipul lui minunat îmi stă în minte...era imposibil să apară într-o sală fără ca ființa lui să atragă privirile celor ce nu-l cunoșteau” va mărturisi vărul poetului, Mihai Mavrodin.

Omul Eminescu s-a pus în slujba poetului Eminescu. Dacă noi, astăzi (mereu), îl sărbătorim pe Poetul Eminescu, dacă am păstrat atâtea manuscrise eminesciene, dacă memoria sa este neștirbită și el vine către noi cu atâta putere încât poate, ca un atlant, să ne țină îndoielile și speranțele de mai bine de un secol pe umerii lui și să fie împreună cu noi în toate firidele sufletului nostru, asta o datorăm harului Poetului, dar o datorăm și omului Eminescu. Cel care, așa cum Da Vinci nu s-a dezlipit până la moarte de Mona Lisa, de teamă să nu se piardă, a păstrat în sipele manuscrisele gândindu-se că, într-o zi, celălalt Mihai Eminescu, Poetul, va avea nevoie de ele să le dăruiască neamului său. Omul Eminescu a intuit faptul că Poetul Eminescu se va transforma în legendă odată cu trecerea timpului.

Adevărata operă a lui Mihai Eminescu este cea criticată de poetul însuși.

Ce nu a publicat marele poet, poate fi considerat material critic, dar nu poate determina schimbări mari în receptarea poetului.

Un fenomen interesant este și acela al clișeelelor care s-au fixat în conștiința publicului larg. A fost numit adesea „poet național” -sintagmă ce face referire la valorile maxime ale unei literaturi. Poate pentru că numai în romanticul secol al XIX-lea au apărut poeții naționali. El reprezintă în literatura noastră un dublu reper: de valoare, luată în absolut, asemenea lui Shakespeare sau Dante și de specific național, drept ipostază unică a sufletului românesc. Niciun alt poet nu a primit atâtea titluri: „luceafărul poeziei românești”, „expresia integrală a sufletului românesc” (N. Iorga), poet „nepereche”. Inițial, aceste sintagme nu au fost clișee.

M. Eminescu a fost considerat de critica literară postumă drept cea mai importantă voce poetică din literatura română.

O privire de ansamblu asupra studiilor consacrate poeziei lui Eminescu arată că lirica eminesciană a fost analizată și comentată cu precădere din perspectiva reperelor tematice sau din perspectiva temelor și a simbolurilor recurente.

Este poate momentul potrivit pentru abordări ale liricii eminesciene din perspectiva stărilor sufletești ale poetului. Poetul a fost fericit, dar și nefericit, iubitor de frumos, vizionar, iubitor de tradiții, dar și un iremediabil melancolic. Ne întrebăm astăzi: ce anume îl individualizează pe poet?

„Eminescu, spunea Mihai Beniuc, tocmai

asta reușește: să vorbească ochilor fără să auzi vorba, ci numai să vezi imaginea: să vorbească urechilor, fără să-i auzi cuvintele, ci numai melodia care există în cuvinte”.

Drumul lui Eminescu în poezie este drumul pe care îl parcurge Demonul până la Luceafăr. Într-un fel se arată începutul, în alt fel se dezvăluie sfârșitul. Ca imagine poetică, nimic nu-l caracterizează mai bine pe Eminescu la începutul carierei sale decât felul în care descrie Demonul:

„El prezentul îl răscoală cu-a gândirilor lui faimă,

Contra tot ce grămădiră veacuri lungi și frunți mărețe”.

Eminescu imaginează un demiurg tragic, închis în singurătate: „De plânge Demiurgos, doar el aude plânsu-și.”

„Luceafărul” va mai păstra doar disprețul față de o societate nepregătită să îl înțeleagă și să îl aprecieze la adevărata sa valoare pe omul de geniu „nemuritor și rece”. Geniul, în concepția eminesciană este un savant care se sprijină în munca sa de laborator pe imense cunoștințe filozofice, lingvistice, folclorice, universal-culturale.

Melancolia este un suflu tragic, revărsat asupra lumii. Primul melancolic este Adam, în momentul izgonirii din Paradis. Melancolia este un dat antropologic, pentru că ține de conștiința singurătății în univers și a morții. Cu timpul, melancolia ca atribut al artei va fi legată de creativitate.

Ne întrebăm astăzi : cum se vedea pe sine însuși poetul. Singurul autoportret în atelier, realizat în maniera pictorilor este poemul „Singurătate” scris în 1879. Poezia are ca scenă universul întreg, dar e scrisă parcă cu ochii închiși, cu privirea întoarsă înăuntru. Perceperea obscură a materiei readuce melancolia care „se face vers”. Melancolia e „jalea neagră ce-mi străbate cânturile”.

Unul dintre exegeții lui Eminescu, Zoe Dumitrescu Bușulenga, cu erudiție, prețuire și dragoste nota: „Căutător de absolut în viață, în gândire și creație, Eminescu s-a desfășurat cu cele mai înalte registre ale cunoașterii, compensând gravele imperfecțiuni ale realului prin care se simțea închis de necesitate. Și în cătările lui înfrigate, a pendulat el, liricul admirabil între filosofii, s-a cufundat în mituri, a încercat să pătrundă în știință, cercetând neconținut căile ce duc spre frumuseți și adevăruri supreme”.

În concepția eminesciană, poezia este o

creație pură, un joc de imagini și de sunete, o transfigurare a realului. Sensibilitatea sa, racordată la mișcarea romantică europeană îl ridică mai presus de alți romantici, prin vizionarismul său, prin fidelitatea istorică, prin neîntrecuta artă a cuvântului său, izestrat cu o mistuitoare dogoare a vieții și a înaltelor ei sensuri.

Dacă a pătruns până în adâncurile de taină ale originii lumii, ori s-a avântat în zborul lui spiritual spre înalte sfere, mai presus de orice însă, purtat de cea mai nobilă conștiință românească, s-a afundat în straturile cele mai neguroase ale istoriei poporului român, simțindu-i din adânc pulsația de viață, îndrăgindu-i trecutul eroic, apreciindu-i destinul în contemporaneitate și anticipându-i viitorul de aur.

Mihai Eminescu a fost un om al timpului său. Mesajul său liric se adresează în epocă nu doar contemporanilor, dar și urmașilor, datori să cunoască adevărul gândirii și simțirii sale.

„... Ape vor seca în albie și peste locul îngropării sale va răsări pădure sau cetate, și câte o stea va veșteji pe cer în depărtări, până când acest pământ să-și strângă toate sevele și să le ridice în seva subțire a altui crin de tăria parfumurilor sale.” – conchidea G. Călinescu.

Astăzi și mereu, când îl omagiem pe Poetul Mihai Eminescu, dar și pe Omul Mihai Eminescu, îmi vin în minte cuvintele scrise de Veronica Micle pe marginea unei fotografii dăruite poetului: „Sufletul meu, și după moarte va căuta umbra poetului iubit”. Iată că noi toți căutăm umbra poetului iubit. Cu sufletul, cu gândul, cu inima. Pentru că „El și numai el, ne-a ajutat să înțelegem bătaia inimii. El ne-a luminat înțelesul și bucuria nenorocului de a fi român”.

VICTOR
TROACA

“Cartea satului. O monografie altfel despre Frătești – Gorj”

Încă un sat al județului Gorj beneficiază de o scriere monografică. Este vorba de satul Frătești din comuna Lelești, județul Gorj, al cărui istoric s-a aflat, o perioadă mai lungă de timp, sub lupa cercetătorului, istoriografului, poetului și economistului dr. Gheorghe Birău, cunoscut în lumea scriitoricească sub numele de Gelu, cum de altfel și semnează majoritatea lucrărilor sale.

Volumul la care ne referim se intitulează “Cartea satului. O monografie altfel despre Frătești – Gorj” și a apărut recent la Editura Măiastra din Târgu Jiu, în condiții grafice deosebite.

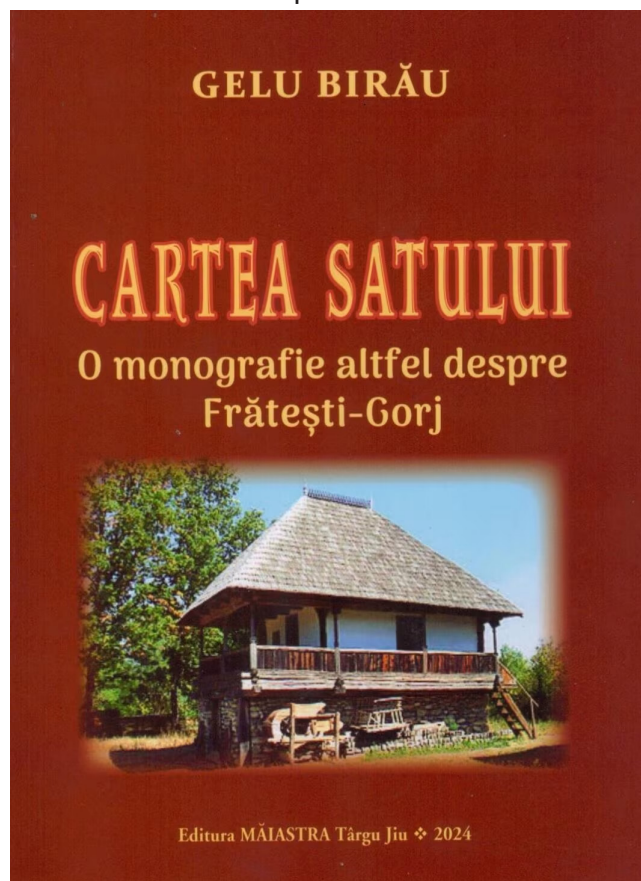
În prima parte a lucrării sale de 530 de pagini, autorul alocă un spațiu generos istoricului satului său natal, începând de la originea denumirii acestuia, prezentarea mai multor documente de atestare a așezării, evoluția acesteia, cartea de hotărnicie, hotarele și vecinătățile așezării de-a lungul anilor, ș.a. Astfel aflăm, din cele prezentate de autor, că așezarea este menționată în documentele vremii încă de la începutul secolului al XVI-lea.

De asemenea mai aflăm că, în trecut, documentele vremurilor au consemnat aici mai multe denumiri de Frătești, respectiv Frăteștii de Sus, Frăteștii de Jos și Frăteștii -Birnici și Frătești-Moșneni, autorul detaliind și explicând cum au stat lucrurile prin prisma condițiilor socio-economice pe care le-a traversat comunitatea. Reținem astfel că “satul este cunoscut întâi sub denumirea de Frătești încă din anul 1518 iar mai târziu, începând cu 1604, comunitatea se împarte în Frătești-Birnici și Frătești-Moșneni, apoi în Frăteștii de Jos și Frăteștii de Sus, iar în final

a devenit iarăși Frătești”.

Totodată autorul documentează originea transilvăneană a mai multor familii de români care au fost nevoiți să migreze de pe locurile de baștină și să treacă munții spre sud, parte din ei stabilindu-se în această zonă, inclusiv în satul Frătești.

În cuprinsul lucrării sale, autorul face referire la tradițiile locului, la portul popular, apelând chiar la amintirile lui Gabriel Culcer despre petrecerile organizate la Frătești și cum se petrecea în familia Voiculescu “O zi de Sântă Marie” în perioada interbelică.

Capitole distincte din lucrare sunt dedicate istoricului bisericii din sat, istoricului și activității școlii din sat, activității Băncii Populare "Salvarea" din Frătești, precum și obștilor sătești Straja, Grivele, Valea Susenilor și Plaiul Vălari.

Însă partea cea mai însemnată a lucrării este dedicată oamenilor locului și mai ales istoricului și genealogiei câtorva vechi familii din sat, unele chiar ramuri ale neamurilor autorului cărții la care ne referim. Interesant este și faptul că autorul a reușit să obțină și să includă în cartea sa mai multe fotografii vechi cu oameni ai locului îmbrăcați în frumosul port popular specific zonei.

Mai remarcăm că, în lucrarea sa, autorul subliniază faptul că abia în secolul 20 au apărut mai multe monografii sau consemnări, unele publicate, altele rămase în manuscrise, despre istoricul comunei Lelești din care a făcut parte și satul Frătești, realizate de intelectuali ai locului precum înv. Petre P. Popeangă, Eleonora Bardan, prof. Ion Grigoroiu, prof. Constantin (Dinu) Șt. Mărgulescu, prof. Virgil Petcoiu, ș.a.

Totodată autorul Gelu Birău își arată recunoștința față de cercetătorii de dinaintea sa, Ion Măruță și Constantin Bubulete, care i-au "oferit bucuria" de a afla că și domnia sa este «o ramură din stejarul sau "mărul" cel mare al neamului Măruță, călătorul din Banat obligat de vremuri să treacă munții pe la 1650.»

Dar iată și destăinuirea autorului referitoare la motivația scrierii acestei lucrări: "Mi-am propus de multă vreme să vorbesc despre sat, să mai așez o cărămidă lângă cronicile fabuloase alcătuite despre neamul Culcerilor, Măruțeștilor și Voiculeștilor. Eu vreau să scriu și despre strămoșii mei, despre familiile obișnuite, mai sărace dar la fel de vechi și de importante pentru comunitate, despre clăcașii, birnicii căpitanului Dumitrașcu și apoi ai mănăstirii Tismana ori împrăștiatității lui Alexandru Ioan Cuza, despre neamurile care au dispărut ori s-au transformat, s-au topit prin căsătorii unele cu altele". Iar din "Argumentul", plin de nostalgie și motivație, al autorului, aflăm "povestea" acestei cărți, la care ne-am referit, pentru care, de la nașterea ideii de a o scrie până la materializarea acesteia, Gelu Birău a "purta acest gând, în buzunar, zeci de ani". Iar acum, cu "Cartea satului" în față, noi

cititorii apreciem efortul și munca de cercetare depuse de-a lungul anilor, precum și acribia cu care autorul a lucrat.

În cele ce urmează, apreciem oportun a reține și câteva informații biografice despre autor.

Gheorghe (alias Gelu) Birău s-a născut la 20 februarie 1955, în satul Frătești, comuna Stănești (astăzi comuna Lelești), județul Gorj, fiind fiul lui Grigore și al Victoriei Birău. Urmează cursurile claselor I-IV la școala primară din satul Frătești (1962-1966), iar clasele V-VIII (1966-1970) la Școala Gimnazială din satul Lelești, după care pe cele ale Liceului Economic Târgu Jiu. Este absolvent al Facultății de Științe Economice din cadrul Universității din Craiova, ca șef de promoție. De asemenea domnul Gheorghe Birău este doctor în științe economice al Universității din Craiova cu teza intitulată "Privatizarea și mutațiile structural funcționale în sistemul bancar din România", elaborată sub coordonarea științifică a prof. univ. dr. Constantin Bărbăcioru.

După absolvirea studiilor universitare (1979), Gheorghe Birău este repartizat ca economist la Banca Națională a României, Sucursala Gorj, unde îndeplinește, mai întâi funcția de șef de serviciu, iar din anul 1990, funcția de director până la retragerea din activitatea profesională (februarie 2020).

Fiind un foarte bun profesionist în domeniul

bancar, Gheorghe Birău a fost solicitat și cooptat în rândul corpului profesoral, mai întâi în cel al Universității "Jiul de Sus" Târgu Jiu, iar mai apoi cel al Universității "Titu Maiorescu" din București, precum și al Universității "Constantin Brâncuși" Târgu Jiu, în cadrul cărora a predat discipline de specialitate.

În calitatea sa de doctor în economie și cadru didactic universitar, Gheorghe Birău a desfășurat și o intensă activitate de cercetare științifică, materializată în articole de specialitate, o parte prezentate la sesiuni științifice și publicate în volumele acestora, iar o parte publicate în reviste de specialitate.

De asemenea dr. Gheorghe Birău a elaborat materiale destinate pentru uzul studenților săi, iar rezultatele muncii sale de cercetare științifică universitară, s-au materializat prin includerea lor în câteva volume științifice și didactice.

Dar, Gelu Birău și-a manifestat înclinația spre creația poetică încă din anii tinereții, când începe să scrie versuri, iar prima sa poezie i-a fost publicată la vârsta de 13 ani în culegerea "Mlădițele Gorjului" (1968), acesta fiind unul dintre cele mai fericite momente din viața domniei sale. Apoi în anii pe când era elev la Liceul Economic Târgu Jiu, îl întâlnim pe Gheorghe Birău ca membru al colectivului de redacție al revistei școlare a liceului "Ecou". Ulterior, Gheorghe Birău publică în reviste liceale ori studențești și debutează în revista „Flacăra”(1981).

Pasionat de literatură, domnul Gheorghe Birău a frecventat, de-a lungul anilor cenaclurile literare: "Orfeu"(Craiova), "Ramuri" (Craiova) și "Columna"(Târgu Jiu), colaborând cu numeroase reviste în care a publicat parte din creațiile și studiile sale.

Poetul, economistul, cercetătorul, universitarul și bancherul Gheorghe Birău a debutat editorial cu volumul de versuri "Cântece esențiale", apărut la Editura „Spicon” (1993, Târgu-Jiu), urmat de alte volume de versuri, istoriografie și monografii bancare, cărți de specialitate și monografia satului său natal. Dintre cărțile scrise de Gelu Birău mai amintim: "Odiseea aurului BNR, Tismana 1944-1947", în două ediții (Editura "Oscar Print", București, 2015 și 2020); "Starea de umbră", poezie, în două ediții (ed. I – 1998, Editura Spicon, Târgu Jiu; ed. a II-a – 2010, Ed. Scrisul Românesc, Craiova); "Cântece

esențiale", ediția a doua revizuită și adăugită (2010, Editura "Oscar Print" București); "Gorjul bancar. Banca Națională", în două ediții (2000 – la Ed. Alex. Ștefulescu, Târgu Jiu și 2010 la Ed. "Oscar Print", București); "La Masa Tăcerii/Dinner at the Table of Silence", volum colectiv, Editura „Clusium”, Cluj-Napoca, 2002, traducere în limba engleză de Liliana Ursu; "Pământ în cumițenie", poeme (Editura "Clusium", Cluj-Napoca, 2002); "Chants/Cântece" (Editura "Alexandru Ștefulescu", Târgu Jiu, 1999; traducere în limba franceză de Paula Romanescu).

La acestea se mai adaugă și două volume de specialitate, respectiv "Contabilitate bancară", (coautor, Editura "Renaissance", București) și "Managementul riscurilor și performanțelor bancare", (coautor, Editura Universitaria, Craiova).

În final mai menționăm faptul că poetul, cercetătorul și istoriograful Gelu Birău este membru al Uniunii Scriitorilor din România, precum și membru activ al Asociației Cercetătorilor și Autorilor de Carte Gorjeni "Al. D. Șerban", iar noi folosim acest prilej pentru a-i adresa felicitări atât pentru acest volum la care ne-am referit cât și pentru întreaga sa activitate scriitoricească. Totodată îi urăm succes deplin în materializarea viitoarelor sale proiecte scriitoricești.

(Victor Troacă, Președinte, Asociația Cercetătorilor și Autorilor de Carte Gorjeni "Al. D. Șerban")

Dr. ION MOCIOI (n. 1940)
Portret de Josef Kober, 1979, uip, 54x40 cm. (Colecția autorului).

DR. ION MOCIOI

FĂCLIA LUI TUDOR

Tot natul la Padeș coboară
Și Motrul vuieste pe ape:
„Să plece dușmanii din țară
Că alt chip nu au să mai scape!”

Zăpada-i vârtejuri la corturi-
Pandurii rostesc jurământul
Că luptă cu Tudor în fronturi,
C-al lor e de veacuri pământul.

Reduta-i voință de viață
Și nimeni nu poate s-o-nvingă
Că-i Tudor, gorjeanul, în față
Ca vechea durere s-o stingă,

Că Tudor aprinde făclia
Din țară s-alunge necazul...
Un ropot de spade-i câmpia,
Un strigăt de viață-i viteazul.

Toți plecară dela Motru
Ca un fulger în furtună,
Se-ntâlnesc cu cei din Lotru
Și la Vodă se adună.

Altă pravilă impune
Domnul Tudor din popor,
Altfel limba o să sune
Dela bun chivernisor...

Peste Dunărea bătrână
Pân-la Drăgășani în vii,
Vine-n zbor liftă păgână
În șiraguri multe mii.

„Să se aleagă capetenile noastre
cei care pot să fie buni!”
TUDOR APOSTOLUȘI, FOTOGRAFAT LA FAȚE, 1922

Peste viile din mai
Săbiile se-nfioară,
Cad pandurii cei din plai
Cu visul la marea țară...

Fug boierii peste munte,
Fug și hoții din Fanar-
Pripășiți cu stea în frunte
Pe-al românilor hotar...

Turcii, hrăpăreți din fire,
Aleargă prin așezări,
Strică tot ce e zidire
Și dau foc în patru zări,

Taie, spânzură, omoară,
Iau avutul celor mulți
Și tot ce-i de dus la moară,
Sărăcind pe cei desculți...

Pandurii, aprigi, cu voința,
Bat la mânăstiri în poartă,
Să păstrăm măcar credința,
Să nu avem altă soartă.

Tudor, Tudor, domn român,
Te urmă, cu jurământ,
Că ideile-ți rămân
O făclie pe pământ!

ARS
POETICAANDREEA
-ELENA
NEGOIANU**Portret de copil**

Își preamări calea cu dansul lui fără pantofi
Un copil rănit de orice jumătate de gând.

Mâinile lui—lungi, străine,
Mă strângeau pe la mijloc
Ca o noaptea încolăcită de furtună.

Mă trăgea de rochie, apoi de mânecă,
Apoi...
Coboram spre pământesc
Pe scările unui vapor,
Cu tot cu bagajele mele,
În care-mi plimbam dintr-o parte-n alta
Adevărata mea viață.

Mi-am condamnat cuvintele
Într-o stranie călătorie pe apă:
Destinație vidă.

Pe un vas îmbarcat cu burghezi mustăcioși,
Mai neștiutori decât mine,
Dar pricepuți în ale rânduielilor de zi cu zi.

Au venit la mine toți copiii lumii,
Se strângeau chipuri după chipuri
La fereastra infinitului.

Aș fi vrut să le împart cadouri,
Aș fi vrut să...
Ce să le mai spun?
„Luați, visați, visați!
Ce să vă dau?
Nu am nimic altceva.”

Erau morți cu viața în brațe.
Stăpânii mării voiau să mă conducă

Elena din Troia

Cea mai frumoasă dintre muritoare,
Elena din Troia,
și-a încoronat surorile cu slavă și trufie.

În lumina soarelui ne împletea părul
cu trupurile nimfelor,
iubitele lui Zeus,
care adunau florile de pe morminte.

Pentru noi s-au câștigat războaiele.
Bărbații noștri ne-au dat ce aveau mai de
preț.

Mi-ai șoptit:
„Ei sunt robii frumuseții.
Să-i cinstim cum se cuvine.”

Și sângele stăpânilor
ne-a iubit vitejește.

Ave, Împărăteasă.

În Troia e liniște.
Să cântăm împreună imnul gloriei,
căci numele nostru
e scris în pietre.

Iartă, Tată

Iartă, Tată,
ochiul infernului întunecat
și genele mele,
ca niște rochii peste trupul sălbatic al
nemuririi,
ce vestesc, mai înainte de fire,
îmbucurătoarea dragoste fără de viață.

Ferice de inima mea fără moarte,
care-și înalță somnul la rădăcinile pomilor
și se înaripează sub lumina baladelor Tale,
așa cum fluturii,

ieșind din coșciugul lor de paradis,
să mai trăiescă o viață
pe umărul meu obosit.

După secetă

De chipul meu am lăsat să se bucure păduri-
le,
Ochii mei i-am dat câmpiilor de piatră,
Și sunt o primăvară plimbată,
Pe un covor de ani bătrâni ai pomilor.

Dar eu, dragostea mea, nu mă pot dezgoli.
Sunt avară de fragila mea tinerețe
Și am o delicată înfățișare.

Un zgomot al vântului într-o cupolă,
Așa e chipul meu de când am părăsit norii,
Ca să fiu eu codru, încântare,
Toate anotimpurile, îndrăgostită,
Să vizitez orașe în tablouri, iubită,
Să port o piele proaspătă de frunze:
Ca pe o haină, o haină a mea, tânără.
Sărmană frumusețe!

Devenire

Am avut o aripă,
și-apoi două aripi.

Am devenit o rădăcină
care a simțit durerile miilor de vieți.
Și mi-a crescut prima mână,
cea care trimitea valuri mărilor.

Am văzut-o și pe a doua —
în podul palmei ei țineam focul,
Și din foc, inima mea vie
Răsună.

Și mi-a crescut atunci și părul
din apa mirului,
negru ca pământul.
Mi-au apărut apoi acești doi ochi
din cenușa iubiților mei trandafiri,

Dar și niște umeri
dezbrăcați, frânți,
înălțați de potop.

Și rosteam o rugă veche,
despre mir,
despre mâinile abia crescute
care îmi atingeau ochii,

care îmi acopereau
umerii nou-născuți din mine,

Mâini
care m-au iubit
pe altă limbă,

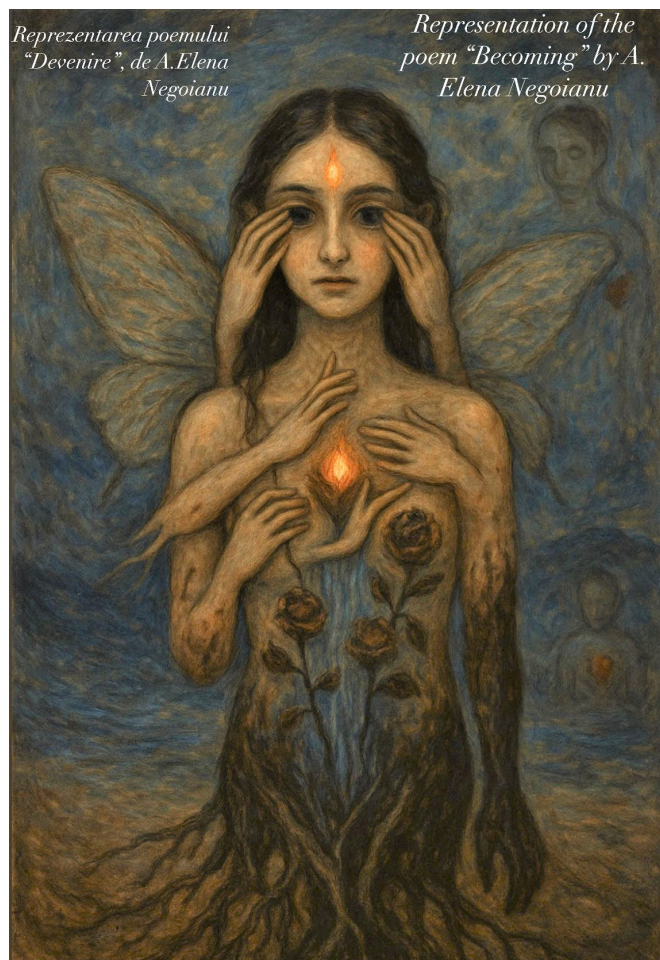
mâini care îmi rosteau
în cuvânt străin,
despre iubirea mea vastă.

Am așteptat
să crească și mai multe,
încă o prelungire a mea în altul.

Dar nu a fost să fie:
alți ochi, alt cânt, alt foc,
alți umeri goi — poate întregi —
niciunde nu am găsit
altă inimă,
care să-mi semene.

Reprezentarea poemului
"Devenire", de A.Elena
Negoianu

Representation of the
poem "Becoming" by A.
Elena Negoianu

IMAGINI
ÎN
CUVINTE

ION
ELENA

LACRIMILE STÂRMINEI

Vara încearcă să-și intre în rosturi și-și cerne ploile cu strașnică osârdie peste frumusețile din Valea Tismanei. Dinspre vârfurile munților cutreierați de furtuna răcoroasă și efemeră, scapătă valuri nevăzute de adieri înmiresmate. Ele scoboară din candido flori protejate de templul sacru al pădurilor înalte, neumblate până acum de ferăstraie, trolii și platforme cu autoîncărcare.

Stau liniștiți în brâu de coastă ulmii. Așteaptă să înflorească teii risipiți pe fața culmilor. Inegalabil este concertul codrilor, păsările țes zboruri și triluri rare, magice, neîntrecute în glasuri melodioase și inedită încântare. Stropi mari de ploaie picură tot mai des peste etajele frunzelor de arțar, câțiva arbori eleganți și zdravăn înrădăcinați mai la margine de codru, străjuiesc calea drumetilor să șoptească lumii despre ritmul și muzica unică a ploii, în pacea verdelui intens și primordial al pădurilor.

Urcăm spre tăpșanul milenar al muntelui Stârmina. Lăsăm în dreapta pereții stâncoși și tăcuți ai versantului pe care se agață temerari numeroși arbuști de corn, scumpie și liliac. Aici, sub încărungi stâncoase austere, mângâiate de mistere și umbre, regăsim peștera în care călugărul Nicodim și-a orânduit gândurile sale profetice pentru a le așeza mai apoi în trainice temelii de cetate. Osteneala călugărului pelerin avea să se sfârșească pe un platou august, „La Pișători”, locul legendar atât de căutat și găsit a fi foarte potrivit pentru creștineasca zidire a mănăstirii.

Îngândurat și singur pare chioșcul din scândură de brad, pitit azi sub pletele brazilor.

În partea cealaltă a văii, pe malul stâng al Tismanei, în susur de râu cristalin și-n cântec de codru, se află un alt chioșc plin de amintiri și legende. Sub cupola acestuia, trist, dar strălucitor în gând și spirit, George Coșbuc și-a rostuit memorabilele versuri ale poemului „Moarte a lui Fulger”.

Trudiți de drumul în urcuș, aici se opresc pelerinii, într-o liniștită popas prin taina rugăciunii. Printre ramuri de molid și arțar, dăre de lumină își fac loc spre albia învolburată a Tismanei. Vuietul văii glăsuiește călătorilor despre îndestularea acestor plaiuri cu binecuvântarea ploilor blânde și fecunde.

Turnurile mănăstirii întregesc solemnitatea locului, înălțând peste albastrul cerului și mărinimia orizontului geometriile semețe ale străvechimei și dăinuirii de neam într-o mântuire prin rugă și evlavie. Pătrundem pe sub arcadele de piatră ale sfântului lăcaș. Ne oprim la troița cu fântână și bem apă din șuvoiul argintiu al Gurniei, firul zglobiu de izvor ce se ivește din întunecimi de peșteră, trece pe sub temelia mănăstirii și se prăvălește spre vale, peste pragul de stâncă al cascadei Stârmina.

În misterioase depărtări de timp, cu multe secole în urmă, un nemaivăzut rămuriș de izvoare împânzea povârnișul muntelui și se răstignește în cascade peste genunile stranii de sub zidurile mănăstirii. Poate de aceea, în acele legendare orânduiri ale dăinuirii noastre strămoșești, băștinașii i-au spus „La Pișători” acestui uluitor loc situat la poale de munți stâncoși, sălbatici și deosebit de orgolioși.

Se zăresc în zboruri săgetate și cântece blajine rândunelele, tâșnind dintr-o parte în cealaltă a chiliilor, înspre cuiburile ascunse pe sub turlă și streșini. Trecem în smerenie printre cele două piramide rămuroase ale brazilor argintii, înălțați dincolo de arcadele porților, și adăstăm cu pioșenie în fața bisericii. Pe lespezile prinse cu vădit meșteșug pe alea ce străbate acoperământul din iarbă deasă și fragedă al pământului din vatra mănăstirii, Raluca se oprește mirată și admiră sculptura tâmplăriei din lemn de la ferestrele și verandele chiliilor, care veghează în împrejurul lăcașului sacru al mănăstirii.

Își îngemănează palmele la piept și-și șoptește sieși rugăciuni pentru frumusețea gândului și îmbunarea pornirilor vijelioase de trup și suflet. Pentru că astfel și-l dorește pe Raul, băiatul visurilor ei. Ochii i se umezesc de doruri și chipul său se încarcă de lumina iubirii divine. Binecuvântarea îi învâluie înfățișarea și speranța i se cuibărește în sufletu-i prea încercat. O boare de lumină o cuprinde și din colțul obrazilor îi înflorește surâsul împăcării cu sine și al mulțumirii divine.

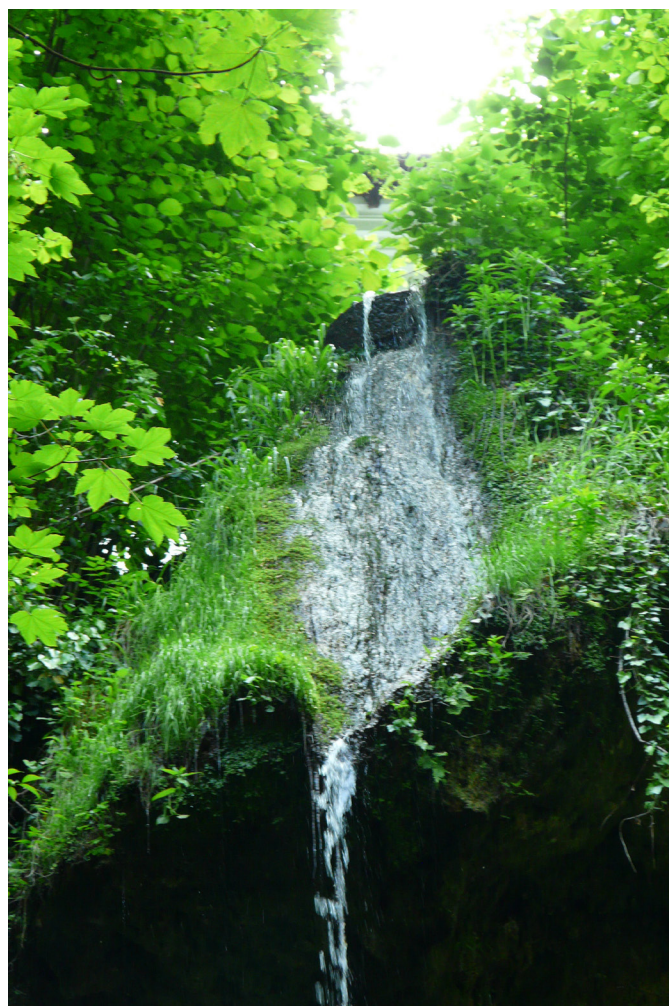
Ne reîntoarcem pașii pe sub umbra zidurilor vechi, nimbate de legende și mituri. Privim cum iedera se cațără pe trunchi de arbori, pe stâlpi de lemn și pridvoare. Mușcatele zâmbesc în culori atrăgătoare din pervaz de ferestre și prăvalnice tăpșane.

Hortensiile și-au presărat tufele rotate cu bulgări de flori rozalii sau albe. Este multă tăcere și mister în cerdacul dinspre râu.

Lumina coboară spre noi printre vârfuri de molid și fag. Abia răsar din vale șoptiri de valuri din ruperi de stâncă și bulboanele înspumate ale Tismanei.

Încercăm să ascultăm glasul timpului, poate se aud foșniri din caietul poetului Grigore Alexandrescu, pe care, odinioară, se conturase în creionări de gând frumos, poezia „Răsăritul lunii la Tismana”. Dar nu vine nici un zvon din negura acelor vremuri, lăsăm această dorință în seama lecturii tainice a cărților.

Admirăm cum norii albi învâluie creștetul munților și se lasă la vale, peste învelișul pădurilor tulburător de frumoase și mândre.

Revenim la porțile cetății și ascultăm simfonia râului furiașat pe sub cupole de tei și arini. Ne dăm seama încă o dată că natura se pricepe cel mai bine la îndreptarea vieții, că nimic nu se capătă degeaba într-un spațiu în care credința, iubirea și armonia cu mediul îl fericesc pe om. Căutăm poezia apelor printre miresme de iasomie și impozante revelații verzi. Străbatem cingătoarea muntelui, între drumul tumultuos al râului înspumat și zidurile din piatră creață.

Suntem sub vălul de ceață apoasă pulverizată cu măiestrie divină de iureșul cascadei. Urcăm printre trunchiuri de fagi și carpeni bătrâni. Șuieră de departe valea, râul curge năvalnic spre răsărit de codru. Perdelele străvezii parcă au adunat toată lumina cerului dincoace de zidurile mănăstirii. Se-agață de tâmplele muntelui turnurile îngândurate și semețe. Platoul de piatră se răsfrânge și el în prăpastie prin frângerii de sigă. În mii de ani, Gurnia a zămislit aici făpturi curioase din calcar și calcit, peste care s-au înălțat păduri temerare. Sub tăietura jgheabului pe care apele și-au creat cărare, se arată strălucirile argintii ale cascadei. Aceasta este Stârmina, cu sufletul ei, cu farmecul ei!

A fost vara trecută fără fast, fără întreaga-i strălucire, fără viață! O secetă bizară îi sorbise sufletul. Neobișnuită și pustie părea priveliștea, fără lumina cascadei. Acum, apa se prăbușește în șuvițe groase peste margini stâncoase de munte. În aer se împrăștie, ca o ploaie mărunță-mărunță, gândul și spiritul acestui inedit spectacol, miriade de stropi mici-mici, aproape invizibili, umezesc chipul și respirația trecătorului curios.

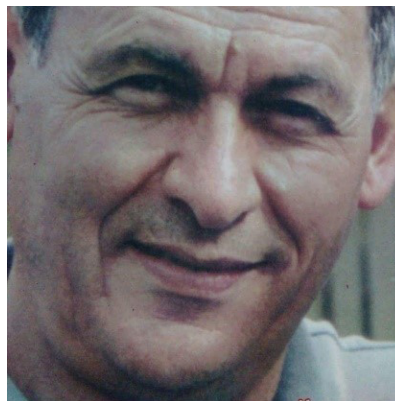
Fascinată de această rară și puternică înveselire a naturii, Raluca se lasă binecuvântată în prăvala pletelor de apă. Nu este botez, este o scaldă feciorelnică! Și pletele ei se umezesc și trupul ei zvelt se-mpresoară de-nvelirile apei.

Și-a chihotit, s-a veselit și s-a primenit prin duh de izvor. Și-a plâns de bucurie. Și-a plâns și Stârmina! Cu lacrimi de izvor a plâns Stârmina, fără să știe vreodată ce face muntele. Apoi, un magic gând de izvor intră-n vadul râului. Tainică și suavă îngemănare de ape! Ce simfonie!

Pe-o creangă de arțar șuieră întruna mierla. În tumult de cântec, Stârmina plânge cu lacrimi de dor, cu dor de izvor și dor de viață! Câtă minune! Ce desfătare!

ARS POETICA

DORU
V.
FOMETESCU

POETUL, dăinuie...

in memoriam,
T. Pascale

Poetul dăinuie prin vis,
asemeni unui fapt sublim
prin foșnetul din manuscris
ce-ndeamnă la curaj, să fim !

Poetul dăinuie adesea
prin ritmuri vii și în răspăr,
cum însetat de înțeles,
simte nevoia de-adevăr !

Poetul dăinuie prin dar,
ce îl răsfiră celuilalt,
slujind Cuvântul- vechi Altar,
colindător pe Drum înalt...

În ambianță astrală
precum acel anahoret
care strănută la fală,
Poetul dăinuie discret...

Poetul dăinuie prin șarm,
simte necazul orișicui,
țintind iubiri, la umăr arm'
ochește-n primăveri, hai-hui...

Poetul, dăinuie prin cer,
ce a îndrăgit țărână,
rămâne unda de mister
și dorul ce ne îngână !

(31.12.2024; DVF)

Imperativul cruciform

Ca orice om cu zvâc în cer,
am cunoscut iluzii, forme,
tot uluit de unda cu mister,
ferindu-mă de zări diforme !

Ce greu e să rămâi nobil creștin
cu lacrima și sufletul curat,
să urci din gol către mai plin
cu misiune de apostolat...

Vezi, cel mai rău dintre tirani,
se zice că e unul, aterm !
ce taie clipe, subțiază ani
fiind potrivnic la biet om...

Potențialul tainic creativ,
știi că îmi e prieten enorm,
dar nu știu cum ales-am cruciform
câteva troițe, imperativ !

(Târgu Jiu, 17 ian. 2025)

Nelămuriri...

Degeaba mulțimea tot vuieste
dintr-o dorință veche de-a învinge
cât dreptul nou ne aiurește,
concluzia-i aceeași...se respinge !

(Târgu Jiu, 17 ian. 2025)

Sușanele

(criza în arte)

Cine să mai fie pudibond
 în lumea vulgară, grobiană,
 care e formă fără fond,
 flămândă și deschisă rană !

Unde artiști de top, palavragii,
 halucinant se-arată cimpanzei,
 masculi coioși ori presupuși gagii...
 ce printre cruci ca niște zmei
 invocă drept la Cer și la orgii .

Hibrizi cu ADN învăpăiat,
 plini de cunoaștere, barzi, farisei
 glisează Limba sfântă spre păcat
 și chiar se gudură doar între ei !

Acești poznași, nonconformiști golani
 rup esența dintre viață-moarte
 și aruncă în real cu bolovani...
 să schimbe ceva, miez de arte !
 naturaliști, romantici, simbolisți
 livrează fantezii deșarte !

(9 ian. 2025, DVF)

Metamorfoze - 5

În iubirea de aproape,
 sensul vieții stă criptat,
 navigând pe tulburi ape,
 mă rog să ieși din păcat...

La tăcerea cea ingrată
 n-am cum să nu ripostez
 când ți-e inima de piatră
 degeaba te dai diez !

Simt un narativ cam flu .
 Limita taie și sapă.
 Celălalt poți fi chiar tu...
 "unde dai și unde crapă..."

Lumea din vânt și tornadă
 vrea totuși un compromis,
 armistițiu ori rocadă...
 ai în minte fler și vis !

(5 ian, 2025, DVF, Târgu Jiu)

Vremuri complicate

Un gând de noapte nu-mi dă pace...
 de ce atâta mască și zorzon ?
 capriciu și conflict tenace,
 ce complicat e omul faraon !

El domină rece și rapace
 numai să-și apere perfid blazon,
 de-ți vine să zici temut "piei, drace",
 lasă-ne drept la iarbă-n panteon !

Dârz e sufletul care mai tace
 în fața unui cam smucit baron...
 nu știu ce va mai fi în timp vorace,
 dar, totul se plătește, ghinion !

(2 ianuarie 2025, DVF, Târgu Jiu)

Penumbre spre înzorie

Nedreptăți de neuitat...
 Manole umbrește-o Ană,
 relevând un vechi păcat
 despre gloria profană !

***

N-ai cum să fi convingător
 pentru cei cu duhuri rele,
 care-ți taie drept la zbor
 într-un climat de zăbrele !...

(30.12.2024 DVF)

POETICA

ALEXANDRA
ANTON

Cine a creat infinitul?

Infinitul l-au descris poeții,
Acei care prin codrii nu au trecut pășind
Fără sfârșit și singuri, prin drumurile vieții,
Au tras de izbăvire și au murit grăind.

Infinitul l-au numit profeții,
Acei care de vreme s-au agățat crezând,
Că știu ce va urma-n adâncurile sorții
Au mers către visare și au plecat în gând.

Infinitul l-a creat Brâncuși,
Prin artă și lumină, prin Zbor și Legământ
Deschis-a omenirii popas cu multe uși,
Lăsat-a moștenire, minunea pe pământ.

Unde l-am găsit pe Dumnezeu

L-am întâlnit pe Dumnezeu în seri de mai,
Dar nu era așa cum va să fie
Nici aure, nici trup, nici porți de rai
Se ascundea în Crez și Poezie.

L-am întâlnit când zorile treceau
Prin ploi curate, soare și furtuni
Și l-am găsit în codrii ce pierdeau
Prin plopi înalți, prin frunze ce le-aduni

L-am întâlnit pe Dumnezeu în Artă, în Fru-
mos
Căci nu a stat nicicând mai sus în ceruri
Și chiar de tot Pământul s-ar fi întors pe
dos
L-am fi găsit în lume și-ntr-o mie de feluri.

Învață-mă!

Tăcere-nvață-mă să cer.
Durere-nvață-mă să sper.

Credință-nvață-mă să lupt.
Dorință-nvață-mă s-ascult.

Nevoie-nvață-mă să tac.
Putere-nvață-mă să fac.

Destin învață-mă s-aștept.
Tu gând învață-mă să-ndrept.

Ziua care nu mai vine niciodată

Ziua care nu mai vine niciodată
E ziua în care timpul se va pierde,
Sătul de aripi ce se frâng în soare
Vă izbăvi să plece și să ierte

Ziua care nu mai vine niciodată
E ziua unui suflet efemer,
Prin vrăjile ursitei care pier,
Se-ascund secrete ale tinereții.

POETICA

MONICA
BUTU**Ardere**

M-am apropiat prea mult de rugul aprins,
de arderea fără mistuire.
Ca de cerbul de foc, m-am izbit și mi-am
rănit inima.
Am alergat printre oameni
și rareori s-a oprit cineva
să mă întrebe de unde vin și unde mă duc.
De ce port foc în privire?
Nu m-a oprit nimeni din alergarea
spre răsărit,
când nimic nu-ți mai poți dori.
Doar să-ți întinzi mâinile
și să te atingi de poala hainei Lui.
Să respiri lumina.

Iubire târzie

Cum s-a îmbrăcat totul în purpură,
deasupra câmpului cu iarbă încâlcită!
Vântul e doar cântărețul iubirii.
Este semănătorul așteptat.
Pentru câte inimi a plecat pe cale?
Și câte pietre, spini și pământ neroditor
a aflat.
Semințe de toamnă târzie.
Ascunde-le-n palmă,
înaintea coborârii ultimului stol,
înaintea plecării lui.

Poetul

Cu mâini legate în slove,
poetul stă printre oamenii singuri.
Povestește despre pescari, despre pietre.
Împarte cuvinte
și în loc de chip are tăceri.

Încununare

Apusul coboară pe fruntea copacilor lauri.
Lumină umbra-i va fi
celui ce, cu spatele spre lume,
privit-a într-acolo
cu sufletul liber ca vântul.
Și când toate vor merge
în sensul propriului timp
noi vom rămâne
în urmă
și trei măsuri din tot ce-i necuprins,
ascunse-n timpul nostru, devenit-au clipă.

Nu va fi despărțire

Ce au scris pe cer păsările -
a doua oară, a treia,
a gândurilor a patra oară?
Tril de plecare sau de rămânere
a sufletului lor
în floarea dintâi în care și-au făcut cuib?
Ce-și amintesc ele,
ce ne amintim noi
despre eternul verdelui,
despre toate apusurile,
în care niciodată nu va fi despărțire?

Sălcii triste

Serile fără glas vin de acolo
de unde se închid toate
ferestrele
ca niște sălcii triste.
Printre ele se aude ploaia,
până când stropii îngenunchează
ca pentru rugăciune.

POETICA

DORINA
CIOPLEA-VĂDUVA

***

Diminețile cu cer roz,
 în care norii par atât de aproape
 și accesibili
 încât nu mai vrei să îi atingi
 doar pentru că o poți face oricând,
 sunt aceleași dimineți în care
 Aron este,
 pe rând, copil,
 adolescent
 și adult.
 Uneori aproape în același timp.

Sunt diminețile zilelor în care simt că
 ar trebui
 să îmi număr firele de păr alb,
 din ce în ce mai multe,
 să simt că îmbătrânesc și
 să stau
 la locul meu.

Dar eu nu fac aproape niciodată ce trebuie,
 așa mi s-a spus
 de multe ori,
 așa că îmi pun albastru peste părul alb
 și sunt și eu,
 pe rând, copil,
 adolescent
 și adult.
 Niciodată toate în același timp.

***

Azi plouă prin mine
 Nici nu mă curăță, nici nu mă murdărește.
 Nici nu ia și nici nu lasă.
 Doar trece de sus în jos, prin picioare, în
 pământ,
 Spre oase și rădăcini.

Uneori plouă în mine, alteori din mine,
 Dar azi,
 Nici nu mă curăță, nici nu mă murdărește

***

Când plec, îmi voi lăsa aici pielea.
 E doar un strat,
 Tot ce ai atins tu și nu pot să iau cu mine.
 Pe sub ea deja îmi crește alta în care nu
 te-ai tipărit încă,
 O piele care mă îmbracă pe mine și numai
 pe mine.

Cînd plec, îmi voi lăsa aici pielea
 Și nu voi lua cu mine nimic.
 Poate doar amintiri ca monedă de schimb,
 Să renunț la ele una cite una cînd nu am
 cu ce să mă hrănesc,
 Să le vînd pentru mere și caise,
 Pentru străzi goale pe care merg doar eu.
 Cînd plec, îmi voi lăsa aici pielea.
 Și nu voi întreba niciodată dacă e bine.

"Nu-mă-uita", acrilic pe pânză, 50 x 70 cm
(Dorina Cioplea-Văduva)

JOSEPHINE
POPESCU

ELEVA
C.N. „SPIRU HARET” TG-JIU

LUCA DANSURI, LUCA GERMANĂ

(Poveste cu un băiat care a crescut mare. Mânâncă fără probleme specialitățile omogene pe care maică-sa le numește „mâncare de...”)

Cum vorbești cu tine în mintea ta?

Fata voia să știe ce înseamnă pentru mine sau ceva. Am înțeles că pentru ele e un check-point (sau mai mult de atât) atunci când le spunem mamele noastre despre ele. Normal că i-am spus. Nu din prima noapte, dar din prima dimineață. Parcă mama e oarbă! Am zâmbit la telefon și pam!, să mă împuște: Găsiși vreo comoară în cereale? Nu, nu, vorbesc cu una. Ei, nu te cred! Da, mama, știi ce mă bucur că-mi comand caiete și că începe școala! Păi de unde să știu eu ce-i în sufletul tău? Mai bine că nu știi. Mai rău decât chiloții n-are cum să fie, de floricele, de inimioare, ce s-a mai inventat acumă mă tem. Mama, lasă-mă! Sunt recunosătoare în fiecare zi că ești fiul meu! Mama, lasă-mă! Ai fost mereu un copil bun și cuminte, chiar darnic, când mi-era greu singură, mă uitam la ochișorii tăi frumoși... Mamele pot să-și deoache copiii? Nu știu, dar bărbații, nu, bărbații nu pot să deoache! Bine de știut. Bărbații au fost mereu cu alte alea, mai cu pușca, mai cu politica, bărbați, auzi, ce-am cunoscut eu, și cu taică-tu în frunte, n-au fost bărbați! Mama, care-i faza bărbații care nu sunt bărbați, că nu înțeleg... N-are ce să te doară pe tine, sunt unii, ca taică-tu, de fug și cinci ani nu-ți dau divorțul. Da, mama! Să-ți tunzi chica, parcă începi să semeni pe el! Nu semăn, semăn cu tine, ceapă, mărar... Face pe șmecherul, pupa-l-ar mama pe el. Îmi dai laptele? Cât de înțelept, cât de cumpănit și de isteț să fii, femeia poate încă să te robească și să-ți arate că ești numai un școler, Mihail Kogălniceanu, auzi, zice (mai știi cine era?! Tu câți ani ai, mama? Douăzeci și opt. Și cu tot cu mine, fără supărare? Patruzeci și cinci, n-ai tu treabă, tinerete, haine de

bumbac 100%... dacă pleci la facultate, eu nu știu să gătesc pentru una singură... Mama? Da?! Facem cafea la presă? Ce mă ajuți și tu.

Mama, ce-i ăla iluminator? Cred că e fereastră aia din tavan cum am văzut la Casa Mureșenilor. Și în machiaj? Ce spui? Dintre cosmetice... Ce cosmetice? Deci nu există iluminator, lasă, caut pe net. De ce vrei să știi ce-i ăla iluminator? Am auzit ieri la niște fete. Să nu-mi spui că ești... de ăla! Am nimerit-o pe Adina la Secret Santa... Nu mă înnebuni, în septembrie!

N-ai cum cu mama.

A trebuit să-i explic, să-i spun. Cu o limită de confidențialitate. Și chiar în ziua aia mi-a făcut programare la tuns.

Ieri, cum ar veni, doar mi-am făcut duș (to take a shower) și m-am certat cu mia madre. Când sună bunicul scot mereu câte ceva. Nu înțelege că îmi fac o grădină pe joc, temele și cam atât. Iar la vârsta mea el avea nouă ani or something și făcea viori din coceni de porumb.

Am înțeles că atunci când mama era tânără și nu chiar domnișoară – nu știu dacă asta înseamnă ce cred eu că înseamnă – a scos-o pe ușă în pumni (violență în familie) și i-a spus că nu mai e fiica lui. And that's how I was born. Mama și Jean Marc s-au căsătorit în biserică într-o zi cu soare și se vede în poze că mama ei avea părul alb, iar mama lui era vopsită ginger. Mama avea 28 de ani și era middle child. Dacă rămân și eu cu ea până la vârsta aia, mă omor. Mai are două surori. Cu cea mai mare nu vorbește. Ideea e că s-a căsătorit cu Jean Marc fiind deja cu copil. Bunicul a fost de acord să-și scrie numele pe invitația de la nuntă pentru că mia madre găsisese, atenție, în satul de unde venea el, o femeie pe care o chema tot Edit. Ar fi fost colegi de liceu. Mi-am imaginat că bunicul ar fi avut o chestie cu Edit și că i-a fost atât de dor de ea încât și-a numit fiica mijlocie tot Edit.

Așa s-a gândit și mama când i-a scris într-o vedere din alt oraș c-a aflat de femeie și că dacă n-o lasă să se mărite cu Jean Marc, îl dă în gât mamei ei, soției lui. La mulți ani, 2014! Aveau o relație mai apropiată, ar fi fost o trădare oribilă. Când a primit vederea, bunicul i-a zis Ești o scârbă că vrei să-mi strici bătrânețile! și s-a dus la tipografie să facă invitațiile. Povestea cu Edit era adevărată. Nu știu ce să zic.

Din Jean Marc, tatăl meu care nu știe să acorde divorțuri, îmi amintesc scââr. Eram mic și ea se apucase de rupt pozele de la nuntă... I-am zis hai, mami, înregistrez (înregistram cântecul de la radio ca să-l setez ca ton de apel). Pe telefonul nostru cu capace portocalii, albastre, verzi, a rămas imprimat cu o voce nazală (scââr) hai, mami, înregistrez. Personajul masculin era mai mare cu 15 ani. But we don't talk about Jean Marc. Nu cred că se poate să semeni pe cineva pe care nu-l cunoști. Pentru că eu pot să văd uneori oamenii bătrâni cu fețele lor de tineri. E vorba să te uiți în centrul feței, la grupul ochi-nas-gură, niciodată și am mai înțeles de la Adina (care are oricum prieten) că ele se plimbă prin cameră, se aruncă în pat, transpiră, aleargă, se încălzesc și se răcesc la mâini. Nu știu cât e de adevărat, dar îmi place ideea.

Spre deosebire de ele, eu când îi scriu stau în pat și lucrez la grădina de pe joc. Scriu mesajul și arunc telul, nici să nu se gândească dacă mă recitesc. Sincer, nu sunt prea mândru de vocabularul meu. Și am și notificările oprite. Până răspunde, sau aleargă, sau ce face, stau cu morcovii mei (din grădină) și mă întreb dacă am uitat să pun spațiu în mi am sau în s a (făcut în centru un magazin de muzică dacă ești interesată). Aproape mă rog să sară peste interesată, mai bine îi scriam dacă-ți place. Mă tem să nu iasă din mine cuvinte mai grele (poate nu are DEX Mobile) ca divorț, mamă, transvazare, inimă, punct de vedere, COCENI. Să nu-mi scape vreun bursuc din ăsta, știi? Pentru că am citit Micul prinț, mi l-a dat dirigu' când am terminat a șaptea.

Îmi pocnește spatele când respir și mi-e frică puțin că mor. N-am pupat niciodată o fată. Vară-mea Laura nu se pune, pentru că e mai mare cu doi ani și atunci aveam, nu știu, 10 și 12? Era vacanță. But curiosity killed the cat!

Mia madre lucrează în IT. Cred că e mai strălucită acum decât în tinerețe. Măcar fizic. Îi plac cărțile (e bolnavă). Biroul, bucătăria și sala de mese, sunt toate full. Cu cărți! Le zice proprietate comună (ai voie să o iei pe oricare, a dispărut una, tu ești de vină). Astfel, când am primit Micul prinț, îl citisem deja în engleză.

L-am mai parcurs o dată și pe română, pentru că l-am iubit mult pe dirigu' și îmi scrisese o dedicație despre viață.

Mama face tot ce poate ca să suplinească lipsa lui Jean Marc. Adică am văzut și copii care nu primesc atâtea lucruri și mănâncă doar la masă. În fine.

Mi-am luat și un ghiveci ecologic din care ar trebui să răsără fasole. Au trecut două luni. L-am udat cum scria pe cutie și nimic. Pe joc m-am apucat deja de proiectul grădinii cu flori.

Nu știu cum îi cheamă pe vecini. De ce m-a întrebat? Mă rog, maică-mea mai și pictează. Și face paste. Foarte des. Ca la mama lor, al dente. Nu-mi place să vorbesc depre mâncare, dar știu toate denumirile de sosuri. Îi fac masaj când o doare spatele și amorțește. Spălăm vasele cu rîndul, pe zile. Și are mai mulți bani decât avea Jean Marc (n-am înțeles numerele de la vremea aia). Nu mă bag peste treburile ei. Not my business... Am terminat Stardew Valley pe engleză, pe franceză, acum încerc pe rusă. Știu replicile personajelor pe de rost. De fiecare dată m-am căsătorit cu Marnie... Ce să zic, happy family. În viața reală am fost cu o fată înainte de a opta. Cam mici. Nu era de aici. Îi plăcea de Sebastian, dar ne-am făcut o fermă în care ne-am căsătorit (pe joc!). De cunoscut, ne-am cunoscut pe un server tot de Stardew. Mă băgase Radu, aparent și Stardew are o comunitate, mai mult pentru sfaturi. Mă uitam de pe tel la lista celor din server (cu culegerea de examen pe genunchi). Louisa avea puse numele real, orașul, vârsta, o raritate, și o poză mai blurată care părea IRL, reală adică. I-am scris dacă e nouă pe Discord, am întrebat-o ce alte jocuri mai are. Juca numai Stardew. Înainte de toate, a vrut să știe de unde sunt și câți ani am. Ne-am înțeles că eu aveam 14 ani și ea 15. Ce bine că n-ai și tu 46, mi-a zis.

Ne-am făcut fermă împreună și mi-am dat seama că nu știa să pescuiască.

N-a vrut niciodată să intrăm pe VC (voice chat). Aveam o glumă cum că ea spăla rufele și eu plecam la vânătoare în timpul în care eram amândoi off. Dimineața îi scriam, imitând cumva dialogurile din joc, nevastă, au ars toate lemnele? (îmi amintesc și cred că o să-mi tai degetele) și Open the window and see what's the weather, darling. Iar Louisa îmi spunea de fapt cum era vremea în țara ei... A ținut până când am început să ne imaginăm cum ar fi fost să ne întâlnim IRL, în realitate adică. O învățasem să spună ce faci? Într-o dimineață m-am trezit pe la 13 și deasupra conversației noastre de pe Discord scria deleted user. N-am

mai auzit de ea de atunci. Poate nici ea n-a mai văzut PC. A durat cam cât vacanța de vară dintre a șaptea și a opta. Toată conversația noastră în engleză am șters-o. Pozele de la ea le-am păstrat până când mama a spus că era o neserioasă, prin decembrie înainte de examen. Serverul a murit, s-a dus și ferma noastră! Am citit un articol despre sistemul de învățământ de la ea din țară și am dedus că n-ar fi avut mai mult de 12 ani. De atunci n-am mai cunoscut pe nimeni cu dislexie. Nu e ok să minți despre vârsta ta pe internet.

Fetele când te întrebă dacă ți-au mai plăcut și alte fete, educatoarea de la grădiniță, ori care, vor să te pună într-un punct foarte prost și sensibil. Să știi să vorbești frumos, dar nu prea, ca să nu spună că ai crescut în peșteră, but at the same time, să nu te lase. Sau mama e razna pentru că zice că toate sunt la fel. Zice că n-o punem la calcul pe Louisa... După clasa a opta, m-am lăsat de Stardew pentru un timp. Și de Discord. În vara aia am încercat să mă pregătesc pentru informatica de la liceu. Să mă pregătesc cu profesorul din gimnaziu și cărțile de la mama. Am încercat să fac ceva bun cu calculatorul. Cred că folosesc totul bine și corect, cel puțin obiectele de hobby din casă. Nu știu de ce mi-a cerut s-o întreb pe mama ce e ăla iluminator. Ca să afle cumva despre ea și că lucrurile sunt mai serioase, asta acum că nu mai sunt a opta, ha, ha. A nimerit-o și nu prea. Ea e mai eco-bio, folosește numai un balsam de buze cu cacao și alte lucruri pentru exfoliere. Eu știu ce fac fiecare. Le mai desfac. Le mai miros. Îmi place papaya – mirosul de șampon. Chimicale.

Mai și lucrez. Fac voluntariat. Mai ok spus, sunt moderator. Șterg comentariile și mesajele dubioase (jignitoare) de pe Facebook-ul liceului și de pe grupul extins de la Centrul de Tineret. S-a căutat un elev serios care nu înjură în scris. Cum scrii ceva urât într-un mesaj? Nu te simți stupid când îl recitești dacă eventual ți-au trecut nervii? Adina mi-a zis că am un stil de-a scrie mesaje de parcă aș avea intenții dubioase (jignitoare). Prea intruziv, că pare, că nu știu ce. Nu am idee de ce nu înțelege că pun semnul exclamării ironic. Ca diriga, care e foarte tare! Plecăm și noi într-o zi de la ore cu permisiunea ei, care e și directoare, și ne trimite poză pe grup cu băncile goale: Uitați-vă ce frumoși sunt copiii mei!. Ne place. Îi răspundem la mesaje, îi dăm react la mesajul cu mâine aduceți creioane colorate cu fețe vesele sau emoji-ul cu marmotă topindu-se. E de matematică. Are un băiețel mic. A născut înainte să venim noi într-a noua și, pentru că (FETELE spun) e mai

nebună ea, așa, într-un sens bun, ne-a lăsat să-i alegem al doilea prenume într-un poll pe WhatsApp. Am participat la botez în primul weekend după ce a început liceul. Ne-a promis că dacă ne purtăm pe potriva mediilor de admitere care ne recomandau, toate testele inițiale vor fi mai ușoare. La toate materiile. Colegele nu erau prea strălucite în a noua. Am banca a treia de la perete. Sunt aproape cel mai bun la engleză, merg la concursul Speak Out. Locul 15 pe județ anul trecut. Am vorbit despre bullying din experiența de moderator.

Planta mea preferată e Swiss cheese. Costă 20 de monede în joc. E foarte mare, de pus în fața casei. În viața reală cel mai mult îmi place magnolia. Fac o salată foarte bună cu frunze de păpădie. Cu ulei de măsline. În zilele bune duc și la liceu. Să se umfle Radu. Am fost un an la chitară și trei la dansuri până să descopăr Stardew.

Am avut dinții strâmbi. Aparat dentar doi ani jumate.

Poate ieșim când se întoarce în oraș, adică eu cu mama ergem vinerea și duminica în centru să lucrăm pe laptop. Ea codează și eu fac postări pentru grupul Centrului. Sâmbătă vine Radu la mine și ne jucăm. Mămica lui te primește cu zâmbetul pe buze, dar știi că nu e bine. Așa că vine el. Îi fac o oală de paste și găsim jocuri de masă. Sau plecăm în centru să jucăm Rummy (nu pe puncte) cu ce prieteni își mai face el. Se descurcă, n-are treabă. I'm a man written by a woman. Inventat de o femeie. De mama.

Să facă bine să mă lase să trimit poză, cum explic o tunsoare?

Mama, îmi faci o poză la păr? Îți fac, cum să nu-ți fac, pentru? Să-și facă și Radu. Păi freza ta nu e finisată de mult, hai că nu îmi place. Dacă lui îi place... Ia să vedem cum te prind. Fă-mi din față. Mai facem una, să n-ai ochii închiși.

Nu prea îmi explic de ce a fost nevoie să o mint. Mai mult ca să nu înceapă cu dragostea, dragostea... În ziua cu iluminatorul i-am zis tot. Sper să nu i se pară urât că i-am arătat freza și o să mă prezint diferit. Ne-am dus să mă tund, mi-a luat o cămașă. Cum să mă duc cu cămașa?

proceeds to go on his first date

I-am zis că vreau trei băieți blonzi cu ochii albaștri și nu s-a prins de glumă. Dependențade gluten e o problemă reală. E un cuvânt care i se potrivește, gluttony, un fel de lăcomie food edition. Simți că te îmbolnăvești de la atâta tel, nu mai pot cu brainrot-ul... Îl

las și stau pe PC, că e la nivelul ochilor. Că deschizi mai multe ferestre, de asta e Windows, că nu te sună nimeni. Informațiile despre radiații ar trebui să fie mai mainstream. Se zice că bărbații nu înțeleg femeile. Eu sunt..., așa, mă rog, ea m-a făcut, de unde să știu că eu îmi gândesc gândurile prima dată, nu e cazul. HAHHAHA, nu. Mai taci, mai aștepți, mai speli o cadă, poftim. E ordine în casă atunci când știi toate pe unde sunt, cu ochii închiși, cu mâinile la spate. Ea, mama, e dezordonată. Eu m-am uitat, la vârsta cu urechea deschisă, la emisiunea aia cu obsedați de curățenie (fie OCD) care fac ordine în casele depresivilor. Știu unde poți să ajungi! Figura mea paternă a fost Jamie Oliver. Apoi mai erau doi de la Art Attack. Săream peste Fishing & Hunting (programul 71). Cum de nu era rănit peștele?

Well, mia madre se duce la terapie. Să-i spun fetei asta? Am auzit, ba puteam și să deduc, că n-ar fi în regulă să aduc vreo mamă în poveste. Dacă se prinde că n-am niciun model de mascul... Hey, mă știu cu polaritatea bateriilor! Sunt un model de tată care nu se mai fabrică! Dacă aș vrea, aș putea face un joc gen choices, dar nu desenez oameni. Little prince simulator *insert anul în care îl termin*... E cel mai ușor joc pe care poți să-l faci. Se bazează pe instrucțiunea decizională... On the other side, a fost o perioadă când puteai folosi AI ca să-ți faci un progrămel în care să-i adresezi un anume set de întrebări, ale cărui răspunsuri le vindeai. Sau făceai un mod pentru un joc modificând modul altcuiva (haine pentru caracterul tău original, de exemplu), și-l vindeai mai scump. Dar nu e bine să regreți perioade. Nu e ok să zici că te-ai născut prea târziu. Dacă te-ai fi născut mai devreme ai fi fost nefericit(ă) pentru că ai fi avut posibilitatea să crezi că vine sfârșitul lumii. Din varii motive. O cruce în cartof, un inel cu diamant în pește. Când eram mic mâncam numai miezul de la pâine. Când aveam vreo 10 ani pe mama a apucat-o o fază cu îmbrăcămintea de cânepă, in, toate eco-bio, să nu mi se strice pielea. Să nu mai zic că prima mea baie a fost în lapte. Mă rog, când cu hainele de Pitagora, a uitat că mă îmbrăcase după modă, sau ce-o fi fost, în primii ani ai... dezvoltării. Duc pozele alea la muzeu într-o zi. A, și dacă mai văd o revistă Burda, mă sufoc. Adina cică acum nici nu mai contează ce pui pe tine, numai să pară de calitate. Și după o preadolescență (scuze de termen) de tachinări (uite, iarăși!, mor), cu extreme de genul nu te mai uita la toate prostiile și alte pijamale n-ai? și nu-ți iau asta de blană, de ce o fi, o luași razna?!, am un fel de reprezentare în cap pen-

tru calitate. Să îi stea gulerul țeapăn după mai multe spălări. O să-i zic că n-am nicio intenție să decid care sunt lucrurile de fete și care sunt de băieți, pentru femei și pentru bărbați. Am depășit faza aia. N-am fost nici la fotbal, am zis, am fost la dansuri. Era un grup mixt. Un exercițiu care se numea ceasul. N-am mușchi, practic, sunt useless. Mai am niște verișoare, un verișor mai mic. Adică am fost primul băiat din a treia generație în viață a familiei. Asta când în sfârșit ne-au recunoscut ca rude. E un pic relevant și ce vârstă ai în comparația dintre băieți și fete... Ce crezi despre... diferență... Am văzut în a patra fete care spuneau că băieții au păduchi (ziua lor de spălat pe cap nu era duminică). Am văzut în gimnaziu colegi care își făceau o primă, o a doua iubită, și își rădeau părul după forma inițialei ei. Incredibil. Te mai potolești când ajungi să ai legal posibilitatea să-i tatuezi numele unde vrei. După prietenii alea lungi dintre a șaptea și a opta, când luau o fată mai mică, să poată ieși fără să se streseze și ea de examen, în prima parte de a noua, te șocau diferențele de vârstă dintre colege și prietenii lor. Ew, pedo! Cumva nu te mai întreba nimeni dacă te-ai pupat. Și nu țin minte exact cum și când, dar brusc a devenit o idee proastă să te iei cu cineva cu care n-ai putea rămâne în facultate. Sper să se căsătorească Adina și Vali. Să mai crești înseamnă să ajungi să validezi și ce ți s-a spus când erai mic. And you never never never say anything growing up related. *drops mic*

Cetățeanul din Constanța a fost întrebat care este cel de-al doilea cel mai bun oraș din România și a răspuns Constanța. Cel din Craiova a răspuns Craiova. Cel din Timișoara a răspuns încrezător - București.

Când mă gândesc la ea știu că vreau să-i transmit să nu-mi mai scrie. Un follow-up medical – ai fost foarte cuminte, ne reîntâlnim la control – a zis ea. Follow-up. Ai așteptat să ne despărțim ca să-mi spui impresiile de lectură? Intrăm în third-person view. Nu suntem atât de buni prieteni, nu suntem pe apel, nu jucăm Roblox. Și nici păpușari nu suntem (idee sinistru de spectacol), eu n-aș suporta să crezi că ne înțelegem atât de bine cât să-mi scri seara te-aș fi ținut de mână, dar mi-a fost teamă. Că nu sunt duhul din lampă. Și recunosc aici, cu martorii mei foi de calcul care stabilesc în avans prin magia lui if și răutatea lui else cine din liceu ia bursă și cine nu (!), recunosc că nu e deloc confortabil să-mi spui că în viitor ai face cu mine diverse. Casă, gen.

Vacanțe, mi-ai mai spus. Atunci, auzi expresie de la tata Luca... Sunt

a buuuuull

in a china

shoop.

zbang bum

Dar ea e mai degrabă taurul Fernando. Cu niște nări care atunci când miroso floriceică mov o trag efectiv pe nas. Cu niște mâini de adolescent la care dacă le dai un deget îți iau toată mâna. Zic exclusiv din experiența mea.

O fi parte din feminism să te gândești că nu toate fetele (0 dudu am) sunt niște scu.. scumpe, niște bomboane de oameni? O fi bine să te cerți cu tatăl tău ca să pleci cu unul cu 10 ani mai bătrân? Ziua biletelor anonime, mami... WE LISTEN AND WE DON'T JUDGE!!

Agitația cu viitorul... Mi s-a tăiat. Iertăm, iertăm. Dacă ar fi fost Adina, aș fi încercat să și înțeleg. Dă-mi niște timp, prefă-te că nu știi ce fac tastele WASD, fă să-mi curgă o lacrimă, să scriu în notițe de ce am plâns!

Ieșind din schema cum te gândești tu cu mintea ta sau cum era. Ea atunci când i-am spus de sperietura cu spatele, respiratul, pocnitul mi-a spus că e de la sedentarism. Și apoi tot ce înseamnă profilul de Stiințe ale naturii s-a pogorât asupra ei. Voia să mă vindece sau mă certa, era personal sau impersonal, profesoral sau ca un diriginte de șantier(?), eu nu știu. Eram acolo unde mă duc cu Radu și separat cu Vali și cu Adina și separat cu colegii mai apropiați, colegii-terapeuți. Acolo, de unde le cumpăr țigări de poftă și cookies de foame. Și când ea vorbea atât de politicos cu managerul-angajat și stătea picior peste picior... Și când îmi dădea sfaturi medicale în secunda de contact vizual. *se sparg farfurii* *se prepară cafea cu microplastice* Nu mai trecea peste...

Și oricare băiat, fie că are doi părinți sau o singură... mamă părinte, plânge. Am avut un rabbit hole nu demult cu teritoriul, spațiul personal și așa. Și am plâns când mi-am dat seama că m-am vândut atât de ieftin. Părerea mea sinceră e că am mult din mine de vândut. Dar mai bine să vorbim de donat. Taxe pe vândut din personalitatea asta greu alcătuită. Cel care încasează taxa n-are produsul. Deci e în pierdere. Mama mea, te rog să nu mă mai lași să mă tratez așa! Nici să nu mă întreb de întâlnire. Dacă aș fi iarăși bolnav și ar trebui să-ți ascund tusea mea tuberculoasă și-aș povesti. Yapping is a lifestyle =)

Pentru că discursul meu alunecă întotdeauna către generalități cu fete și băieți poate aș merge la terapie. Să-mi clarifice niște idei, să-mi dea teme. Am încredere în străini. Și mă

pricep să execut comanda cope with it. DAR dacă fiecare om care a participat la revoluțiile care au fost s-ar fi dus la terapie? În fine, poți să te duci și dacă crezi că ești cel mai bun, puternic etc. Nu fac reclamă. O prietenă de-a mea care e din clasa a opta cu prietenul spune că dacă s-ar duce morcoviorul (sic!) la psiholog, el ar reuși să fure meseria, ar afla secretele profesiei și i-ar pune doamnei întrebări despre provocările pe care clienții le aduc. Nici chiar așa.

Mintea mea se exfoliază și se hidratează prin scris. Ce frumos. Care e soluția să nu mă mai gândesc toată ziua la ce ar fi bun de gândit? Credeam că le țin minte, ideile astea, dar nu. RAAAH. O să mă prefac că s-a șters lumea de Minecraft. Să punem iarăși primul bloc, de data asta pe o mapă normală, nu pe flat, ca mai demult. Pe ea o cheamă... Numele ei e... e Miha. De la Mihaela, da. Și pot să spun că dacă i-ar fi putut spune lumea Luci sau Gabi, viața ei ar fi fost alta. Nu e târziu, nu. Nici măcar liceal vorbind. N-o să zic vai, tocmai m-am pus în papucii ei, asta înseamnă că... Nici n-o să mă prefac, nici n-o să spun că aștept ceva de la partea asta a vieții. Care se află în sfârșit la nivelul celor 17 anișori și bine că nu mai suntem a opta. Nu i-am spus că vreau să-mi stabilesc întâi drumul în viață (neironic vorbesc). Nimic exagerat. Dar dacă nu știi ce e revista Burda, nu-i știi pe cei de la Art Attack, nu te-ai uitat la desenul cu cățelușa care a mâncat litere, din punct de vedere cultural nu ar fi benefic să vii la mine în cameră. Deși nu e o cameră nostalgică. Pentru că atunci când o să te pierzi în informație o să taci și o să crezi că sunt tare. Ce tare e prietenul meu care cântă la chitară! Am un singur an de cântat și o să mă duc în purgatoriu pentru că lăsam noaptea capodastrul pe ea. Da?

My fellow saint, Mihail(a)! Era și o parte bună, grijaaaaania...

Lucrurile s-au stricat piano piano după cele trei întâlniri. Aia cu copiii blonzi cu ochii albaștri a fost doar imaginată. Pentru că dacă i-aș fi spus, ar fi intrat în baby fever. Și cine știe ce rele mă pășteau acum dacă... N-au fost niște întâlniri bune. Sau așa s-a întâmplat pentru că a fost prima experiență a lui Luca the nerd cu o f*meie. 0_0

Poate că i-a fost teamă (că o să mă scape din gheare?) Da, da, niște părinți care vor să o combine. Niște prietene cu așteptări mari de întâlniri în patru? CA RADU?

O respect, n-o să-i copieez mesajul, am oprit și backup-ul la WhatsApp!

Scrie-mi pe Telegram dacă ești așa convinsă,

știi ce zic? Peeeee... Revolut?

IARTĂ-MĂ, IARTĂ-MĂ. Scuze.

Peste două zile o să fiu empatic. Acum, dacă mă uit în oglindă îmi spun Luca, ești un Linux de om. Ești o tablă inteligentă fără browser! Tu nu rulezi prezentările Google Slides, Luca! Ești versiunea 2003!

Ce noiembrie mă simt.

O să mă scot din priză și o să mă bag la loc, că atâta știu. O să deschid codul de la fereastra de logare pe Notepad, o să schimb valoarea 0 cu 1 și o să reușesc să intru pe FFXIV ca să mă joc cu personajul vechi dintr-o vreme neasumată care e cat girl.

Mi se întâmplă lucruri ștranii. O fi penultima etapă de creștere. Mai nou mi-e rușine să spun miiă madre. Și să povestesc (am un talent!) despre ea. Nici cu bunicul (același) la telefon. Și mi s-a mai întâmplat la 12 ani. Dar 12 ani e o vârstă foarte, foarte bună. O vârstă la care descoperi, ahem, multe.

În calitate de catolic, m-aș ruga la Dumnezeu. Dar cum trebuie să-L iei cu toate neamurile, cu Spiritus Sancti... nu. Știu cu ce se mânâncă spiritele. Am jucat ăla... jocul în care prindeai fantome. Tot religios vorbind, am avut o discuție interesantă cu Vali, care e orthodox, deci din tradiție și mai credincios un pic. Ne-a zis că nu poate să bea vin pentru că are gust de împărtășanie. Păi dacă acolo s-a întâlnit prima dată cu strugureii! Ce truc psihologic fin!

Mi s-a uscat floarea de piatră, nu mai cred!

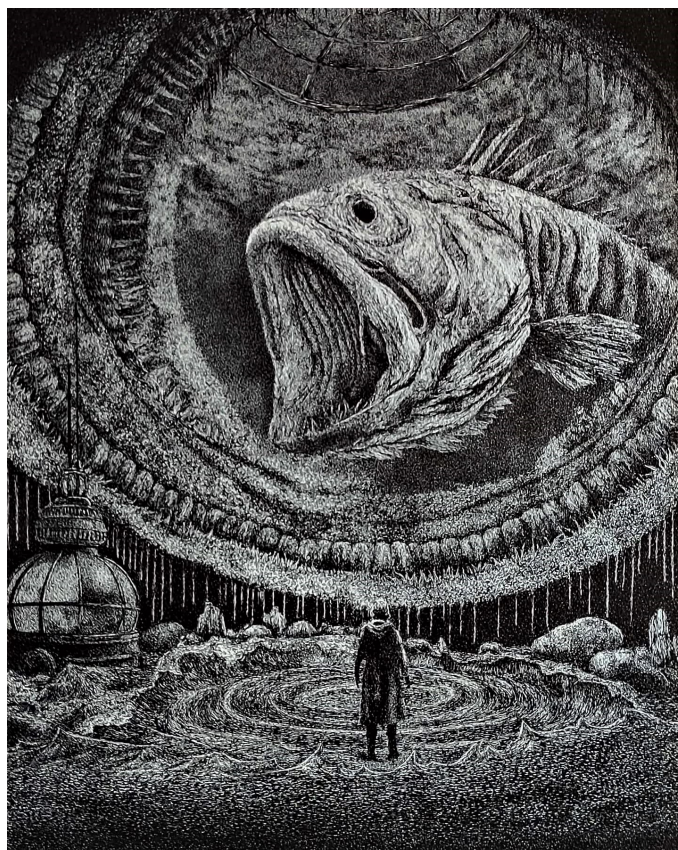
A început de la legume. Sunt prost crescut, dar tu ai fost cu mine from day 1, tu m-ai crescut. Să crești un copil înseamnă să îndeplinești niște nevoi pe care le are. Dacă nu i le îndeplinești, moare. Și treabă voluntară, și chestie pe viață și pe moarte. Să-l crești înseamnă să-l supraveghezi să nu se arunce, Pentru că așa vin ei programați. Periculoși. Brusc semăn cu el. Ești exact ca taică-tu. Mama, conform studiilor (nu numai engleze) din ultimii 15 ani, trăsăturile vizibile ale caracterului sunt deprinse din comunitate, din ceea ce vedem, învățare, și am zis învățare, nu ereditate. Eu nu l-am cunoscut pe Jean Marc pe bune. Deși uneori îmi amintesc ca prin vis că așteptam pe cineva de sărbători. E doar o amintire falsă. Știi cum mi-am făcut-o? Aveam o colegă care în I-IV a apărut cu mâna ruptă – când i-a venit tatăl din străinătate a sărit din pat pe noptieră (cred) să aprindă becul și s-a accidentat. Mi-am imaginat asta mult. N-am avut vreodată curaj să întreb dacă eu și Jean Marc ne-am văzut. Poate că e domnul primar

(Love you, Lau). Încă sper! Sau a murit la naștere, de emoții de tată. Varianta pică – sunt unii bărbați care te lasă și șapte ani nu-ți dau divorțul. Poate de aici vine hiperfixația mea pe ce fac fetele și ce fac băieții, toată viața am auzit bărbații, bărbății. Dar eu, eu, Luca, un purtător onorabil al numelui de familie al mamei (ceva bihorean și powerful), nu l-am văzut niciodată. Și nu știu cum aș putea să semăn cu el. Dar dacă simți să te descarci, girlie!! Dacă pe tine te face fericită!

Nu mai sunt un copil blând și bun și darnic (darnic :)). De ce? Chiar, de ce? Mă urăște acum. Că sunt iresponsabil. Trebuie să spun că am făcut tot ce fac de obicei. Lucruri mărunte, da, dar ce să mai și faci. Aveam niște sarcini clare în our household. Serviciile mele nu mai sunt satisfăcătoare. Semeni cu taică-tu. Nu faci nimic pentru familia asta. FAMILIE WHO? Am văzut cum i-au dat lacrimile. N-a mâncat două zile. I-am cerut iertare. Începea să dea în mama tristă din carte, dar s-a pus pe picioare și s-a dus să fie tocilară la job. Mi-a pus bani pe card.

Luca recidivează.

Să nu mă mai joc? Ia să mi-l aduci pe părintele Necula.

ANNIVERSARIUM

VIOREL GÂRBACIU - 77

În ziua în care s-au împlinit 77 de ani de la nașterea regretatului om de cultură, scriitorul, poetul, creatorul de evenimente, prof. Viorel Gârbaciu (n. 1 iul. 1948 – d. 26 mart. 2018), prin grija fiului său Iani și cu implicarea autorităților locale, la Târgu Jiu, în perioada 1-6 iulie ac., au avut loc, în memoria sa, un complex de evenimente, sub titulatura CULTURĂ ȘI SPIRITUALITATE – VIOREL GÂRBACIU 77”.

Având în vedere faptul că Doru Viorel Gârbaciu a fost membru fondator al Asociației Cercetătorilor și Autorilor de Carte Gorjeni „Al. D. Șerban”, apreciem oportun ca în memoria sa, să prezentăm în cele ce urmează, în sinteză, câteva informații despre regretatul om de cultură al Gorjului și fotografii.

Viorel-Doru Gârbaciu s-a născut la 1 iulie 1948 în localitatea Telești, județul Gorj.

Părinții săi, Gheorghe și Tasia, au fost renumiți dascăli în sat și totodată animatori culturali de excepție. Mama sa, Tasia, scria poezie și a publicat în mai toate revistele și ziarele regionale între anii 1928-1947.

Urmează cursurile primare la școala din sat, chiar cu tatăl său Gheorghe. Apoi continuă studiile gimnaziale și pe cele liceale la Liceul “Tudor Vladimirescu” din Târgu-Jiu. Face studiile universitare la Cluj pe care le finalizează la Facultatea de Limba și Literatura Română din cadrul Universității București.

Pasionat de muzică a fost solist vocal și chitarist al formației Melodic Grup a Casei Municipale de Cultură Târgu-Jiu, iar între 1973 și 1978 a activat în formația de teatru a acesteia. Din 1972 a fost membru al cenaclului literar Columba.

Din anul 1976 a funcționat ca profesor de română și muzică la Liceul Industrial din Peștișani până în anul 1980 când ocupă prin concurs postul de profesor-conducător de activitate la Casa Pionierilor (devenită ulterior Palatul Copiilor) - catedra “Cenaclul Literar și Clubul Artelor”. În anul 1994 Viorel-Doru Gârbaciu s-a transferat la Centrul pentru

Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Gorj - consultant artistic și consilier editorial al editurii centrului.

În 1997 a fost numit consilier șef al Inspectoratului pentru Cultură al Județului Gorj, iar în vara anului 2004 a fost numit director al Școlii Populare de Artă și Meserii Târgu Jiu, funcție din care a fost eliberat prin pensionare începând cu data de 1 iulie 2013.

Talentat și excelent manager în domeniile culturii pe care le-a gestionat, a înregistrat o serie de realizări remarcabile, dintre care putem aminti:

- înființarea Ansamblului folcloric “Maria Lătărețu” în cadrul Școlii Populare de Artă și Meserii Târgu-Jiu (10 martie 2005);
- înființarea primului Teatru de păpuși;
- a înființat grupurile folclorice “Măriile Gorjului” și Grupul bărbătesc “Ca la Gorj”;
- asigurarea primei stagiuni permanente a orchestrei de cameră “Lyra Gorjului”;
- a înființat și condus Editura “Punct” și a fost consilier editorial al Editurii Centrului Județean al Creației Populare Gorj;
- creează grupul “Strunga”, cu care obține numeroase premii la festivaluri locale, zonale și naționale.
- a fost unul din artizanii Festivalului

Național de Folk „Poarta Sărutului”.

- a înființat Fundația Culturală „Tell”. etc.

De asemenea a fost realizatorul unor interesante emisiuni culturale la Radio Târgu-Jiu și la radio „Omega”, precum: „Curtea cu prieteni”, „Om bun”, „Floreta și toroipanul”, „Muguri de fluier” și a făcut parte din Consiliul de administrație al centrului pentru Cultură și Artă „Constantin Brâncuși” Târgu-Jiu.

Aplecat spre muzică, Viorel Gârbaciu compune câteva imnuri apreciate de autorități și de public, precum muzica și textul pentru imnul echipei de fotbal Pandurii Târgu Jiu, imnul echipei de baschet Energia Rovinari, imnul Universității „Constantin Brâncuși” Târgu-Jiu. Iar în anul 2014 a compus imnul pentru județul Gorj, intitulat „Țara lui Brâncuși”. Tot atunci a fost premiat de autoritățile județene pentru întreaga activitate. Scrie poezie, eseuri și epigrame și este colaborator, redactor, redactor șef sau director la numeroase publicații locale și naționale, precum: „Literatorul”, „Ramuri”, „Luceafărul”, „Rostirea românească”, „Gorjeanul”, „Hazel” (redactor), „Hohote”, „Demnitatea”, „Cuvântul libertății”, „Serile de la Brădiceni” (redactor), „Revista învățătorimii gorjene”, „Lada de zestre” (director), „Crinul satelor” (redactor), „Brâncuși” (redactor) „Caietele Columna”, „Columna”, „Tradiții teleștene” (redactor-șef), „Terra Litua” (redactor-șef), ș.a.

Este inclus în „Gorjul literar” - culegere din creațiile cercurilor și cenaclurilor literare

(Editura CCES/CÎCPMAM Târgu-Jiu, V, 1977).

Poetul, eseistul și epigramistul Viorel Gârbaciu a fost membru activ al Cenaclului „Columna” Târgu-Jiu precum și al Societății Umoriștilor Gorjeni.

Viorel Gârbaciu este și editorul volumului postum „Cobra regală” de epigrame al regretatului Ion Cănașoiu.

Cărți publicate:

De-a lungul anilor, poetul, eseistul și omul de cultură Viorel-Doru Gârbaciu a publicat mai multe cărți, astfel (în ordine alfabetică):

„Copilării”, Editura Centrului Județean al Creației Gorj, Târgu-Jiu, 2004; „Copilul și țara”, Editura „Măiastra”, Târgu-Jiu, 2008; „De-a cuvântul”, Editura Măiastra”, Târgu-Jiu, 2005; „Din drag de Gorj, Din drag de țară”, poezie patriotică pentru copii, Editura „Măiastra”, Târgu-Jiu, 2011; „Intrarea în basm”,

poezii pentru copii, Editura Fundației „C-tin Brâncuși”, Târgu-Jiu, 2002; „Jucărele”, Editura „Măiastra”, Târgu-Jiu, 2006; „Mihai Eminescu la Florești – Gorj”, almanah, colaborare, Editura „Ager”, Târgu-Jiu, 2000: „Nebuni de lună plină”, Editura „Măiastra”, Târgu-Jiu, 2017; „Povestea cu perele mălăiețe”, poezie, Editura „Măiastra”, Târgu-Jiu, 2007, 7; „Țara copilăriei” poezie, Editura Fundației „Constantin Brâncuși” Târgu-Jiu, 2004;

Despre creația și activitatea culturală desfășurată de-a lungul anilor de Viorel Gârbaciu au scris, printre alții: Șerban Al. Doru, Grigurcu Gheorghe, Cornoiu Alexandru Eugen, Zenovie Cârlogea, Pânișoară Titu, Băleanu Sorin, Berca Tudor, Nicoleta Văduva, Mihaela Floroiu, Dorina Cioplea, Marius Chirculescu, Liana Stoica, Minodora Sucea, Ana Andrei, Oana Popescu, Ion Predoșanu, Oana Duncea, Liviu Căpătaru, Mihaela Bădică, Adelina Belgun, Aura Stoenescu, Eugen Măruță, Ion Petre ș.a.

Implicat în activitatea scriitoricească, în anul 2012 devine membru al Societății de Gestiune a Drepturilor de Autor „OperaScrisă. Ro”, și responsabil regional al acesteia, calitate în care a pledat pentru protejarea drepturilor de autor și a facilitat scriitorilor din Gorj, inclusiv a membrilor Asociației Cercetătorilor și Autorilor de Carte Gorjeni, înscrierea în această societate.

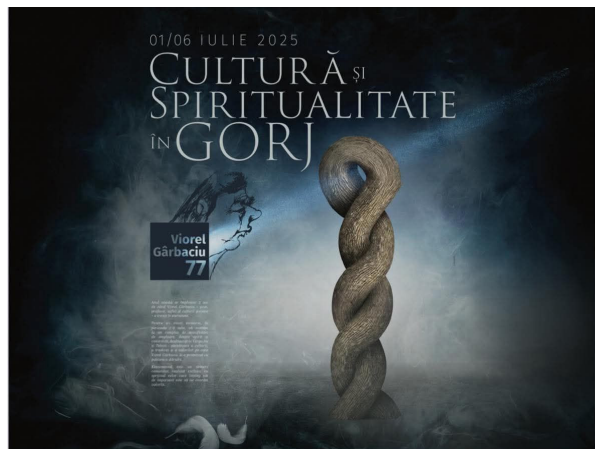
Viorel-Doru Gârbaciu a fost membru fondator al ai Asociației Autorilor de Carte Documentară și Științifică devenită ulterior Asociației Cercetătorilor și Autorilor de Carte Gorjeni „Al. D. Șerban” Târgu-Jiu, oferind spațiu pentru sediul și activitățile acesteia la instituția de cultură pe care o conducea, respectiv Școala Populară de Artă Târgu-Jiu și unde aceasta și-a desfășurat activitatea mai mulți ani.

La scurgerea a șapte ani de la decesul renumitului om de cultură gorjean Viorel Doru Gârbaciu, în memoria sa, la Târgu Jiu și Telești (Gorj), au fost organizate, în perioada 1-6 iulie 2025, un complex de evenimente culturale, de către fiul Gheorghe Aurelian Gârbaciu (alias Iani), cu sprijinul și implicarea autorităților locale precum și a unor generoși oameni, iubitori de cultură și foști prieteni al celui omagiat.

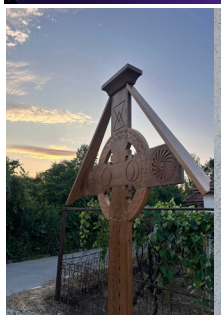
(Victor Troacă, Președinte al Asociației Cercetătorilor și Autorilor de Carte Gorjeni „Al. Doru Șerban”)

LA „CURTEA CU PRIETENI” - IULIE 2025 foto jurnal

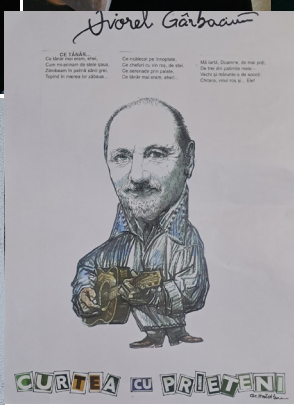

<p>Marti 1 iulie 2025</p> <p>VIOREL GÂRBACIU fotografii și documente personale</p> <p>„CARTEA COPILĂRII” de Viorel Gârbaciu</p>	<p>Miercuri 2 iulie 2025</p> <p>MUZICA TRADITIONALĂ SĂLĂTARII GORJULUI</p> <p>„CARTEA COPILĂRII” de Viorel Gârbaciu</p>	<p>Joi 3 iulie 2025</p> <p>GALA SPIRITUALITĂȚII GORJENE</p> <p>„CARTEA COPILĂRII” de Viorel Gârbaciu</p>	<p>Vineri 4 iulie 2025</p> <p>„20 DE ANI DE LA ÎNFIINȚAREA ANSAMBLULUI ARTISTIC „MĂRIA LĂTĂREȚU”</p> <p>ANSAMBLUL FOLCLORIC „MĂRIA LĂTĂREȚU”</p>
<p>Sâmbătă 5 iulie 2025</p> <p>„CARTEA COPILĂRII” de Viorel Gârbaciu</p>	<p>Duminică 6 iulie 2025</p> <p>ANSAMBLUL FOLCLORIC „MĂRIA LĂTĂREȚU”</p>	<p>RECIȚAL DE MUZICĂ ȘI POEZIE cu Mircea Bădăuț, Emreș, Ionescu, Dan Văniș, Adrian Brăncuș, Călin Ștepa, Florin Cămin, Ionel Spiridon Popovici, Dan Mircea Ciaprin, Adrian Popă, Andrei Haneș, Alex Ciocan, Gelu Bărbuș și actorii Comediei Brecht, Simona Urs, Mihail Mădăraș, Mihaela Gălbeneș, Otilia Ștefănescu</p>	

CĂMINUL CULTURAL „VIOREL GÂRBACIU”
- Telești -
profesor, poet, om de cultură

Acest nume, așezat aici la 6 Iulie 2025, cinstește un fiu al locului care a transformat cuvântul, învățătura și tradiția în vocație vie și pilă pentru cei ce vin.

PRO HISTORIAE

ONISIFOR
OLARU

Importanți locuitori din satele de odinioară ale actualei comune Drăguțești

Constantin Neamțu, din satul Iași-Gorj

Situată în județul Gorj, comuna Drăguțești, cu configurația stabilită prin ultima reformă administrativ-teritorială, cea din 1968, cuprinde satele Iași, Urechești, Drăguțești, Cârbești, Tâlvești și Dâmbova. Până la această dată, satele mai sus menționate au avut o altă organizare administrativ teritorială. De exemplu, satele Iași-Gorj, Urechești și Drăguțești făceau parte din comuna Iași-Gorj, iar satele Cârbești, Tâlvești și Dâmbova făceau parte din comuna Cârbești.

Lucrarea "Pe urmele trecutului-file din istoria satelor comunei Drăguțești", lucrare din care fac parte și informațiile din prezentul articol, este rezultatul unei ample cercetări istorice, desfășurată de autor pe o perioadă de 6 ani.

Cercetând trecutul istoric al acestor sate după anul 1850, am constatat că în fiecare din acestea s-au născut, au trăit și și-au desfășurat activitatea locuitori care și-au pus amprenta pe viața comunităților din satele mai sus menționate. Fie că erau învățători, preoți sau importanți proprietari de pământuri ei au contribuit într-un fel sau altul la dezvoltarea acestor comunități. Alții, deși s-au născut în aceste sate, au făcut studii în țară sau străinătate, ajungând să devină nume importante în viața social-economică și politică a țării, între cele două războaie mondiale, dar și ulterior.

Între aceștia trebuie amintit, în primul rând, Constantin Neamțu, născut în satul Iași-Gorj, ajuns cel mai important bancher al Olteniei interbelice. Puțini sunt cei care, astăzi, știu cine a fost acesta, și asta pentru faptul că activitatea acestuia a fost legată mai mult de orașul Craioava. Cu toate acestea, îndrăznesc să afirm că nici foarte mulți locuitori de astăzi ai orașului Craioava nu știu cine a fost acesta, deși în fiecare zi trec prin fața unor importante imobile care se leagă de numele acestuia. Chiar în orașul Târgu Jiu, în centrul acestuia, există o clădire ce aparține lui Constantin Neamțu.

Dar, să vedem cine a fost Constantin Neamțu, cine au fost părinții lui, frații și urmașii lui, și prin ce a rămas el cunoscut în orașele Craioava și Târgu Jiu.

Constantin Neamțu, cel de-al treilea copil, din cei patru, al lui Gheorghe și Ioana Neamțu, s-a născut în data de 24 mai 1867 în comuna Iași, Județul Gorj, așa cum rezultă din "Extras din registrul stării civile pentru născuți pe anul 1867".

Tatăl lui, Gheorghe T. Neamțu, a fost cel mai important proprietar de pământuri din satul Iași, din a doua jumătate a secolului XIX. Învățătorul Ioan P. Guță, din satul Urechești, spunea despre acesta că lua în arendă moșii de la boierii din comună și satele învecinate. Acest lucru este confirmat

de Alexandru Missirliu, un strănepot al acestuia stabilit în Franța, care spune: "Gheorghe Neamțu a ținut în arendă la Iași fosta moșie a lui Măldărescu de 600 de pogoane. La Tâlvești și Urechești, Gheorghe Neamțu mai arendase moșia D-nei Cornea și a fratelui ei Sever Pleniceanu." Ceilalți copii ai lui

Comuna Iași
Județul Gorj

EXTRAS DIN REGISTRUL STĂRII CIVILE PENTRU NĂSCUȚI PE ANUL 1867

No. cronol.	DATA înregistrării (anul, luna și ziua)	ANUL, luna, ziua și ora nașterii	PRENUMELE, numele și cognatul părinților	PRENUMELE, numele, prenumele și domiciliul părinților	Sex	Locul nașterii, oraș sau sat, județul de locuință părinților	ARĂTAREA ACTULUI de verificare a actelor personale, numerale, prenumele și domiciliul mamei	Evenuale îndreptări sau observații înainte de semnare
6	1867 luna Iunie 25	1867 Iunie 24	Constantin Bădin și Ioana Negrescu	Gheorghe Neamțu și Frasca Gh. Neamțu Frasca	♂	-	-	Se certifica existența prezentei extras. Dat astăzi 7. Aprilie 1911. SECRETAR AL STĂRII CIVILE Nator, M. G. Episcopescu Negrescu Firma N. 4. 1911/1910.

MENTIUNI ULTERIOARE

Gheorghe și Ioana Neamțu au fost: Tudor zis Luță, Constantin zis Bădin și Ioana. Cu excepția lui Constantin, toți frații lui au trăit, și-au desfășurat activitatea și au decedat în satul Iași-Gorj. Mormântul lui Bădin Neamțu se află în cimitirul din Iași-Gorj, iar al Ioanei, căsătorită cu preotul Vasile Negrescu, se află în spatele bisericii parohiale "Schimbarea la Față" din Iași-Gorj, acolo unde se află și mormântul lui Gheorghe Neamțu. Mama lui Constantin, Ioana, "Muri în anul 1873, când fiul ei mai mic era în vârstă numai de 6 ani".

Orfan fiind, Constantin Neamțu a fost crescut de "Mătușa Lița, care (N.A) rămăsese văduvă, fără copii. Ea care îl răsfățase pe Constantin Neamțu când era mic, îl poreclise Șoșoi (adică iepuraș). Constantin Neamțu a plătit mătușei Lița pensie cât a trăit. (Filoreta)" .

"Născut la anul 1867 în comuna Iași, județul Gorj, din părinți țărani, după terminarea cursurilor primare, în satul său, a urmat Școala superioară de comerț din Craiova (înființată în 1871 de Gheorghe Chițu, pe când era ministru) , fiind tot timpul clasificat întâiul. După absolvirea studiilor comerciale, în urma unui examen depus, a reușit – singurul pe țară din 25 de candidați – la o bursă de stat (bursa Năsturel a Academiei Române-N.A), pentru Anvers (Institut Supérieur du Commerce), unde a stat doi ani, completându-și instrucția economică. A trecut apoi în Franța, unde a studiat îndeaproape

operațiunile bancare, iar în anul 1890, vine în țară, fiind numit contabil al Băncii Naționale a României din București" . Din iunie 1892 este transferat ca șef-contabil la sucursala B.N.R. din Craiova, iar "prin Înaltul Decret Regal No 2249 din 29 aprilie a.c.(1895-N.A)" a fost numit "profesor titular cu titlul definitiv la catedra de contabilitate de la școala comercială de gradul I din Craiova, catedră pe care până acum o ocupați cu titlul provisoriu" .

Excelent finanțist, Constantin Neamțu a luat inițiativa înființării "Băncii Comerciale din Craiova, constituită legal la 12/24 decembrie 1897, ca societate de credit și economii, cu capital inițial de 200.000 lei, subscris de 90 de acționari" . În anul 1899 "Banca Comerțului din Craiova și-a modificat forma juridică, transformându-se în societate pe acțiuni" și și-a mărit capitalul la un milion de lei. "Succesul afacerii l-a adus în prim plan pe C. Neamțu, care avea să devină cel mai cunoscut bancher din această regiune a țării". "La sfârșitul lunii octombrie 1907" Constantin Neamțu a fost numit director al sucursalei din Craiova a Băncii Naționale a României. "N-a rămas în acest post decât până în mai 1909, când și-a dat demisia pentru a deveni directorul general al Băncii Comerțului din Craiova" , funcție pe care a ocupat-o până în iunie 1948, când banca a fost naționalizată de comuniști.

Era, așa cum am arătat, o bancă cu capital autohton, iar Constantin Neamțu voia să-i ajute pe craioveni. Multă vreme a fost numită de aceștia "Banca Costică Neamțu" sau "Cloșca de Aur".

Constantin Neamțu și-a pus amprenta pe arhitectura centrului orașului Craiova prin două construcții de referință, Banca Comerțului, astăzi sediul Primăriei Craiova și blocul de locuințe cunoscut sub numele de "Casa Albă".

Banca Comerțului din Craiova și Casa Albă

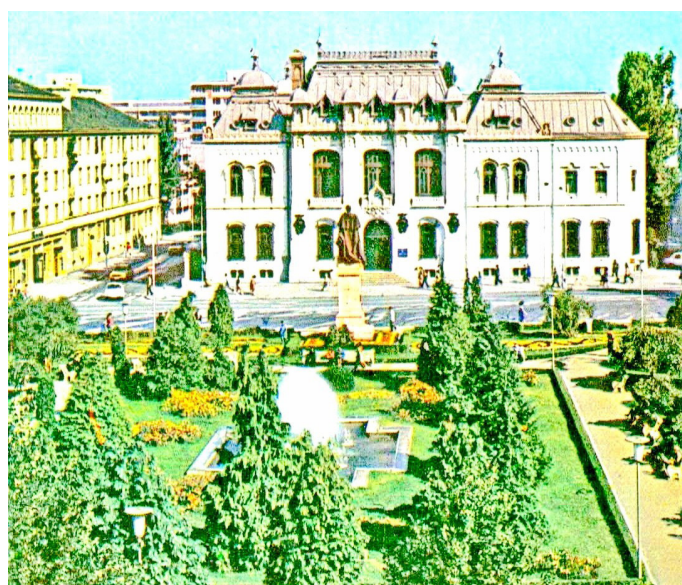
Încurajat de succesul afacerii, Constantin Neamțu s-a gândit la construcția unui local propriu al băncii. Pentru construcția clădirii cu această destinație, "la începutul anului 1910 directorul Constantin Neamțu la angajat pe arhitectul Ion Mincu". Din păcate, la 6 decembrie 1912 arhitectul Ion Mincu a decedat, iar execuția lucrării a fost încredințată arhitectului Constantin Iotzu, discipol

și colaborator al lui Ion Mincu. "Inaugurarea Băncii a avut loc în 1916, fiind considerată una dintre cele mai frumoase clădiri din țară, atât datorită aspectului exterior cât și interiorului prevăzut cu vitralii, candelabre, stucaturi și mozaicuri venețiene. Construcția a fost prevăzută cu sistem electric propriu, utilizat pentru iluminat și încălzire, dar și cu ascensor pentru persoane care există și azi dar nu mai este funcțional. Clădirea și-a păstrat destinația inițială - Banca Comerțului - până în 1948. Apoi, până în 1968 a fost sediul Academiei de Științe Istorice, Arheologice și Etongrafice și sediul ARLUS.

Din 1968 funcționează aici Primăria Craiovei".

Palatul Băncii Comerțului din Craiova, în anul 1921, operă a arhitectului Constantin Iotzu.

Vedere din anul 1970. Localul Primăriei Craiova, în anul 1968, noua destinație a fostei Bănci a Comerțului a lui C. Neamțu.

"Înainte de război Constantin Neamțu i-a cerut arhitectului Constantin Iotzu să-i facă planurile pentru o nouă clădire monumentală, Casa Albă (Palatul Nou). Aceasta urma să fie situată vizavi de Banca Comerțului și era destinată a fi locuințe funcționarilor băncii. Terenul a fost cumpărat de la I. Belingrădeanu. A fost construită între anii 1923-1926. Clădirea, în formă de lamă, cu cinci nivele, în stil neoromanească, a fost dotată, încă de la început, cu lift hidraulic, primul din Craiova. La parter erau magazine, iar la etaj apartamente puse la dispoziția funcționarilor băncii. În felul acesta distanța dintre locuințele funcționarilor și locul de muncă era doar traversarea unei străzi. În 1926 Casa Albă a devenit funcțională".

Constantin Neamțu.

Craiova. Casa Albă, proprietatea Băncii Comerțului.

Banca Comerțului avea agenții la Caracal, Târgu Jiu, Turnu Severin, Drăgășani și comuna Romanești (Gorj), iar toate acestea dețineau localuri proprii.

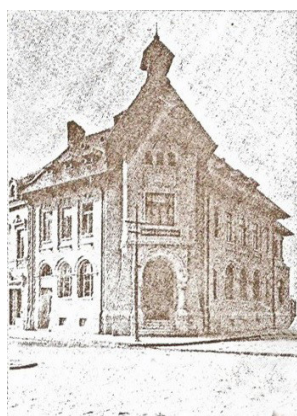
Banca Comerțului, sucursala Târgu Jiu

"Banca Comerțului, sucursala Târgu Jiu, a fost înființată în anul 1905 de către d-l C. Neamțu, directorul centralei Craiova și fiu al Gorjului, care a înțeles să sprijine județul său de origine. Conducerea sucursalei o are D-l C. Bălănescu, actualul (este vorba de anul 1925-N.A) primar al orașului și un distins om de bancă". După înființare banca a funcționat în mai multe imobile închiriate în orașul Târgu Jiu, iar în anul 1938 și-a construit un local propriu situat în orașul Târgu Jiu, local situat astăzi pe strada Tudor Vladimirescu nr.17. Referitor la proiectantul clădirii, acesta a fost arhitectul Constantin Iotzu, așa cum rezultă din însemnările fiicei lui Constantin Neamțu, Cella Neamțu, însemnări făcute la Paris în data de 16 Mai 1972 .

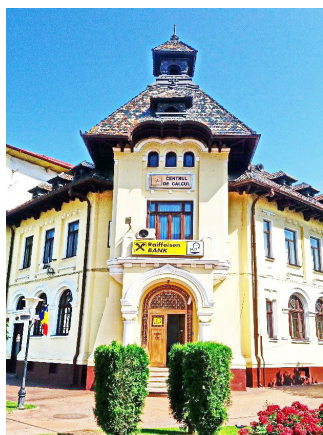
În anul 1950, banca și implicit imobilul unt

naționalizate de către regimul comunist instalat în România în anul 1945 în baza decretului 92/1950.

Imobilul din municipiul Târgu Jiu, situat pe strada Tudor Vladimirescu nr. 17, deținut în prezent de S. C. Centrul de calcul S. A. Tg. Jiu, a fost sediul Băncii Comerțului S.A. Craiova, Sucursala Târgu Jiu și proprietate a lui Constantin Neamțu. Imobilul se află în posesia S. C. Centrul de Calcul S.A. Târgu Jiu încă din anul 1980 când, prin Decizia nr.372/30.12.1980 a Biroului Permanent al Comitetului Executiv al Consiliului Popular al Județului Gorj imobilul a fost dat în administrare directă Centrului Teritorial de Calcul Electronic Craiova.

Sediul Băncii Comerțului din Târgu Jiu, proprietate a lui C. Neamțu, primii ani ai existenței lui, după 1938.

Fostul sediul al Băncii Comerțului Târgu Jiu, atăzi proprietate a Centrului calcul Târgu Jiu.

Ulterior, prin Protocolul încheiat în 27.09.1982, C. T. C. E. Craiova a predat clădirea Centrului Teritorial de Calcul Electronic Tg. Jiu (devenit prin privatizare S. C. Centrul de Calcul S. S. Târgu Jiu).

La data de 31.05.1999, s-a încheiat contractul de privatizare între Fondul Proprietății de Stat și Centrul de Calcul Târgu Jiu.

În data de 08.08.2011, urmașii familiei Neamțu Gh. Constantin înregistrează la Tribunalul Gorj, Secția I CIVILĂ Dosarul cu Nr. unic (nr .format vechi) 10653/95/2011 prin care revendică imobilul proprietate a autorului lor, Neamțu Gh. Constantin.

Casa Romanescu - Neamțu și Cula Cornoiu - Neamțu

Tot în Craiova, "în anul 1932 Constantin Neamțu a cumpărat casa Romanescu" ce a

aparținut lui Nicolae Romanescu, important primar al Craiovei în anul 1898, apoi între 1901-1916 și în anul 1929 și decedat în anul 1931. Casa a fost construită de arhitectul I. D. Berindei, forma actuală datând din 1903 . Astăzi, în acest imobil, situat pe Calea Unirii nr.57, funcționează Casa Universitarilor, Universitatea din Craiova intrând în posesia imobilului începând cu data de 25 noiembrie 1985.

Casa Romanescu-Neamțu, astăzi Casa Universitarilor din Craiova.

În Gorj, bancherul C. Neamțu a cumpărat în anul 1927, de la

Speranța Cornoiu, Cula de la Curtișoara, cunoscută sub numele de Cula Cornoiu. "Acesta a restaurat cula și biserica, cu avizul și fondurile Comisiunii Monumentelor Istorice" . Cella Neamțu, fiica lui Constantin Neamțu confirmă lucrările de restaurare ale culei, indicând și numele arhitectului Theodoru Horie, și ale bisericii, în însemnările despre tatăl ei, Constantin Neamțu, însemnări datate, Paris, 16 mai 1972 .

*— Cula a fost restaurată
cu fondurile Monumentelor Istorice
— arhitect Theodoru Horie
— și restaurarea bisericii a fost făcută
de Const. Neamțu sub conducerea
Monumentelor Istorice (Craiova)
Paris 16 mai 1972*

Lucrările de restaurare efectuate au presupus, între altele, și amenajarea unei băi și a altor dependințe

sanitare. Ulterior, alături de culă a fost construit un conac în stil românesc, o fotografie a lor fiind dată în stânga, mai jos.

Cula Cornoiu - Neamțu, în față, și anexa sanitară lângă iar, în dreapta, conacul construit după anul 1927.

Turnul de apă, în anul 1930, care alimenta construcțiile.

Familia Constantin și Eugenia Neamțu, și urmașii acesteia

Până acum au fost prezentate informații legate de evoluția lui Constantin Neamțu, de la copilul din Iași Gorjului până la

bancherul Constantin Neamțu, dar și despre proprietățile bancare și o parte din imobilele deținute de acesta în Oltenia. În continuare, vor fi prezentate informații despre familia lui Constantin Neamțu și urmașii acestuia.

La 25 ianuarie 1904, Constantin Neamțu s-a căsătorit cu Eugenia Albeanu, din Corabia, fiica moșierului Mihai Albeanu.

Constantin și Eugenia Neamțu.

Constantin Neamțu la 21 de ani.

Constantin și Eugenia Neamțu (fostă Albeanu) au avut 5 copii: Cella, Barbu, Maria, Niculina și Tudor, o scurtă prezentare a acestora fiind făcută în continuare.

Stanca Cella Neamțu

Stanca Cella Neamțu a fost primul copil al lui Constantin Neamțu. S-a născut la Craiova la data de 8 iunie 1905. "A urmat cursurile școlii primare și ale unui liceu privat, la domiciliu, după care a susținut bacalaureatul în 1922. În 1923 a studiat pictura la Academia de Beaux-Arts din Paris, iar în anul 1924 a frecventat atelierul lui Pallady Steriadi din București".

În data de 26 iunie 1926 Stanca Cella Neamțu, în vârstă de 21 ani, de profesie fără, născută în comuna Craiova, domiciliată în comuna București, fiică a domnului C. Neamțu, de profesie proprietar, și a Eugeniei, născută Albeanu, se căsătorește cu Vladimir Missirliu de profesie medic, născut în comuna Brăila, domiciliat în comuna București. Era laureat al Facultății de Medicină din Paris și a fost asistent universitar al doctorului Danielopol și director adjunct al Spitalului Colțea.

Vladimir și Cella-Stanca Missirliu vor avea doi copii, Constantin (Dinu) și Alexandru (Sandu), iar în anul 1953 cei doi divorțează. Motivul divorțului îl constituie faptul că Vladimir s-a înscris în P. C.R..

"Constantin Missirliu s-a născut la data de 2 mai 1927 la București și a decedat la data de 22 noiembrie 2001 în Franța, fiind înmormântat la Saint Germain en Laye. A urmat cursurile Liceului Spiru Haret din București și bacalaureatul în limba franceză la București. Bursier al statului francez, pleacă după doi ani de tergiversări, la 15 august 1946, la Paris unde obține doctoratul în medicină și va rămâne în Franța datorită instalării regimului comunist în România". În activitatea de medic desfășurată în Franța, absolut întâmplător, Constantin Missirliu va fi medicul pediatru al copiilor fratelui lui Valery Giscard d'Estaing, iar acest lucru va conta enorm în scoaterea din țară a mamei Cella-Stanca și a fratelui Alexandru.

Alexandru Missirliu, Sandu pentru cei din familie și cunoscuți, este cel de-al doilea copil al lui Vladimir și Cella-Stanca. Alexandru Missirliu s-a născut la data de 13.04.1929, la București. După clasele primare urmează 3 clase la Liceul Evanghelic German din București, trei clase la Liceul "Spiru Haret" București și trei bacalaureate, în română, germană și franceză.

În perioada 1947-1952 face 2 ani de închisoare, fiind acuzat de tentativă de trecere frauduloasă a frontierei, apoi este acuzat de înaltă trădare, nefiind însă condamnat. Tot în această perioadă face Facultatea de Înalte Științe Comerciale și Planificare din București obținând Diploma cu distincție. În data de 15 ianuarie 1965, pleacă în Franța, fiind răscumpărat de fratele său Constantin Missirliu, așa cum procedase și cu Cella Stanca Neamțu, mama lor, răscumpărată cu un an înainte, în 1964.

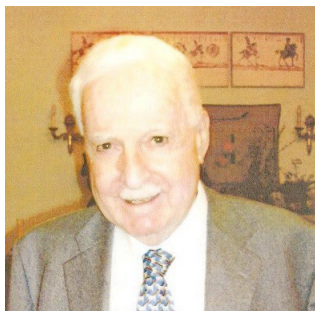
După plecarea în Franța, în perioada 1965-1980, Alexandru Missirliu lucrează în cadrul unor societăți de construcții ocupându-se de probleme de organizarea muncii, iar ulterior ocupă poziția de șef serviciu internațional. În perioada 2 iunie 1980-31 decembrie 2010, ocupă funcția de director comercial în cadrul secțiunii construcții a firmei franceze Bouygues International și în această calitate revine în România pe data de 23 aprilie 1990.

Două interesante fotografii ale familiilor Neamțu – Missirliu obținute prin amabilitatea lui Alexandru Missirliu sunt prezentate în continuare.

Eugenia Neamțu, 80 ani, Cella Missirliu, 43 ani și Alexandru Missirliu, 19 ani – în anul 1948.

Alexandru Missirliu, în anul 2019. A decedat la 24 februarie 2022.

Fiind la Paris, Al. Missirliu se căsătorește cu Adina, născută Brătianu, fiica lui Dan Brătianu, fiul mai mic al lui Dan Brătianu, fratele cunoscutului politician

Vintilă Brătianu, și împreună au o fiică, Mi-chele.

Până la data decesului (24.02.2022, la etatea de 93 de ani), Alexandru Missirliu a reprezentat "arhiva vie" a familiei Neamțu și a urmașilor acesteia, el fiind cel care a luptat pentru recuperarea averii lui Constantin Neamțu, după 1989, atât câtă mai era și pe unde mai era. Pe lângă toate acestea a dat curs și solicitării subsemnatului punându-mi la dispoziție, documente, fotografii, oferindu-mi și posibilitatea unui dialog telefonic și prin e-mail pentru clarificarea unor aspecte legate de "Neamul Nemților" care, "se trage din satul Iași", așa cum a consemnat Cella-Stanca Neamțu în însemnările ei.

Despre decesul lui Alexandru Missirliu am aflat de la Ștefan Stan Bortnovski, văr primar cu el, pe care l-am sunat în Franța după ce de o vreme nu îmi mai răspundea la telefon. A fost incinerat și urna depusă la Jilava.

Barbu și Tudor Neamțu

Al doilea copil al lui Constantin Neamțu a fost Barbu Neamțu. Acesta era născut la data de 06.12.1906 în Craiova și a decedat la data de 27.08.1996, la vârsta de 90 de ani, fiind înmormântat la Cimitirul Șerban Vodă, București.

Cel de-al treilea băiat al lui Constantin Neamțu, Tudor Neamțu, s-a născut la data de 06.04.1913 la Craiova și a decedat la data de 18.02.1985 dormind somnul de veci alături de tatăl lui, în cimitirul Jilava.

Niculina și Maria Neamțu

Niculina Neamțu s-a născut la data de 4 august 1907 la Craiova. A făcut studiile primare și liceul în regim privat, la domiciliu. S-a căsătorit la București cu Nicolae Horia Iunian, fiul omului politic gorjean, Grigore Iunian, de care a divorțat după doi ani, în anul 1936. Niculina Neamțu nu a dus o viață activă până în anul 1955, când se angajează pe un post minor la o cooperativă. A decedat la 01.05.1982, fiind înmormântată în la cimitirul Jilava alături de tatăl ei, Constantin Neamțu, și de alți frați.

Maria Neamțu, cea mai mică dintre copiii lui Constantin Neamțu, s-a născut la 17.07.1915 la Craiova. Face studiile pre-universitare și Facultatea de arhitectură la București. În anul 1940 se căsătorește cu Filip Pașcanu, jurist, asistentul lui Istrate Micescu, care moare într-un atentat la Odesa. În anul 1943 se căsătorește cu Stan Bortnovski, arhitect, director al Institutului central de arhitectură București, având doi copii cu acesta, Ștefan și Oana. Maria Neamțu a lucrat toată viața la diverse organisme de arhitectură din București. A decedat în data de 08.01.1997 și își doarme somnul de veci în cimitirul din Jilava alături de Constantin Neamțu și de alți frați ai ei.

Drama familiei Constantin Neamțu după schimbarea regimului politic în România

Instaurarea regimului comunist în România a vizat, în primul rând, lichidarea oricărei rezistențe față de schimbările ce aveau să urmeze. Iar aceste schimbări au vizat, personalitățile politice care au făcut parte din

partidele politice importante ale vremii, P.N.L. și P.N.Ț., elita armatei române care au luptat pe frontul de răsărit, bancheri, industriași, proprietari de pământuri, intelectuali care au rămas în țară, dar care nu au îmbrățișat noua doctrină comunistă. Tuturor acestora li s-a confiscat totul, până la zero, au fost scoși afară din case, în mijlocul nopții, numai cu ce aveau pe ei, fără a li se permite să-și ia actele de identitate sau documentele justificative ale proprietăților ce le dețineau. Toți aceștia, sub diferite pretexte, în urma unor judecăți sumare, au fost declarați dușmani ai poporului și au fost aruncați în temnițele comuniste. Iar în multe cazuri aceste măsuri au fost aplicate și membrilor familiilor acestora.

Nici bancherul Constantin Neamțu, împreună cu familia sa, n-a scăpat de "urgia roșie" instalată în România în anul 1945. După intrarea Armatei Roșii în Craiova, în septembrie 1944, Constantin Neamțu s-a retras în București la locuința pe care o avea pe strada Arcului. Toată România era bulversată. Nimeni nu știa ce se va întâmpla.

În noaptea de 15 spre 16 august 1952 Constantin Neamțu a fost arestat, iar peste aproape 4 luni, în ziua de 5 decembrie 1952, a decedat în pușcărie. Era în vârstă de 85 de ani. Alexandru Missirliu, nepotul său, care stătuse și el doi ani în pușcărie la Jilava în perioada 1947-1952, se împrietenise cu medicul penitenciarului și atunci când Constantin Neamțu a decedat l-a înștiințat

despre acest fapt și astfel familia a avut posibilitatea să-l îngroape într-un loc cunoscut în cimitirul de la Jilava.

Nu numai bancherul și omul politic Constantin Neamțu a cunoscut calvarul pușcăriilor comuniste, sfârșind la Jilava, ci și fiica sa, Cella-Stanca Neamțu. Fusese arestată în ianuarie 1952, iar în martie dusă la lagărul de la Popești-Leordeni, la sud de București, acolo unde fusese moșia familiei Cantacuzino. Motivul arestării fusese "înalță trădare". A fost eliberată la 19 aprilie 1954, fără să fi fost condamnată. În anul 1956, judecata pentru înalță trădare se prescrie, iar, în anul 1964, pleacă la Paris, fiind răscumpărată de fiul ei, Constantin Missirliu. A decedat la Paris la data de 16 ianuarie 1982, în etate de 77 de ani.

Crucea de la mormântul din Cimitirul Jilava.

Aici își dorm somnul de veci majoritatea membrilor familiei Constantin Neamțu.

REFLECȚII DESPRE PETROLUL ȘI SOARTA ROMÂNIEI

"De vrei să știi, nepoate, cine am fost,/ Istoria învaț-o pe de rost /Și află că mă trag din țara,/ Peste care luminează para /Coroanei de fier înroșit /Pe fruntea lui Doja, cel vestit,/ Din țara ce-au zdrobit cu o roată,/ Pe Horia, C-a pornit flămânda gloată,/ Să sloboadă omul de sub jug/ Și să strice blestematul meșteșug,/ ....Că încă, și acum mai sună/ fluiera lui Iancu cea nebună. ....De vrei să știi nepoate, cine am

ION
M.
UNGUREANU
Jurist

fost, Istoria învaț-o pe de rost...."

Să nu uităm că imnul "Deșteaptă-te Române" s-a plămădit în Ardeal și s-a cântat prima dată în zăvoiul de la Rm Vâlcea, la 1848. După anul 1850 românii acordă o mare importanță punerii în valoare a petrolului, după ce mai înainte se produsese impulsul economic prin folosirea cărbunelui, mai ales după inventarea mașinii cu aburi.

Românii au fost primii care au inventat lampa cu petrol, așa cum recunoaște Renne Sedillot, autorul "Istoriei Petrolului". Apropo, despre lampa cu petrol: Avocatul Constantin Dumitru Brătuianu din Țicleni, l-a avut chiriaș pe Ion Luca Caragiale. A doua soție a avocatului mi-a povestit în 1975, că nenea Iancu locuia în prima cameră de lângă scară de la etajul I, unde avea întâlniri cu mulți scriitori, pe vremea când avea Berăria Gambrius. Deși imobilul din str. Sf Gheorghe Nou, nr. 27 era racordat la lumină electrică, i se părea scump curentul electric și prefera lampa cu petrol aprinsă noaptea, la lumina căreia așternea pe hârtie nemuritoarele sale opere literare.

România este prima țară din lume care înregistrează în statistici, în 1857, producția de 275 de tone țiței. Bucureștiul a fost primul oraș din lume care a folosit lampantul la iluminatul stradal, înlocuind făcliile cu seu. Urmează Ploieștii, Iașii în 1858, interesată și Prefectura Gorj în 1860, Baia de Aramă și Tr. Severin în 1861. Un important rol l-au avut distileriile de petrol.

Dacă alchimistul Raymundus Lulus, prin distilerie dorea să obțină aur, în secolul XII, dar în loc de aur a obținut ȚUICA pe care a numit-o "aqua vitae", cei care au distilat țițeiul au obținut, în funcție de temperatura de distilare, mai multe sortimente de produse petroliere distilate, începând cu benzina, kerosenul, lampantul, motorina și altele până la smoală. Prin inventarea motorului cu ardere internă, construcția automobilelor, avioanelor, derivatele petrolului sunt tot mai căutate. Se dezvoltă petrochimia, un merit deosebit avându-l românul Lazăr Edeleanu, ale cărui metode de rafinare sunt recunoscute pe plan mondial.

În 1883, renumitul gorjean Dincă Schileru sapă primul puț, manual, pe Valea Romanatului, finalizându-se cu o erupție gazeiferă, care avea să confirme existența petrolului în zonă. A mai săpat alte 6 puțuri dar numai două au confirmat. Dar punerea în valoare mai avea de așteptat până la încheierea celui de Al Doilea Război Mondial, din păcate în folosul sovieticilor sub pretextul datoriilor de război. De precizat, că în timpul Regulamentului Organic, la 1844, rușii Trandafilof și Zaporovski îi cer domnitorului Gheorghe Bibescu, concesionarea puțurilor de petrol din Muntenia, dar boierii din Divan au refuzat. Prestigiul României în privința petrolului face ca în 1907, Al treilea congres INTERNAȚIONAL AL Petrolului să aibă loc în România.

Cum de la 1900 încoace "politica mondială miroase a petrol", cum afirma Jean Jaques

Bereby, autorul Istoriei Mondiale a Petrolului, Puterile Centrale, în timpul Primului Război Mondial, caută să pună mâna pe petrolul României. Prin Odiosul Pact al Petrolului (Oelladereinen Pacht G.M.B.H) din 1918 – Pacea de la Buftea – ocupanții demontează conductele de petrol ce plecau de la Ploiești spre portul Constanța și le întind spre Giurgiu, transportând țițeiul nostrum pe Dunăre spre AustroUngaria și Germania. Românii cumpărau lampantul la un preț de 6 ori mai mare decât prețul cu care-l achiziționau pentru armata germană. Nu mai vorbesc de celelalte jafuri asupra românilor. Nici Dumnezeu n-a mai răbdat astfel de nedreptăți, Puterile Centrale au pierdut războiul iar aliații au ieșit învingători "pe un val de petrol", cum afirmă unii analiști.

Trebuie să evidențiem rolul savantului gorjean Ion Popescu- Voitești – din Bălăneștii Gorjului – reputat geolog, care prin soluții tehnice ingenioase a sporit producția de petrol din Moldova neocupată, pentru a susține nevoile armatei române.

Industria petrolului din România cunoaște un progres vertiginos în perioada interbelică.

Dar Pactul Ribbentrop-Molotov urmat din ultimatumurile prin care România a pierdut Basarabia, Ardealul de Nord și Cadrilaterul, a silit-o să intre în Al Doilea Război Mondial, alături de Germania, pe care o interesa petrolul Văii Prahovei în susținerea mașinii de război.

De aceea la 1 august 1943 are loc Marele raid al aviației anglo-americane asupra orașului Ploiești. Pus la punct dinainte de către Roosevelt și Churchill la Casablanca.

178 aparate „Liberator”, fiecare cu câte 12.000. litri de benzină și 2.000. kg. bombe, decolează de pe nisipurile roșii ale Cirenaicei la ora 7 dimineața, pe vijelie și furtună, împărțite în 7 grupe îndreptându-se spre insula Corfu, apoi asupra României. Atacate de germani, câteva fac cale înapoi iar 167 continuă, ajungând la orele 14 deasupra Ploieștilor. Infernul bombardamentului durează 27 de minute. Pentru un timp, capacitatea de livrare de produse petroliere a României este redusă la jumătate."

În telegrama plenipotențiarului german la București, Manfred von Killinger, din 1 aprilie 1944, despre starea de spirit din România, menționa că trebuie oprită înaintarea rușilor spre regiunea petroliferă și spre București și că „Pierderea regiunii petrolifere ar însemna o catastrofă pentru Germania în ducerea mai departe a războiului”.

În mai 1943 se desfășoară Următorul raid asupra Ploieștilor, cu 485 avioane Liberator, din

care au fost doborâte 19. În raidurile din anul anterior, din totalul de 1763 de aviatori au pierit 446. Un număr de 45 de avioane nu au mai revenit niciodată. Din mai până la 18 august, s-au mai declanșat 30 de raiduri. Au fost distruse rafinăriile și peste 500 de sonde.

La 22 august 1943, Killinger - ministrul plenipotențiar al Germaniei din România a solicitat ajutor aerian foarte urgent, menționând că la 19 august, împotriva celor 1100 bombardiere inamice s-ar fi opus numai 50 avioane de vânătoare și în consecință zona rafinăriilor nu mai poate fi menținută dacă nu se trimite ajutor.

La 23 august 1944 are loc răsturnarea guvernului lui Ion Antonescu, România părăsește coaliția cu Hitler și trece de partea celorlalte puteri aliate. În 1945 ianuarie 16. Consemnăm Semnarea Convenției dintre U.R.S.S. și România pentru compensarea daunelor de război, iar în 1945 august 10 are loc. Înființarea Societății sovieto-române pentru explorarea, exploatarea, transformarea și comercializarea petrolului brut și derivatelor petrolului „SOVROMPETROL”. Sovrompetrolul va fi desființat abia în 1960. Toamna 1945. Explorări pentru petrol la Bâlteni și Țicleni. „Forajul de explorare cât și cel de exploatare a depășit cu mult granițele vechilor șantiere petrolifere, lucru de altfel început de „Sovrompetrol” încă de la înființare, fapt care a dus la descoperirea unor noi regiuni petrolifere, la extinderea unor șantiere vechi și găsirea unor noi straturi petrolifere în șantierele și schelele vechi”. Producția anuală de țiței a fost de 4.680.000 tone.

În anul 1946, pe 29 iulie s-a deschis la Paris „Marea Conferință care avea de discutat reglementarea lumii după război” Delegația română (din cele 21 la nivel de state), fiind compusă din 15 personalități. La 1947, nu numai petrolul nostru, ci România însăși și tot ce avea ea mai bun - oameni, bogății, natură - se aflau în pragul transformării lor într-o colonie a U.R.S.S. Să se fi încadrat această situație în a II-a și a VIII-a poruncă, din cele 14 „ale lui Petru I-ul către nația rusească”? Țarul Petru I-ul îndemna „nația rossienească să capete folosul de la celelalte nații, fără a pierde nimic din ale sale proprii” și printre altele, „A se întinde neîncetat către Nord pe marginea Mării Baltice și către Sud pe marginea Mării Negre”. La 20 ianuarie 1951 Intră în producție ca prima sondă de petrol din Gorj - nr.8 Bâlteni - , erupțivă, cu 20 tone țiței la zi, pe duza de 6,5 mm, presiuni 50 X 60 atmosfere, ea marchează începerea extracției de petrol în Gorj.

La 1 noiembrie 1951, a luat ființă Schela de Producție Bâlteni.

La 18 iunie 1953, sonda nr. 80 Tuși este pusă în producție cu 30 tone țiței și 4000 mc gaze la zi, CARE MARCHEAZĂ INTRAREA ȚICLENILOR ÎN RÂNDUL LOCALITĂȚILOR PRODUCĂTOARE DE ȚIȚEI ȘI GAZE.

1 IULIE 1954. PRIN DIVIZAREA SCHELEI DE PRODUCȚIE BALTENI, IA FIINȚA SCHELA DE PRODUCȚIE ȚICLENI, CUNOSCUTA LA ACEA VREME ȘI SUB DENUMIREA DE OFICIUL II PRODUCȚIE AL TRUSTULUI DE PETROL TARGU JIU.

1957 Iunie . Intră în funcțiune Stația de Dezbenzinare de la Țicleni Oltenia furniza țării peste 33% din producția de țiței a țării. A fost realizată magistrala de gaze Țicleni-Paroșeni. A fost realizată magistrala de gaze Țicleni-București. Conductele de țiței Țicleni-Ploiești Conducta de gazolină Țicleni-Arpechim Pitești S-a realizat Combinatul chimic Craiova. Până la montarea conductelor, transportul țițeiului către U.R.S.S. și către rafinăriile noastre se făcea pe calea ferată, stația de încărcare Bărbătești. Ca o recunoaștere, două străzi din orașul Craiova, ambele începând din Calea Brestei au primit denumirea de Țicleni și Bâlteni. Și unele nave ale flotei române au fost botezate Țicleni, Bâlteni, Cărbunești, dar la parastasul împărțirii flotei române, acestea au fost date de pomană Greciei.

În 1973 s-a înființat Grupul Școlar de Petrol Țicleni pentru asigurarea muncii calificate din petrol; S-a deschis Baza de Tratament cu ape termale Țicleni, pentru sănătatea petroliștilor și familiilor lor, ca ulterior să fie desființată. În 1977 Este atins nivelul maxim de 14.650.000 tone țiței extras de România. O contribuție deosebit de importantă au adus-o și petroliștii olteni. Producția la zi, a Olteniei, a fost de 4.100 tone. Exploatarea petrolului se extinsese la Colibași, Bustuchin, Bibești, Turburea, Brădești, Iancu Jianu, Videle, etc. La prestigiul breslei petroliștilor din Oltenia, reținem câteva nume de Petroliști: Ing. Gh. Pacoste, Nicolae Amza, Emil Preoteșcu, Victor Murea, Al. Doman, Vicor Stancu, Ion Cristian Todea, Nicolae Armegioiu, Dumitru Davițoiu, Romică Zguroiu, Nic Tătulescu, Nic Calotescu, Anatolie Bulban, Al. Ciorăscu, Sever Popescu, eontin Măciucă, Gigi și alții.

Reținem în final că acolo unde miroase a petrol și gaze, roiesc multiple interese interne și internaționale. Petrolul a adus mult progres omenirii. Petroliștii este unul dintre trimișii lui Dumnezeu pe pământ, care, a apăsător, mai tare, pedala de accelerație a progresului omenirii.

BOGDAN EPURE

Grafica liniei vii, mituri reconstituite și memorie contemporană

Epure Bogdan este unul dintre acei artiști vizuali care reușesc să refuze cu grație efemerul, propunând, prin fiecare lucrare, o reamintire a ceea ce este durabil, adânc, esențial. Originar din Târgu Jiu și format la Liceul de Artă "Constantin Brăiloiu" și Facultatea de Arte și Design Timișoara, secția Grafică, artistul conturează o viziune complexă despre lumea contemporană, printr-un limbaj plastic ce pornește din tradiție, dar se exprimă cu mijloace actuale.

Grafician cu o stăpânire remarcabilă a desenului și al compoziției, Epure Bogdan lucrează preponderent în tehnici clasice – tuș, linogravură, xilogravură, desen cu creion sau pix – fără a exclude explorările contemporane, inclusiv grafica asistată digital, lucrul cu inteligența artificială și designul de afișe. Este activ și în zona graficii digitale, unde produce materiale vizuale pentru evenimente culturale, expoziții și competiții sportive, îmbinând estetica tradițională cu mijloace moderne de expresie. În centrul demersului său artistic se află o preocupare constantă pentru mitologia românească, figura umană și arhetipuri simbolice ce întruchipează stări existențiale profunde: fragilitatea, memoria colectivă, destinul, tăcerea, revelația.

Compozițiile sale sunt dense, construite cu o rigoare aproape arhitectonică, dar animate de o vibrație interioară care nu caută să impresioneze, ci să gândească, să pună întrebări.

Nu rareori, personajele sale par desprinse dintr-un timp suspendat, iar spațiile în care sunt plasate se încarcă de memorie geografică, de reminiscențe afective sau de tensiuni simbolice.

Artistul a expus constant în ultimul deceniu, atât în spațiul românesc, cât și la nivel internațional. EXPOZIȚII PERSONALE: "Peisajul în desen" (Târgu Jiu, 2016), "Contopirea Lumilor" (2024), Galeria "Constantin Brâncuși" din Târgu Jiu, sub egida UAP. La nivel internațional, participarea sa în rezidența artistică din Forbach, Franța (2019), în cadrul programului "Sezonul Franța-România", a reprezentat o validare importantă. Lucrând împreună cu sculptorul Théo Romain într-o sinagogă transformată în spațiu creativ, Epure a realizat lucrări pe lemn inspirate de istoria minieră a zonei, expuse apoi într-un vernisaj care a atras atenția criticilor locali.

Mai recent, a fost prezent în cadrul expoziției de grup "Human Nature. Living in Peace" (iunie 2025), desfășurată la Galeria UAP Târgu Jiu, cu o lucrare monumentală inspirată din mitul lui Prometeu, unde simbolurile suferinței, ale memoriei ciclice și ale solidarității umane sunt tratate cu o forță expresivă ce evocă gravura istorică, fără a cădea în decorativ. Epure Bogdan a participat, de asemenea, în expoziții internaționale de grup la Veneția și Viena.

Totodată, a fost prezent constant în expozițiile de grup organizate la Căminul Artei din București, contribuind activ la promovarea graficii de autor în contextul urban. În 2019, a participat la expoziția națională „Desenul post Brâncuși”, organizată de Filiala Târgu Jiu a UAP România, unde a fost nominalizat și distins cu Premiul Institutului Cultural Român (ICR).

